

CSG Prins Maurits

Bestuursverslag 2018

Koningin Julianaweg 57
3241 XB Middelharnis

Postbus 181
3240 AD Middelharnis

T (0187) 48 27 45
E info@csgpm.nl

IBAN NL71 RABO 0342 0041 90
BIC RABONL2U

www.csgpm.nl

CSG Prins Maurits is de christelijke scholengemeenschap
voor pro, vmbo, mavo, havo, vwo & gymnasium

MAAK HET OOK MEE

Bestuursverslag 2018

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
Verslag Commissie van Toezicht	4
1. Kerngegevens	9
2. Doelstelling van CSG Prins Maurits: missie en visie	10
Missie.....	10
Visie.....	10
3. Beleid per domein	11
Identiteit.....	11
Onderwijs.....	11
Personeel.....	11
Leiderschap.....	12
School en omgeving.....	12
4. Organisatiestructuur	13
Vereniging en verenigingsbestuur.....	13
Management.....	14
5. Managementrapportage	15
Basisinformatie.....	16
Identiteit.....	25
Onderwijs.....	29
Personeel.....	48
Leiderschap.....	52
School en omgeving.....	52
Kwaliteit.....	55
Wet- en regelgeving.....	56
Externe beoordeling.....	57
6. Financiële informatie	58
Continuïteitsparagraaf.....	61
Grondslagen.....	85
Balans.....	91
Staat van baten en lasten.....	92

Bestuursverslag

Vastgesteld in de vergadering van het Schoolbestuur op 9 april 2019.

Voorwoord

In het jaarverslag over 2018 is de verantwoording opgenomen over het gevoerde beleid, gebaseerd op het Strategisch Beleidsplan (SBP) CSG Prins Maurits 2015-2019. Dit meerjarenbeleid is doorvertaald in afdelingsplannen (4 jaar) en teamplannen (jaarlijks). Het schoolplan is de verzameling van de teamplannen. Om de verantwoording effectief en transparant vorm te geven, is een aantal kritische prestatie-indicatoren (KPI's) geformuleerd. De KPI's zijn gerelateerd aan de domeinen van het SBP.

Met dit jaarverslag verantwoordt het bevoegd gezag zich tevens voor het gevoerde beleid naar ouders, werknemers en medezeggenschapsraad.

Verslag schoolbestuur

Het schoolbestuur vergaderde dit jaar negen keer in aanwezigheid van de directie en viermaal met de Commissie van Toezicht als verenigingsbestuur. Het functioneren van beide besturen werd geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan is besloten om het huidige bestuursmodel nog eens onder de loep te nemen. Vanuit de directie, het schoolbestuur en de commissie van toezicht is een klein comité gevormd om, met behulp van externen, te onderzoeken wat de beste bestuursvorm voor onze school zou kunnen zijn. Om op die manier te komen tot een slagvaardiger wijze van besturen en een duidelijke scheiding tussen toezicht en bestuur te behouden.

Verder heeft het schoolbestuur een nieuw bestuurlijk toetsingskader geschreven aan de hand waarvan het nieuwe strategische beleidsplan 2019-2023 opgesteld kan gaan worden. De doelstellingen uit het SBP worden in de komende jaren binnen de school ten uitvoer gebracht. Het strategisch beleidsplan is steeds onze leidraad om de ontwikkelingen binnen de school te volgen. Daarnaast houden we periodiek de vinger aan de pols via de financiële rapportage en de managementrapportage. Dit is voor het schoolbestuur een fijne manier van werken en geïnformeerd blijven.

Het schoolbestuur voerde een bestuursgesprek met de onderwijsinspectie. Het was een constructief gesprek, het oordeel van de inspectie was voldoende tot goed.

De relatie met de rector wordt door het bestuur als prettig ervaren. De lijnen zijn kort en we weten ons voldoende geïnformeerd. Externe ontwikkelingen hebben in 2018 veel aandacht gevraagd. Er vinden regionaal grote veranderingen plaats binnen het VMBO, een hectische periode voor de gehele directie. Met ons huidige bestuursmodel is het een hele uitdaging om het bestuur hierin te betrekken. We worden in deze ontwikkelingen consequent meegenomen. De voorzitter heeft regelmatig contact met de rector, hij houdt de overige bestuursleden hiervan op de hoogte.

We mogen als bestuur met dankbaarheid terug zien op het afgelopen jaar. We danken de Heere dat Hij onze school, de medewerkers en onze leerlingen heeft willen zegenen.

Verslag Commissie van Toezicht

Grondslag en doelstelling van de vereniging

Betreffende de grondslag en de doelstelling van de vereniging bevestigen wij als Commissie van Toezicht dat de Directie en het Schoolbestuur hun taken en verantwoordelijkheden naar behoren uitvoeren.

De identiteit is een vast agendapunt tijdens de vergaderingen van het volledige Verenigingsbestuur. Hier worden nieuwe en lopende identiteitszaken besproken. Commissie van Toezicht vindt het positief dat identiteit inmiddels een vast gesprekspunt is geworden binnen de secties en tijdens de lessen.

Begroting 2019, Jaarverslag 2017

De Commissie van Toezicht is akkoord gegaan met het jaarverslag over 2017 en met de begroting van 2019.

Het schoolbestuur/directie hebben de meerjarenraming 2019-2024 opgesteld. In het vorig jaarverslag heeft de Commissie van Toezicht gewezen op de onzekerheden die kunnen ontstaan door landelijke of lokale politiek genomen besluiten. Deze kunnen er immers toe leiden dat bij gestuurd moet worden op begrotingsuitgangspunten die voor de korte of langere termijn gesteld zijn. Op dit moment is de ontwikkeling van de BeroepsCampus misschien wel een van de grootste uitdagingen in de geschiedenis van de Prins Maurits. Vele uren van overleg, met name door de directie, hebben al geleid tot concrete afspraken, maar onduidelijkheden en onzekerheden, ook op financieel vlak, zijn er zeker nog. Dat maakt het opstellen van een meerjarenbegroting voor de komende vijf jaren dan ook niet eenvoudig. Wij zijn mede afhankelijk van verschillende partijen, en hun achterbannen, die participeren in de Campus. De Commissie van Toezicht heeft vertrouwen in de directie en het schoolbestuur dat bij de te nemen stappen steeds het belang van Prins Maurits voorop staat. De huidige gepresenteerde meerjarenbegroting is voor de Commissie van Toezicht het uitgangspunt bij het uitoefenen van haar functie. De Commissie zal er echter op toezien dat het schoolbestuur/de directie de noodzakelijke besluiten nemen als, door voortschrijdende inzichten, blijkt dat de gestelde uitgangspunten wijzigingen of geïnterpreteerd moeten worden.

Overzicht van de CvT-leden:

A.S. Flikweert	Voorzitter CvT	<p>Betaalde hoofdfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Senior rechter bestuursrecht <p>Bestuurlijke nevenfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vicevoorzitter bestuur vereniging Radar voor pc onderwijs op Schouwen-Duiveland ➤ Ouderling en lid moderamen kerkenraad Hervormde Gemeente Zierikzee ➤ Voorzitter classicaal college voor bezwaren en geschillen classis Delta van de Protestantse Kerk in Nederland ➤ Lid Generaal College voor de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland ➤ Lid commissie van Beroep CDA (landelijk) ➤ Voorzitter kamerkoor Luscinia
M. Dogterom-van den Boogert	Secretaris CvT	<p>Bestuurlijke nevenfunctie:</p> <p>geen</p>
J.IJ. Duim	Lid CvT	<p>Betaalde hoofdfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Riskmanager <p>Bestuurlijke nevenfunctie:</p> <p>geen</p>
P. Kieviet	Lid CvT	<p>Betaalde hoofdfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Directeur PO school <p>Bestuurlijke nevenfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lid steunfractie SGP Goeree Overflakkee ➤ Secretaris werkgroep van het KGJO Gereformeerde gemeente
M.J. Driesse	Lid CvT	<p>Betaalde hoofdfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Senior Commercieel Manager <p>Bestuurlijke nevenfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lid adviescommissie Gereformeerde Gemeente Dirksland
J.A. van de Velde	Lid CvT	<p>Betaalde hoofdfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Eigenaar Hoveniers bedrijf <p>Bestuurlijke nevenfunctie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kerkenraadslid Chr. Ger. Kerk Zierikzee

Overzicht van de SB-leden:

J.C. Wielhouwer	Voorzitter SB	Betaalde hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mede-directeur/eigenaar accountantskantoor Bestuurlijke nevenfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ouderling Herv. Gem. Sommelsdijk ➤ Voorzitter Stichting Schuldhulpmaatje GO
A.C. Biemond-Grootenboer	Secretaris SB	Betaalde hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mede-maat in Maatschap Bestuurlijke nevenfunctie: geen
A.J. Lugtenburg	Penningmeester SB	Bestuurlijke nevenfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Senior manager accountancy ➤ Ouderling-kerkrentmeester Herv. Gem. Sommelsdijk
K. Padmos	Lid SB	Betaalde hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Partner bij adviesbureau Bestuurlijke nevenfuncties: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Organist Chr. Gemengd koor ➤ Organist HHK Goedereede/Stellendam ➤ Voorzitter Ver. Van Orgelvrienden Goeree Overflakkee ➤ Secretaris kerkvoogdij Herst. Herv. Gemeente Goedereede
E.I. Troost	Lid SB	Betaalde hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Directielid PO-school Bestuurlijke nevenfunctie: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lid ondersteuningsplanraad (OPR) van Het landelijk SWV Ver. Ref. passend onderwijs voor primair en speciaal onderwijs

Naleving van de wettelijke verplichtingen

De Commissie van Toezicht heeft toezicht gehouden op de identiteit van onze school. Daarnaast heeft ze ook nauwlettend toezicht gehouden op de beleidsmatige en financiële stukken die ons passeerden.

Leden van de Commissie van Toezicht hebben in 2018 een netto vergoeding van € 750,00 ontvangen.

Er zijn geen (potentieel) tegenstrijdig belangen.

CSG Prins Maurits valt in klasse D voor de Wet Normering Topinkomens.

Bij het bestuursmodel dat CSG Prins Maurits momenteel hanteert is het niet van toepassing dat de Commissie van Toezicht optreedt als werkgever van het uitvoerend bestuur. Het schoolbestuur vervult deze taak zorgvuldig en heeft nauw contact met directie. De Commissie van Toezicht volgt de procedures op hoofdlijnen en op enige afstand.

Naast de financiële stukken en beleidsmatige stukken wordt de kwaliteit van het onderwijs ook gevolgd. De halfjaarlijkse managementrapportage geeft de Commissie van Toezicht daar de nodige informatie over en wordt zo nodig toegelicht door leden van het Schoolbestuur.

Deze rapportage legt de Commissie van Toezicht naast het strategisch beleidsplan om nauwlettend de stappen te volgen die in 2019 gerealiseerd moeten zijn.

Afgelopen jaar is er een constructief overleg geweest met de MR.

De samenwerking met Van Ree Accountants is goed. De Commissie van Toezicht is tevreden over de werkwijze van deze accountant.

Rechtmatige verwerving en besteding van middelen

De Commissie van Toezicht heeft niet geconstateerd dat de verwerving en besteding van middelen niet rechtmatig is.

Ondersteuning bestuur en/of advisering over beleidsvraagstukken en de financiële problematiek

Naast de vergaderingen heeft de voorzitter van de Commissie van Toezicht regelmatig contact met de voorzitter van het Schoolbestuur. Dankzij deze contacten blijft de Commissie van Toezicht op de hoogte van de lopende en/of dringende zaken die zich binnen de school afspelen. Gezien de situatie rondom het Edudelta College is het contact dit jaar intensief geweest tussen de voorzitter van het Schoolbestuur en de Commissie van Toezicht zodat de Commissie van Toezicht goed op de hoogte was van de lopende zaken en de beslissingen die genomen moesten worden.

De Commissie van Toezicht voert haar toezichtwerkzaamheden uit door het lezen van verslagen, rapportages, notulen en gesprekken met bestuurders / directie / leerkrachten / werknemers. Er zijn momenten/bijeenkomsten waar de Commissie van Toezicht de leerkrachten en werknemers van de school ontmoet. Op deze manier krijgt de Commissie van Toezicht ook informatie vanaf de werkvloer.

Zo nodig gewenst door de Commissie van Toezicht zijn er leden van het Schoolbestuur aanwezig bij de vergadering van de Commissie van Toezicht om het één en ander toe te lichten en gelijk de vragen van de Commissie van Toezicht te beantwoorden.

Op deze manier houdt de Commissie van Toezicht zicht op het in control zijn van de organisatie.

De Commissie van Toezicht heeft het voortouw genomen om het huidige bestuursmodel onder de loep te nemen. De Commissie van Toezicht heeft daarna de bevindingen besproken met directie en schoolbestuur.

Gezien de stabiliteit, deskundigheid en het goed functioneren van de directie en het schoolbestuur is dit een goed moment om te veranderen van bestuursmodel. Een klein comité (bestaand uit 2 directieleden, 2 leden Schoolbestuur, 2 leden Commissie van Toezicht) onderzoekt welk bestuursmodel het best bij CSG Prins Maurits past. Definitieve stappen zullen in 2019 plaats vinden.

Het was nieuw dat tijdens het bezoek van de schoolinspectie de Commissie van Toezicht werd uitgenodigd voor een gesprek. Twee afgevaardigden van de Commissie van Toezicht hebben dit gesprek gevoerd en kijken terug op een goed en open gesprek.

Tot slot

Ondanks de toenemende maatschappelijke en politieke druk constateert de Commissie van Toezicht dat de Prins Maurits nog steeds haar eigen identiteit mag behouden en uit kan dragen. Dit mede door het enthousiast en gedreven team onder de leiding van een deskundige directie.

De opdracht is veel groter dan onderwijs alleen, want naast goed onderwijs en goede zorg moet de school een plaats zijn voor een levende relatie met de Heere, waar handelen vanuit het geloof voelbaar en zichtbaar is. Dit kan als we in afhankelijkheid van Hem mogen leven en zo proberen het werk te doen.

Commissie van Toezicht

1. Kerngegevens

Bestuursnummer: 42681

Naam vereniging: Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Christelijke Scholen voor Voortgezet Onderwijs op Goeree-Overflakkee te Middelharnis.

School

BRIN: 03RB

Naam school: Christelijke Scholengemeenschap 'Prins Maurits'

Adres: Koningin Julianaweg 57, 3241 XB Middelharnis

Postadres: Postbus 181, 3240 AD Middelharnis

Contactpersoon: dhr. A. van Heinsberg

Tel.: 0187-482745

Internet: www.csgpm.nl

Email: a.vanheinsberg@csgpm.nl

2. Doelstelling van CSG Prins Maurits: missie en visie

2.1 Missie

CSG Prins Maurits wil dé protestants-christelijke school voor voortgezet onderwijs zijn voor leerlingen van Goeree-Overflakkee en de omliggende gebieden. De brede scholengemeenschap biedt alle schooltypen in het voortgezet onderwijs aan, waarbij het onderwijs voldoet aan de intern en extern gestelde kwaliteitseisen.

De grondslag van de Prins Maurits is de Bijbel als het onfeilbare Woord van God en de daarop gegronde Drie formulieren van Enigheid. Voor het onderwijs en het personeel zijn deze geschriften leidend voor onderwijs en handelen en iedere medewerker is daarop aanspreekbaar.

Binnen een veilige en respectvolle leeromgeving ontvangt iedere leerling passend onderwijs en ondersteuning, waarbij recht wordt gedaan aan ieders talenten en ambities. De leerling moet zich breed kunnen ontwikkelen, vergroot zijn kennis en wordt uitgenodigd om het beste uit zich zelf te halen en zich te onderscheiden.

2.2 Visie

CSG Prins Maurits leidt leerlingen op tot zelfstandige - aan God en medemens verantwoordelijke - mensen. Het onderwijs is erop gericht om onze leerlingen te vormen tot burgers met een visie die op onze grondslag is gebaseerd.

3. Beleid per domein

3.1 Identiteit

Binnen de dagelijkse werkelijkheid van school en samenleving is de PM een plaats waar het handelen vanuit het geloof meer voelbaar en zichtbaar wordt, in lijn met onze Bijbelse opdracht uit Genesis 18 : 19: “..., opdat hij aan zijn kinderen en zijn huis na hem bevel zou geven om de weg van de HEERE in acht te nemen, door gerechtigheid en recht te doen”.

Motivatie

De Prins Maurits wil zijn positie als dé protestants-christelijke school op basis van het gereformeerd belijden voor Goeree-Overflakkee en de omliggende gebieden behouden. Daartoe is het belangrijk dat de identiteit herkenbaar leeft in de school, en Bijbelse waarden zichtbaar zijn in de omgang en de relatie met de leerlingen. Identiteit staat voortdurend op de agenda en wordt helder gecommuniceerd met de omgeving. Het is belangrijk dat alle medewerkers zich verbinden aan de identiteit van de school, daarin authentiek zijn en zich in woord en daad bewust zijn van hun voorbeeldfunctie daarin. De dagopeningen en -sluitingen en de viering van christelijke feestdagen zijn belangrijke identiteitsmomenten en vergroten het gemeenschapsbesef.

We willen de leerlingen toerusten om vanuit de Bijbelse waarden deel te kunnen nemen aan de hedendaagse seculiere en pluriforme samenleving zodat ze zich daarin staande kunnen houden. Tijdens hun schoolperiode is het daarom belangrijk dat ze leren Bijbelse standpunten in te nemen, die te verwoorden en op basis daarvan verantwoorde keuzes te maken.

3.2 Onderwijs

Binnen een realistische onderwijscontext groeien we van taakgericht naar meer doelgericht onderwijs, waardoor we beter tegemoet kunnen komen aan de individuele leerbehoeften van de leerlingen ten gunste van hun optimale ontplooiing.

Motivatie

Het onderwijs op CSG Prins Maurits legt een stevige basis voor het persoonlijk, moreel, maatschappelijk en beroepsmatig functioneren van de leerlingen. Dat veronderstelt een breed, eigentijds onderwijs- en vormingsaanbod dat gefundeerd is op ambitieuze, maar ook realistische doelen voor elke leerling. Zonder doelen ontbreekt immers de richting en kan er geen effectieve feedback plaatsvinden, een belangrijk kenmerk van goed onderwijs. Doelgericht onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen weten waarom ze iets leren, het stimuleert hun effectieve bijdrage aan het leerproces en maakt hen medeverantwoordelijk.

3.3 Personeel

Elke medewerker is verantwoordelijk voor aantoonbaar onderhoud van vakmanschap wat bijdraagt aan professioneel gedrag.

Motivatie

Het beleid voor personeel en scholing veronderstelt een lerende en dienstbare houding bij alle medewerkers. De lerende houding uit zich onder meer in reflectie op de eigen ontwikkeling, de formulering van eigen ontwikkelingsdoelen en het uitvoeren van activiteiten voor professionalisering. Binnen een professionele cultuur is er een duidelijke samenhang tussen de ontwikkelingsdoelen van de organisatie en van de medewerkers. Elke medewerker wil verantwoordelijkheid nemen en afleggen vanuit een houding die dienstbaar is aan de identiteit van de school.

De ontwikkeling van de organisatie vraagt in onderwijskundig opzicht om docenten die binnen hun lessen gestelde leerdoelen willen behalen, resultaten evalueren, alle leerlingen activeren en willen laten leren. In facilitair opzicht is de inbreng en onderhoud van specialisme bij ondersteunend personeel van belang.

3.4 Leiderschap

Binnen een lerende gemeenschap realiseren we actieve participatie van leerlingen, ouders en medewerkers waarbij betrokkenheid en persoonlijke verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn.

Motivatie

Actieve participatie veronderstelt ruimte voor eigen handelen, verbinding met de visie van de school en een open cultuur. Ruimte voor persoonlijk handelen ontstaat door verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk bij de uitvoering te leggen. Verbinding met de visie van de school geeft een gemeenschappelijk kader voor ons handelen. Onder een open cultuur verstaan we in gesprek gaan, luisteren naar wat anderen beweegt, doen wat we zeggen, elkaar aanspreken en verantwoording afleggen. In die open cultuur levert eenieder vanuit zijn eigen positie een wezenlijke bijdrage aan de gewenste leeropbrengsten en ontplooiing.

3.5 School en omgeving

Er is een intensievere relatie tussen de school en de omgeving: van binnen naar buiten, van buiten naar binnen.

Motivatie

CSG Prins Maurits is als dé protestants-christelijke school voor voortgezet onderwijs present in de omgeving en gericht op samenwerking met diverse partners. De school heeft hier, waar nodig, een initiërende rol. Samenwerking vindt plaats vanuit het bewustzijn van de eigen identiteit en visie op onderwijs. Voor CSG Prins Maurits is een goede relatie met het christelijk basisonderwijs en de protestantse kerken vanzelfsprekend. In een situatie van leerlingenkrimp is het zoeken naar vormen van meer intensieve samenwerking van belang voor het duurzaam aanbieden van protestants-christelijk onderwijs in de omgeving. Voor het leren in een realistische onderwijscontext en de vorming van onze leerlingen biedt samenwerking met bedrijven, maatschappelijke organisaties en het vervolgonderwijs kansen. Zo verruimen loopbaanleren en het opdoen van buitenschoolse ervaringen in binnen- en buitenland de mogelijkheden in het vervolgonderwijs.

4. Organisatiestructuur

4.1 Vereniging en verenigingsbestuur

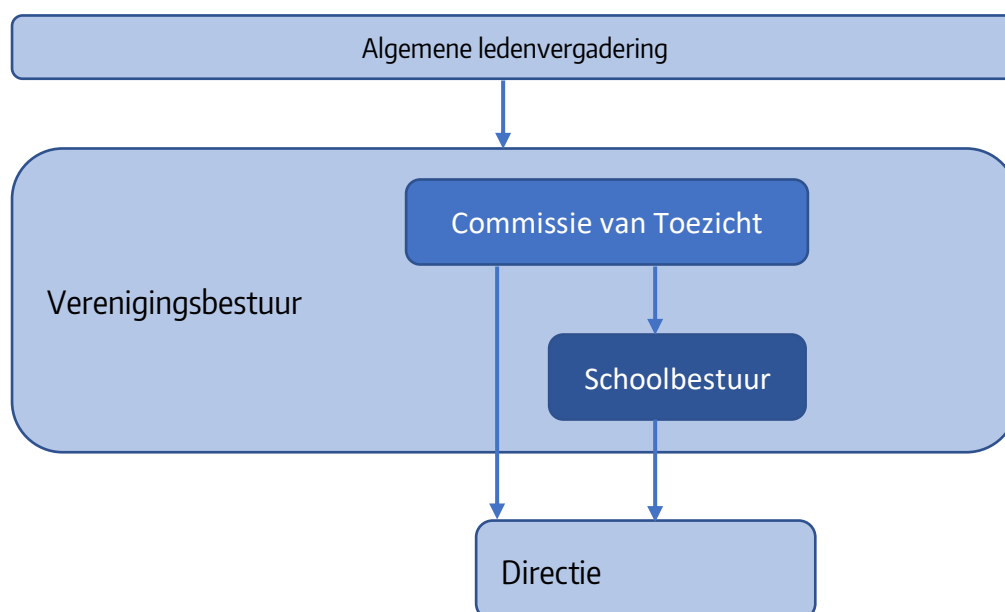
De doelstelling van de ‘Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Christelijke scholen op Goeree en Overflakkee’ is de juridische basis voor CSG Prins Maurits. Het verenigingsbestuur is het bevoegd gezag. Tijdens een jaarlijkse algemene vergadering legt het bevoegd gezag verantwoording af aan de vereniging en kunnen leden van het bevoegd gezag worden gekozen. De bestuursstructuur van CSG Prins Maurits is vastgelegd in een leidraad, de zgn. Toolkit.

Het *Verenigingsbestuur* van CSG Prins Maurits bestaat uit het *Schoolbestuur* en de *Commissie van Toezicht*. De Toolkit beschrijft de taken, rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het Verenigingsbestuur, het Schoolbestuur en de Commissie van Toezicht evenals de werkwijze van deze gremia.

Als bestuursmodel hanteert CSG Prins Maurits de ‘functionele scheiding’. Dit impliceert dat het bestuur bestaat uit interne toezichthouders en bestuurders (zie onderstaand schema). Er zijn specifieke taken voor het Schoolbestuur en specifieke taken voor de Commissie van Toezicht. Er zijn bij CSG Prins Maurits ook taken die het Schoolbestuur en de Commissie van Toezicht samen vervullen. Het gaat hierbij met name om de bewaking van de levensbeschouwelijke identiteit.

Als besturingsfilosofie hanteert het Schoolbestuur van de vereniging ‘besturen op hoofdlijnen’. Het Schoolbestuur initieert het beleid van de organisatie op hoofdlijnen en stelt deze vast. De directie is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid. In het managementstatuut is de verhouding tussen bestuur en directie vastgelegd.

De ‘Code Goed Onderwijsbestuur VO’ is van toepassing op CSG Prins Maurits. De school is lid van de VO-raad. In 2018 is niet afgeweken van de Code Goed Onderwijsbestuur. In 2018 was geen sprake van zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact.

Bron: Toolkit CSG Prins Maurits, 2018

4.2 Management

De directie bestaat uit de rector, een conrector onderwijs en een conrector bedrijfsvoering. De directie stuurt de teamleiders aan, die op hun beurt leiding geven aan hun teamleden.

5. Managementrapportage

Deze Managementrapportage (MARAP) van CSG Prins Maurits betreft 2018. In de MARAP is de verantwoording opgenomen over het gevoerde beleid, gebaseerd op het Strategisch Beleidsplan CSG Prins Maurits 2015-2019. Dit meerjarenbeleid is doorvertaald in afdelingsplannen (4 jaar) en teamplannen (jaarlijks). Het schoolplan is de verzameling van de teamplannen. Om de verantwoording effectief en transparant vorm te geven, is een aantal prestatie-indicatoren (KPI's) geformuleerd. De KPI's zijn gerelateerd aan de domeinen van het SBP. De domeinen vormen de hoofdstukken van deze MARAP. Hieronder volgt een overzicht van de domeinen en de bijbehorende KPI's.

Identiteit	1	90% van de ouders ervaart CSG Prins Maurits als een Christelijke school.
Identiteit	2	80% van de leerlingen geeft aan dat de Christelijke identiteit merkbaar is in de les.
Identiteit	3	Elke afdeling en vakgroep heeft een programma ontwikkeld voor toerusting en vorming, passend bij de leerlingen.
Onderwijs	4	Elke afdeling heeft een bovengemiddelde score voor het didactisch handelen van docenten (kwaliteitsaspect 7 van het Toezichtkader).
Onderwijs	5	Elke afdeling heeft een programma voor maatwerk, dat door de deelnemende leerlingen wordt gewaardeerd met een 7 of hoger.
Onderwijs	6	Elke afdeling heeft een bovengemiddelde score voor het didactisch handelen van docenten in relatie tot verschillen tussen leerlingen (kwaliteitsaspect 8 van het Toezichtkader).
Onderwijs	7	50% van de leerlingen is tevreden over de LOB-begeleiding gedurende de schoolloopbaan.
Onderwijs	8	Elke afdeling heeft volgens de opbrengstenkaart een percentielscore van 75% of hoger. Onderwijsresultatenmodel 2016: het eindoordeel volgens de opbrengstenkaart is goed.
Onderwijs	9	Elke afdeling heeft een gemiddeld of hoger onderbouwendement. Onderwijsresultatenmodel 2016: de score op de indicator 'onderwijspositie t.o.v. advies PO' is voor alle afdelingen minimaal -0,10.
Onderwijs	10	Elke afdeling heeft in 2019 een digitaal portfolio voor de leerlingen.
Personeel	11	Het ziekteverzuimpercentage is structureel max. 2,7%; de meldingsfrequentie is structureel max. 1,0.
Personeel	12	In 2017 heeft elke werknemer een persoonlijk professionaliseringsplan (cao 2014-2015).
Personeel	13	De specialismen/specialisten in didactiek zijn benoemd in het vakwerkplan.
Personeel	14	Van het nascholingsbudget wordt minimaal 60% besteed aan deskundigheidsbevordering gerelateerd aan doelgericht onderwijs.
Leiderschap	15	De gemiddelde scores op betrokkenheid, rolduidelijkheid, ontwikkelingsmogelijkheden en leiderschap van medewerkers is voor elk team een 7 of hoger.
Leiderschap	16	De vaksecties en teams formuleren jaarlijks resp. een actieplan/teamplan waarin doelen, resultaten, organisatie, middelen en evaluatie worden verantwoord.

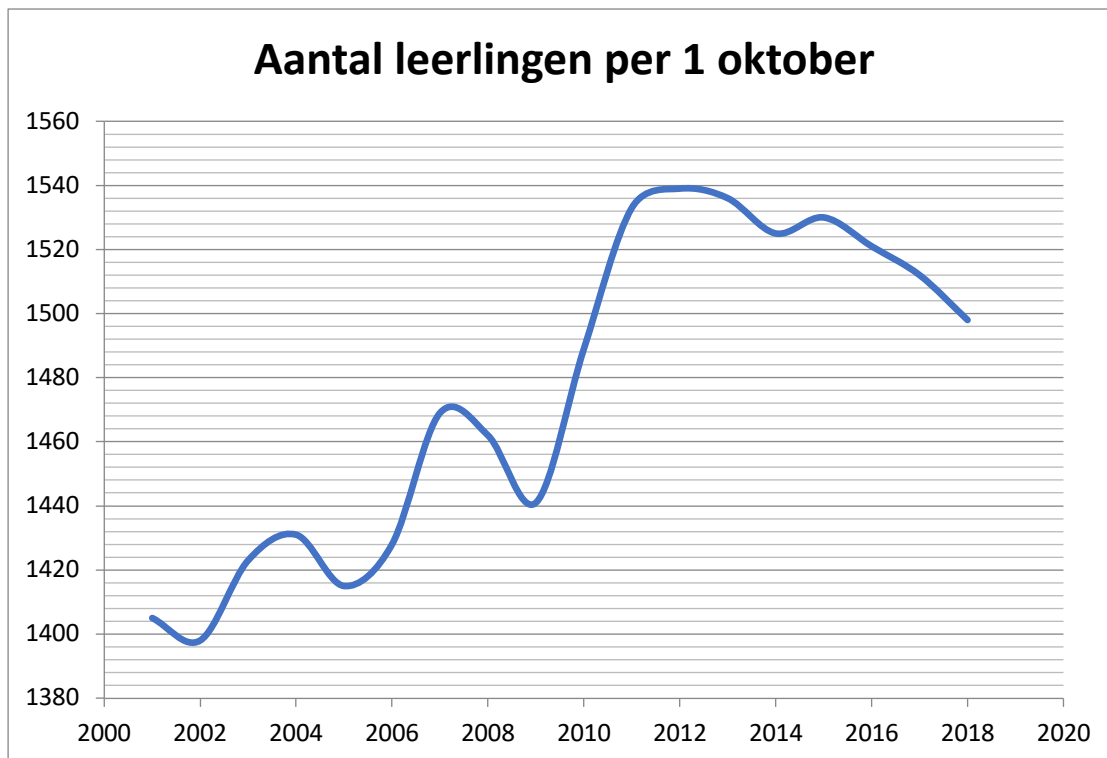
Leiderschap	17	In 2019 maken alle sectieleiders en teamleiders actief gebruik van de data uit het Magistermanagementplatform.
Leiderschap	18	In alle afdelingen zijn de ouders bovengemiddeld betrokken bij de school.
School en omgeving	19	CSG Prins Maurits organiseert jaarlijks een ontmoetingsbijeenkomst met vertegenwoordigers van de kerken van Goeree-Overflakkee.
School en omgeving	20	CSG Prins Maurits is een actieve partner in bovenschoolse netwerken.
Financiën en organisatie	21	De solvabiliteit ((eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen) is structureel min. 50% (CFI: min. 30%).
Financiën en organisatie	22	De liquiditeit (vlottende activa / vlottende schulden) is structureel min. 200% (CFI: max. 150%).
Financiën en organisatie	23	Het weerstandsvermogen (eigen vermogen / baten) is structureel min. 20% (CFI: 10% - 40%).
Financiën en organisatie	24	De bufferfunctie (afgeleid van kapitalisatiefactor) is structureel min. 10% (CFI: max. 5%).
Financiën en organisatie	25	De rentabiliteit gewone bedrijfsuitoefening structureel is min. 0% (CFI: 0% - 5%).

Basisinformatie

Aantal leerlingen per 1 oktober:

Jaar	Aantal
2001	1405
2002	1398
2003	1423
2004	1431
2005	1415
2006	1428
2007	1469
2008	1462
2009	1441
2010	1489
2011	1533
2012	1539
2013	1536
2014	1525
2015	1530
2016	1521
2017	1512
2018	1498

Historie									
Teldatum 1-10									
Schooljaar	14-15		15-16		16-17		17-18		18-19
VMBO1	94		87		78		71		58
VMBO2	83		78		85		75		76
VMBO3	59		83		77		84		80
VMBO4	74		60		80		78		85
		310		308		320		308	299
M1	58		46		51		64		69
M2	104		75		68		68		75
M3	91		108		76		76		74
M4	108		94		108		82		83
		361		323		303		290	301
H1	92		111		90		101		86
H2	91		89		101		91		97
H3	112		89		88		107		101
H4	139		129		118		95		128
H5	104		124		119		115		82
		538		542		516		509	494
V1	72		78		72		67		63
V2	50		68		64		60		52
V3	41		46		70		58		44
V4	32		41		42		59		52
V5	38		30		41		47		58
V6	29		37		26		38		45
		262		300		315		329	314
PRO1	16		21		36		17	17	31
PRO2	23		19		14		33		43
PRO3	17		16		16		9		15
		56		56		66		76	89
		1527		1529		1520		1512	1497
								VAVO	1
aantal lln tbv mjr		1527		1529		1520		1512	1498
Daling totaal tov jaar-1				100,1%		99,4%		99,5%	99,1%
CSGPM klas 1		332		343		327		320	307
CSGPM Daling jaar -1				103,3%		95,3%		97,9%	95,9%
DUO instroom klas 1		321		302		301		295	263
Duo daling jaar -1				94,1%		99,7%		98,0%	89,2%
Vershil CSGPM/DUO		11		41		26		25	44
Rekenpercentage model									

Bestuursverslag 2018

PROGNOSE per 1-10											
Model 2018											
Teldatum											
Schooljaar	19-20		20-21		21-22		22-23		23-24		24-25
VMBO1	64		65		59		58		60		58
VMBO2	61		67		68		61		61		63
VMBO3	81		67		72		74		66		66
VMBO4	76		77		64		69		71		63
		282		276		263		262		258	250
M1	76		77		70		69		72		69
M2	76		83		85		77		76		79
M3	78		78		85		88		80		79
M4	76		80		80		87		90		82
		306		318		320		321		318	309
H1	95		96		87		86		89		86
H2	83		91		93		83		83		86
H3	102		90		97		100		90		89
H4	118		117		106		112		116		108
H5	114		106		105		96		100		104
		512		500		488		477		478	473
V1	69		71		64		63		66		63
V2	52		57		58		53		52		54
V3	40		39		43		44		40		39
V4	39		35		35		38		39		35
V5	49		37		33		33		36		37
V6	56		48		36		32		32		35
		305		287		269		263		264	263
PRO1	34	15	35	15	31	14	31	14	32	14	31
PRO2	41		42		42		41		40		40
PRO3	31		39		44		48		49		50
		121		131		132		134		136	135
		1525		1512		1471		1457		1455	1430
aantal lln tbv mjr		1525		1512		1471		1457		1455	1430
Daling totaal tov jaar-1		101,9%		99,2%		97,3%		99,0%		99,8%	98,3%
CSGPM Instroom klas 1		338		344		310		307		319	306
CSGPM Daling tov jaar -1		110,0%		102,0%		90,0%		99,0%		104,0%	96,0%
DUO instroom klas 1		295		304		275		274		291	282
Duo daling tov jaar -1		112,2%		103,1%		90,5%		99,6%		106,2%	96,9%
Verschil CSGPM/DUO		43		40		35		33		28	24
Rekenpercentage model		-10%		-2%		10%		1%		-4%	4%

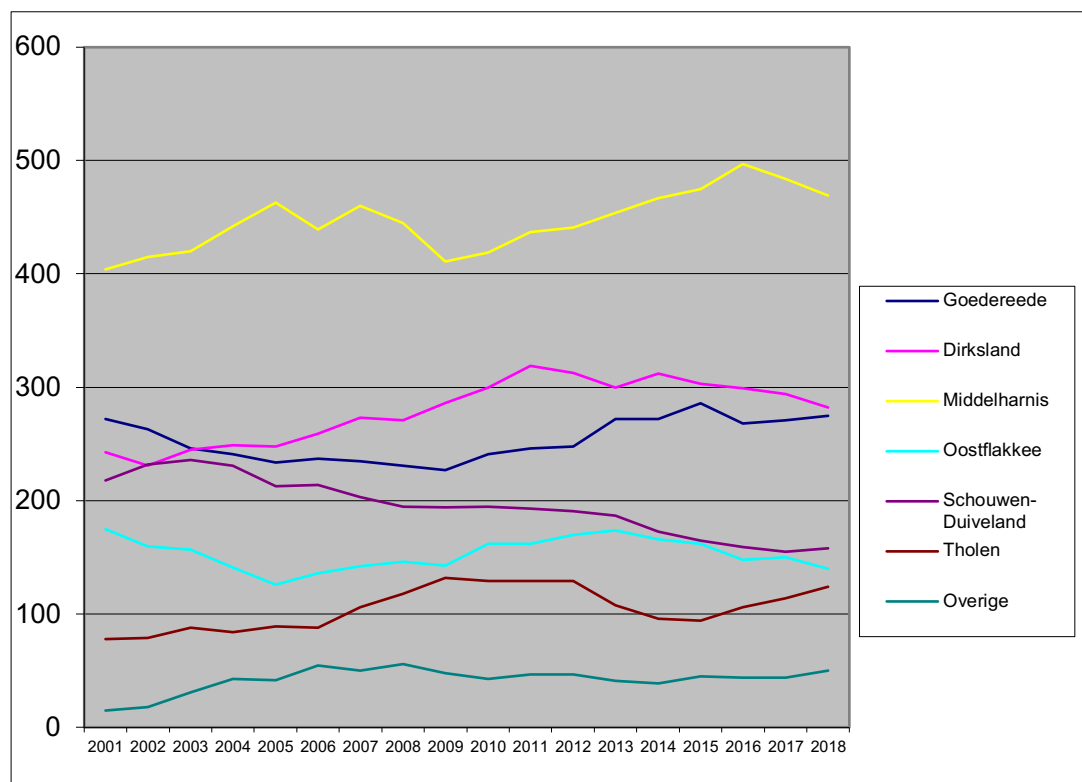
Eigen prognosemodel.

Brongegevens: DUO (info over basisscholen), gegevens PO.

Doorstroomgegevens: ervaringscijfers.

Aantal leerlingen per (voormalige) gemeente, 2001 - 2018:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Goedereede	272	263	246	241	234	237	235	231	227
Dirksland	243	231	245	249	248	259	273	271	286
Middelharnis	404	415	420	442	463	439	460	445	411
Oostflakkee	175	160	157	141	126	136	142	146	143
Schouwen-Duiveland	218	232	236	231	213	214	203	195	194
Tholen	78	79	88	84	89	88	106	118	132
Overige	15	18	31	43	42	55	50	56	48
Totaal	1405	1398	1423	1431	1415	1428	1469	1462	1441

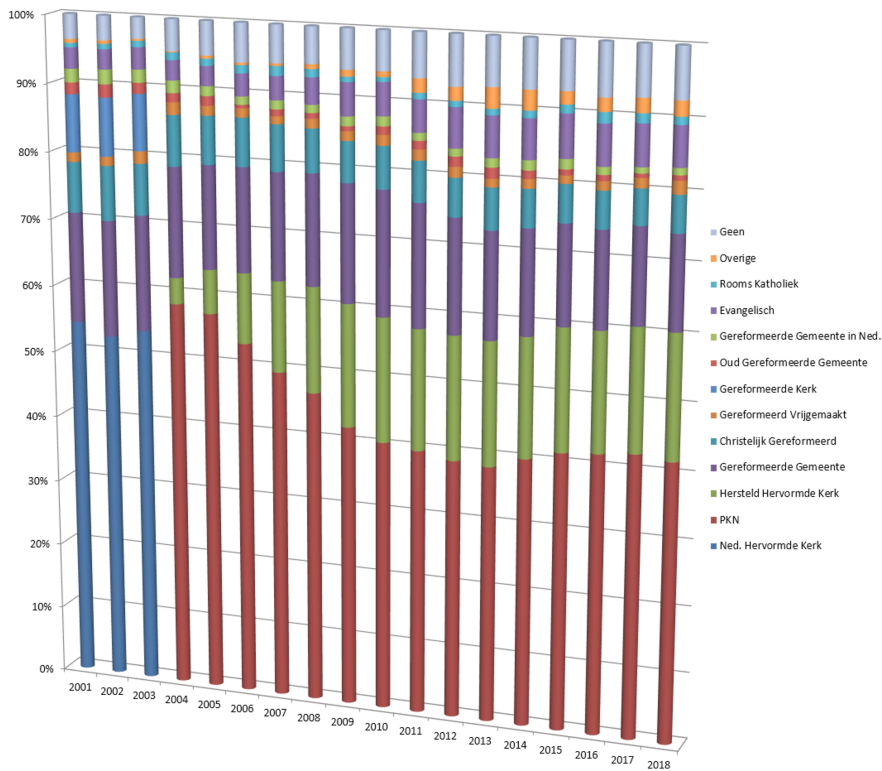
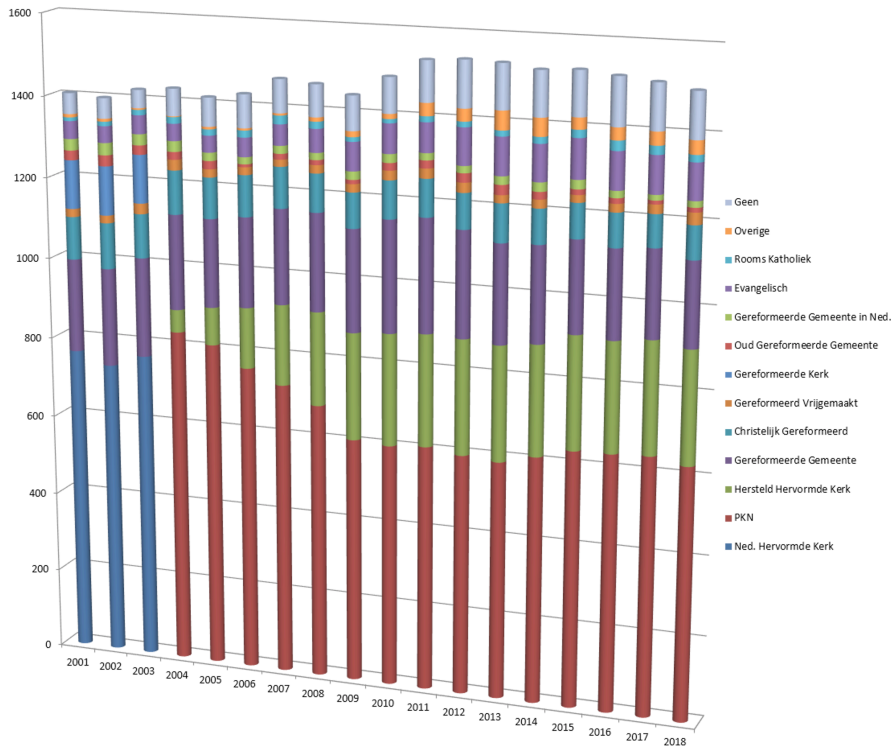
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Goedereede	241	246	248	272	272	286	268	271	275
Dirksland	300	319	313	300	312	303	299	294	282
Middelharnis	419	437	441	454	467	475	497	484	469
Oostflakkee	162	162	170	174	166	162	148	150	140
Schouwen-Duiveland	195	193	191	187	173	165	159	155	158
Tholen	129	129	129	108	96	94	106	114	124
Overige	43	47	47	41	39	45	44	44	50
Totaal	1489	1533	1539	1536	1525	1530	1521	1512	1498

Bron: Magister

Kerkelijke denominatie

Leerlingen per kerkelijke denominatie in aantallen en percentages.

Overzicht kerkelijke gezindte leerlingen per 1 oktober van dat jaar.

Overzicht kerkelijke gezindte leerlingen per 1 oktober van dat jaar																		
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ned. Hervormde Kerk	764	735	766															
PKN				835	811	761	727	685	609	603	610	598	591	613	637	639	643	628
Hersteld Hervormde Kerk				56	93	150	199	231	264	276	276	284	284	272	279	271	277	278
Gereformeerde Gemeente	231	243	246	235	218	222	234	241	252	275	279	261	243	236	225	217	214	207
Christelijk Gereformeerd	106	114	109	108	101	102	101	94	87	93	92	87	94	85	85	83	79	81
Gereformeerd Vrijgemaakt	20	19	26	26	20	19	17	20	20	23	24	24	19	21	18	20	22	29
Gereformeerde Kerk	120	121	119															
Oud Gereformeerde Gemeente	24	27	23	19	20	7	14	12	10	18	19	22	24	18	13	13	9	11
Gereformeerde Gemeente in Ned.	28	30	27	26	20	17	19	17	20	21	17	17	20	22	22	17	13	15
Evangelisch	44	41	46	42	41	47	51	57	70	72	72	90	92	89	96	91	91	88
Rooms Katholiek	9	11	13	16	15	17	21	17	11	10	14	13	14	16	19	24	21	17
Overige	8	7	4	2	6	5	5	10	14	12	31	30	46	44	28	30	32	33
Geen	51	50	44	66	70	81	81	78	84	86	99	113	109	109	108	116	111	111
Totaal	1405	1398	1423	1431	1415	1428	1469	1462	1441	1489	1533	1539	1536	1525	1530	1521	1512	1498

Bron: Magister

Conclusies en vervolgstappen

Vanuit de voorgaande bronnen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Er is een lichte leerlingdaling in 2018. Deze daling is echter kleiner dan in de prognose (zie vorige paragraaf) was voorspeld. Toen gingen we uit van een 1460 leerlingen in 2018. De oorzaak van het verschil is de grotere doorstroom van mavo-4 naar havo-4, de grotere aanmelding in het praktijkonderwijs en het grotere aantal leerlingen die in klas 2 en hoger zijn ingestroomd. In de meerjarenprognose hebben we nu rekening gehouden met deze getallen en het percentage leerlingen dat doorstroomt van mavo-4 naar havo-4 iets naar boven bijgesteld, omdat het de verwachting is dat dit een trend wordt.
- De mogelijk grotere instroom van leerlingen die voorheen voor Edudelta kozen is in de meerjarenplanning niet meegenomen. We wachten het komende jaar af om daar iets zinnigs over te kunnen zeggen.
- De verhouding in de kerkelijke gezindtes is nagenoeg niet veranderd. Ruim 7% van de leerlingen heeft geen kerkelijke achtergrond. Dit aantal is de afgelopen 5 jaar steeds rond de 7 à 8 procent.
- Het aantal leerlingen uit Tholen is enigszins toegenomen. Het lijkt te komen door leerlingen die eerder voor scholen in Bergen op Zoom kozen.

Ontwikkeling personeel

Per 1 maart 2018:

Per 1 oktober 2018:

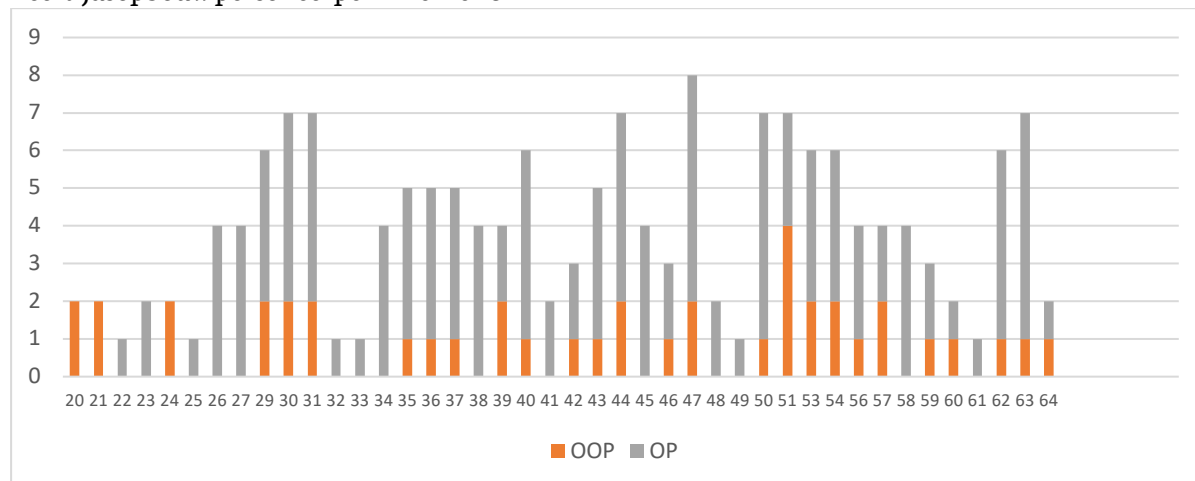
Funcatiegroep	Wtf	Funcatiegroep	Wtf
Administratief personeel	2,3	Administratief personeel	2,3
Conciërge	3,7	Conciërge	2,7
Directie	4,6	Directie	3,4
ICT	5,0	ICT	4,0
Leraar LB	33,5	Leraar LB	31,7
Leraar LC	35,7	Leraar LC	37,2
Leraar LD	31,3	Leraar LD	31,4
Lerarenondersteuner	1,5	Lerarenondersteuner	1,5
Onderwijsassistent	8,3	Onderwijsassistent	9,8
Overig OOP	5,6	Overig OOP	7,2
Technisch onderwijsassistent	2,5	Technisch onderwijsassistent	2,7
	134,0		133,9

Ontwikkelingen in fte op hoofdcategorie (fte's)

	2015	2016	2017	2018
Directie	4,6	4,6	4,6	3,4
Leraren	105,1	103,9	101,8	100,3
OOP	29,0	28,2	29,8	30,2
	-----	-----	-----	-----
	138,7	136,7	136,2	133,9

Bron: Raet

Leeftijdsopbouw personeel per 1-10-2018

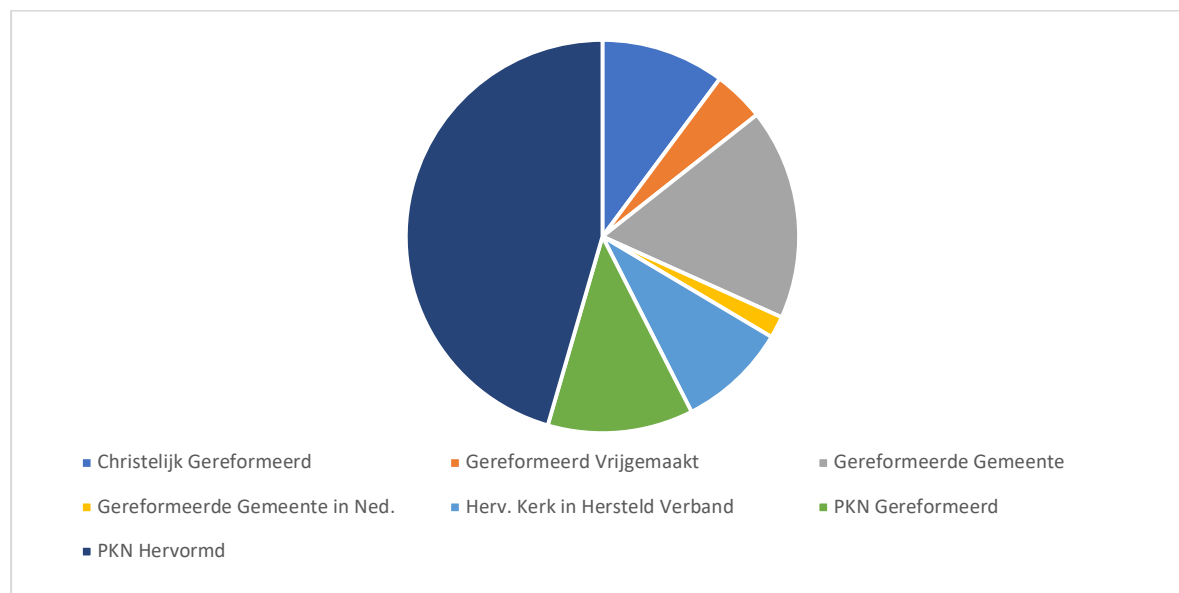

1 oktober 2011

Kerk gezindte	Percentage	Aantal
Christelijk Gereformeerd	9,5%	17
Gereformeerd Vrijgemaakt	3,9%	7
Gereformeerde Gemeente	15,6%	28
Gereformeerde Gemeente in Ned.	3,3%	6
Herv. Kerk in Hersteld Verband	8,3%	15
PKN Gereformeerd	11,1%	20
PKN Hervormd	48,3%	87
		180

1 oktober 2018

Kerk gezindte	Percentage	Aantal
Christelijk Gereformeerd	10,2%	17
Gereformeerd Vrijgemaakt	4,2%	7
Gereformeerde Gemeente	17,4%	29
Gereformeerde Gemeente in Ned.	1,8%	3
Herv. Kerk in Hersteld Verband	9,0%	15
PKN Gereformeerd	12,0%	20
PKN Hervormd	45,5%	76
		167

Bron: Magister

Conclusie

De procentuele verdeling van de kerkelijke gezindte per 1 oktober 2018 is nagenoeg gelijk aan de situatie per 1 oktober 2011.

Identiteit

Algemeen

Binnen de dagelijkse werkelijkheid van school en samenleving is de PM een plaats waar het handelen vanuit het geloof meer voelbaar en zichtbaar wordt, in lijn met onze Bijbelse opdracht uit Genesis 18: 19: “..., opdat hij aan zijn kinderen en zijn huis na hem bevel zou geven om de weg van de HEERE in acht te nemen, door gerechtigheid en recht te doen”.

Gerealiseerd in 2019

- De christelijke identiteit wordt herkend in de omgang met elkaar en in het onderwijs in de vakken.
- In de gesprekscyclus is de binding aan de identiteit van de scholengemeenschap nadrukkelijk onderwerp van het IPB-gesprek en iedere werknemer legt uit dat hij zich verbindt aan de identiteit van de school.
- Beleidsontwikkelingen worden altijd mede doordacht vanuit de identiteit. Beleidsstukken hebben zo mogelijk een identiteitsparagraaf.
- Elke afdeling en vakgroep heeft een programma ontwikkeld voor toerusting en vorming, passend bij de leerlingen.
- De vormingscommissie stimuleert en coördineert ontwikkelingen met betrekking tot identiteit.

Identiteitscommissie/Vormingscommissie

Na de studiedag van 17 oktober 2017 heeft de Vormingscommissie het schakeldocument vast kunnen stellen en is dit richting gevend geworden bij de ontwikkeling van beleid en de inrichting van het onderwijs (vakwerkplan en bouwstenen nieuwe SBP). Tevens is er een cursus (DCVO) ontwikkeld die beschikbaar is voor collega's.

Identiteit in KPI's

KPI 1 - 90% van de ouders ervaart de CSG Prins Maurits als een christelijke school

Schooleigen stellingen binnen het tevredenheidsonderzoek ouders - algemeen

Zeer eens/eens op onderstaande stellingen	2018	2017	2016	2014
Het onderwijs op CSG Prins Maurits is Christelijk onderwijs.	93%	91%	91%	94%
Voor mijn zoon/dochter is er aandacht vanuit de Christelijke mensvisie.	89%		85%	87%
In de omgang tussen leerlingen en docenten blijkt de christelijke identiteit.		80%		
Bij lessen/andere activiteiten is de Christelijke identiteit merkbaar.	86%	83%	80%	79%

Bron: Teverdenheidsonderzoek ouders - algemeen 2018 (36%), 2017 (36%), 2016 (38%), 2014 (43%). De respons staat tussen haakjes.

Schooleigen stellingen binnen het tevredenheidsonderzoek ouders - examenklassen

Zeer eens/eens op onderstaande stellingen	2018	2017	2016	2015
Het onderwijs op CSG Prins Maurits is Christelijk onderwijs.	93%	86%	91%	84%
Voor mijn zoon/dochter is er aandacht vanuit de Christelijke mensvisie.	88%		87%	77%
In de omgang tussen leerlingen en docenten blijkt de christelijke identiteit.		70%		
Bij lessen/andere activiteiten is de Christelijke identiteit merkbaar.	88%	75%	86%	78%

Bron: Teverdenheidsonderzoek ouders - examenklas 2018 (34%), 2017 (28%), 2016 (47%), 2015 (29%).

Schooleigen stellingen binnen het tevredenheidsonderzoek ouders - brugklas

Zeer eens/eens op onderstaande stellingen	2018	2017	2016	2015
CSG Prins Maurits is een Christelijke school.	94%	94%	96%	98%
Voor mijn zoon/dochter is er aandacht vanuit de Christelijke mensvisie.	94%			
Bij de lessen en andere activiteiten is de christelijke identiteit merkbaar.	87%	88%		
Aan de omgang tussen docenten en leerlingen is te merken dat dit een Christelijke school is.		87%	86%	85%

Bron: Teverdenheidsonderzoek ouders - brugklas 2018 (40%), 2017 (42%), 2016 (60%), 2015 (58%).

Conclusie en vervolgstappen

Vanuit de gegevens blijkt dat de mate van tevredenheid over de christelijke identiteit van de school over de jaren heen vrijwel gelijk is. De ouders ervaren CSG Prins Maurits als een duidelijk christelijke school. In de schoolkeuze blijkt dit ook een heel bepalend aspect te zijn.

KPI 2 - 80% van de leerlingen geeft aan dat de Christelijke identiteit merkbaar is in de les

Schooleigen stellingen binnen het tevredenheidsonderzoek leerlingen - algemeen

Zeer eens/eens op onderstaande stellingen	2018	2017	2016	2014
CSG Prins Maurits is een Christelijke school.	83%	87%	90%	86%
De dagopeningen zijn een waardevol begin van de dag.	67%	74%	65%	61%
Tijdens de lessen of andere activiteiten is de Christelijke identiteit merkbaar.	60%	62%	60%	58%

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - algemeen 2018 (49%), 2017 (45%), 2016 (37%), 2014 (17%).

Schooleigen stellingen binnen het tevredenheidsonderzoek leerlingen - examenklassen

Zeer eens/eens op onderstaande stellingen	2018	2017	2016	2015
CSG Prins Maurits is een Christelijke school.	82%	83%	78%	80%
De dagopeningen zijn een waardevol begin van de dag.	60%	67%	60%	57%
Tijdens de lessen of andere activiteiten is de Christelijke identiteit merkbaar.	53%	51%	55%	56%

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - examenklas 2018 (57%), 2017 (47%), 2016 (32%), 2015 (39%).

Schooleigen stellingen binnen het tevredenheidsonderzoek leerlingen - brugklas

Zeer eens/eens op onderstaande stellingen	2018	2017	2015	2014
CSG Prins Maurits is een Christelijke school.	86%	91%	96%	94%
De dagopeningen zijn een waardevol begin van de dag.	81%	80%	90%	93%
De docenten laten in hun lessen merken dat ze christen zijn.	86%	83%	90%	88%

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - brugklas 2018 (40%), 2017 (39%), 2015 (42%), 2014 (47%).

Per afdeling was de ontwikkeling van de score voor de dagopeningen bij de examenklassen als volgt:

	2018	2017	2016	2015
Vmbo 4	58%	73%		46%
Mavo 4	58%	62%	52%	63%
Havo 5	57%	73%	71%	52%
Vwo 6	69%	67%	56%	77%

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - examenklas 2018 (57%), 2017 (47%), 2016 (32%), 2015 (39%).

Conclusie en vervolgstappen

Vanuit de gegevens blijkt dat de mate van tevredenheid van leerlingen over de identiteit van de school over de jaren heen vrijwel gelijk blijft. KPI 2 wordt, met uitzondering van de brugklas, niet gerealiseerd, omdat de score op de betreffende stelling lager is dan 80%. De dagopeningen hebben in de afgelopen jaren extra aandacht gekregen, onder andere door het gerichter verstrekken van materiaal. De algemene score op de dagopeningen is niet verder verbeterd. Aan de vormingscommissie wordt gevraagd om de dagopeningen met alle betrokkenen te evalueren.

KPI 3 - Elke afdeling heeft een programma ontwikkeld voor toerusting en vorming, passend bij de leerlingen.

Conclusies en vervolgstappen

Door de samenwerking met de bestuurders van de VGS is er de mogelijkheid ontstaan om docenten van de PM die nieuw starten en een algemene opleiding hebben gevolgd een cursus aan te bieden om de achtergronden en het praktisch kunnen vertalen van christelijk onderwijs vorm te geven.

Onderwijs

Algemeen

Binnen een realistische onderwijscontext groeien we van taakgericht naar meer doelgericht onderwijs, waardoor we beter tegemoet kunnen komen aan de individuele leerbehoeften van de leerlingen ten gunste van hun optimale ontplooiing.

Gerealiseerd in 2019

- De leerlingen volgen onderwijs volgens een concept dat uitgaat van lesgeven op basis van gestelde doelen, evaluatie van behaalde resultaten en leerlinggerichte feedback.
- De leerlingen volgen een programma voor maatwerk dat mogelijkheden biedt voor afstemming op individuele leerbehoeften en ontplooiing.
- De leerlingen oriënteren zich binnen en buiten de school op hun loopbaanontwikkeling.
- De leerlingen werken met een digitaal portfolio waarin ze hun eigen ontwikkeling verantwoorden.
- De leerlingen volgen in onder- en bovenbouw onderwijs met bovengemiddelde resultaten.

Samenvatting ontwikkelingen per afdeling

Op het niveau van de teams wordt er gewerkt aan de volgende ontwikkelingen:

Praktijkonderwijs

- *Identiteit*

Het programma van toerusting en vorming is in 2018 afgerond. Door beide sectieleiders uit het PrO is de input vanuit de onderbouw en bovenbouw samengevoegd tot één programma van toerusting en vorming. Het eerste hoofdstuk verwoordt de visie op wat Pro-leerlingen nodig hebben. Van daaruit zijn de verschillende onderdelen die bijdragen aan de ontwikkeling van een leerling verwoord. Sociale weerbaar worden en goede voorlichting op het gebied van seksualiteit zijn hierbij belangrijke onderdelen.

- *Onderwijs*

In drie jaar tijd is het nieuwe leerlingvolgsysteem voor het Praktijkonderwijs ingevoerd en zijn afspraken gemaakt over welke gegevens we in voeren. Met ingang van schooljaar 2027-2018 is vastgelegd hoe we dit borgen. Er is een lijst gemaakt met afspraken waarmee mentoren en docenten voor zichzelf kunnen nagaan of ze idd vastleggen wat is afgesproken. Als duidelijk is wat we van elkaar verwachten kunnen we elkaar erop aanspreken en zo borgen dat we de vorderingen en ontwikkeling van de leerlingen vastleggen.

In het Praktijkonderwijs is een volledig aanbod van Branche Gerichte Opleidingen. Een aanvulling op dit programma zijn de zogenaamde Praktijkverklaringen. Hiermee kunnen leerlingen op hun stage een certificaat behalen waarop is aangegeven welke werkprocessen op mbo-niveau zij op stage hebben behaald.

- *Personeel*

In lijn met het Strategisch beleidsplan van de school is er voor het PrO team een lijst gemaakt waarop is aangegeven wie voor welk onderdeel de deskundige is in het team. In lijn hiermee zijn docenten geschoold om vanuit hun deskundigheid kennis te kunnen delen met het team. In 2017-2018 zijn o.a. scholingen gevolgd op gebied van weerbaarheid (methode Rots en Water) en

groepsdynamica. Daarnaast is het hele team geschoold in de Kanjeraanpak t.a.v. sociale veiligheid.

Vmbo

- *Identiteit*

Binnen het vmbo zijn er specifieke dagopeningen die een tweejaarlijkse cyclus kennen. Zo wordt in twee jaar tijd de Bijbel door gegaan. De dagopeningen zijn door teamleden vanuit het vmbo en praktijkonderwijs ontwikkeld. In de kanjertraining wordt een koppeling gelegd tussen het dagelijks leven, de plaats in de samenleving en het christelijk geloof gelegd. De kerst- en paasvieringen vinden in de onderbouw zoveel als mogelijk in de klas plaats, terwijl in de bovenbouw gekozen is voor een centrale viering waar leerlingen uit alle groepen een inbreng hebben. In de bovenbouw is dit jaar extra aandacht geweest voor de omgang met de sociale media. Zo is er een handboek Mediawijsheid binnen het team ontwikkeld met een lessenserie voor de leerlingen. In de lessenserie wordt leerlingen geleerd welke keuzes ze moeten maken bij sexting en pesten.

- *Onderwijs*

Er zijn veel activiteiten naast het reguliere lesprogramma. Enerzijds is dat om te werken aan positieve groepsvorming, anderzijds meer inhoud te geven aan het vak en het leerproces van leerlingen. In het reguliere programma wordt lesstof aangeboden op verschillende niveaus om doorstroom naar de mavo te bevorderen. Voorbeelden van activiteiten zijn:

- “Activity Day”: jaarlijks gebeuren. Toepassing van het vak Engels in de verschillende leergebieden.
- Kennismakingsdagen: klassenbuilding en vertrouwen staan centraal.
- Bedrijfsbezoeken: aandacht voor de profielvakkeuze.
- Excursies: Archeon en Neeltje Jans, Corpus/Oudheidkundig museum.

In de bovenbouw zijn er stappen gezet in het beter geven van feedback aan leerlingen. Doel is dat leerlingen zelf gaan ontdekken wat nodig is om tot betere prestaties te komen.

- *Personeel*

Er zijn ontwikkelgroepen die op de verschillende bovenstaande thema's bezig zijn. De grootste aandacht gaat naar LOB, de vernieuwde beroepsgerichte programma's en de verbinding tussen de 'harde data' (b.v. CITO-onderzoeken, DIA-toetsen, RTTI-gegevens) en de maatwerkprogramma's voor de leerlingen.

Mavo

- *Identiteit*

- Het thema 'Identiteit in de les, hoe doe je dat?' wordt vervolgd. Naast de dagopeningen, vieringen en mentorgesprekken, waarbij identiteit een belangrijke plaats heeft, maken de docenten identiteit zichtbaar in de les. In klas 2 is er een 2-daagse training van LEV gericht op het vergroten van de weerbaarheid. Dit wordt vervolgd in klas 3 met een training voor leerlingen op het gebied van weerbaarheid in seksualiteit.

- Het programma rondom het gebruik van social media, het ontwikkelen van sociale vaardigheden en het vergroten van de weerbaarheid van leerlingen, omgang alcohol en roken/drugs kreeg dit jaar een vervolg in de vorm van mentor- en preventielessen.

- *Onderwijs*

Ontwikkeling programma voor loopbaanoriëntatie

- Qompas is een complete LOB-leerlijn, die twee jaar geleden ingezet. Binnen de mavo is er gewerkt aan een sterke koppeling van het mentoraat, het vak D&P en de mentorgesprekken. Er zijn stappen gezet richting het bedrijfsleven. Leerlingen doen bedrijfsbezoeken (klas 2) en maken opdrachten die een vervolg krijgen op school. Dit programma (onderwijs in een realistische context) heeft in klas 3 en 4 een vervolg gekregen in stagedagen. Leerlingen bezoeken een bedrijf of instelling waarvan ze verwachten dat ze daar na hun vervolgopleiding zouden kunnen werken. Het doel hiervan is om te komen tot een bewustere keuze voor de vervolgopleiding.
- Ontwikkelen maatwerkprogramma in alle leerjaren
Er is veel aandacht voor rekenen, wiskunde, Nederlands, Engels en de overgang naar de Havo. Dit jaar is er voor het eerst gebruik gemaakt van tutoeren.
Leerlingen verantwoordelijk maken voor eigen leren
Dit is een speerpunt in het mentoraat. Dit wordt vormgegeven door de leerlingen oplossingen te laten bedenken voor hun eigen leerproblemen. Het mbo vraagt dat leerlingen zelfstandig kunnen werken. Daar moeten we ze beter op voorbereiden.
- Ontwikkeling van het vak D&P, onderwijs in een realistische context
D&P is een extra vak dat alle leerlingen krijgen. Het zorgt voor een verbindende schakel tussen de Mavo en het mbo. Het vak heeft de mogelijkheid voor het aanbieden van keuzevakken. Onze doelstelling is om voldoende keuzes aan te bieden zodat leerlingen een passende keuze kunnen maken. Deze keuze moet passen bij de loopbaanontwikkeling van de leerling
- Invoering iPadklassen vanaf klas 1
Docent en leerlingen kunnen eenvoudig online werken en apps gebruiken die daarvoor zijn ontwikkeld voor de iPad. Dit jaar hebben alle leerlingen van klas mavo-1, 2 en 3 een iPad. Dit wordt naar verwachting uitgebouwd tot klas 4. De iPad wordt meestal gebruikt naast de reguliere lesmethode. Bij een paar vakken is er lesmethode die digitaal op de iPad kan worden gebruikt. Het bepalen van de gebruikte lesmethode is een verantwoordelijkheid van vakgroepen.
- Extra inzet aansluiting mavo-havo
Het aantal leerlingen dat door wil stromen naar havo-4 is dit jaar weer iets toegenomen. Deze leerlingen ontvangen extra wiskunde lessen. Er is een bijeenkomst met de decaan van de havo en leerlingen die eerder de overstap van mavo-4 naar havo-4 gemaakt hebben, om de toekomstige overstappers inzicht te geven in wat er van hen gevraagd wordt in havo-4.

- *Personeel*

- Actieve ontwikkelgroepen zijn bezig met de thema's: doelgericht onderwijs, differentiatie, professionalisering rondom toetsing, gebruik iPad in de klas en meer verantwoordelijkheid geven aan leerlingen.
- In de bovenbouw is een ontwikkelgroep actief met het vormgeven van 'onderwijs in een realistische context'. Er zijn activiteiten ontwikkeld voor het LOB-stappenplan. Deze activiteiten vinden in al de 4 leerjaren van de mavo plaats.

Havo

- *Identiteit*

- Binnen de leerjaren 1 en 2 wordt gewerkt met een jaarthema: 'Ontdek!'.
- De themadag voor deze leerlingen had het thema 'doen, durven en de waarheid'. Leerlingen hebben zelf de vragen: Wie is God? Hoe weet ik dat hij bestaat? Hoe leef ik als christen in deze wereld? Aangedragen. Daarom hebben ze tijdens deze dag verschillende workshops gevolgd waarin ze nadachten over christenzijn in onze huidige maatschappij.
- Havo 3 heeft eind cursusjaar 2017-2018 afgesproken een pilot te gaan draaien met drie themadagen verspreid over het cursusjaar. Deze themadagen zijn gericht op:
 - Vertrouwen (dag 1)
 - Media wijsheid & keuzes maken (dag 2)
 - Ambitie & duurzaamheid & zelfreflectie (dag 3)
- In havo 3 is afgesproken weer actief werk te gaan maken van de burgerschapsstage. Leerlingen moeten in havo 3 minimaal 10 uren burgerschapsstage vervullen
- De themadag van havo-4 had thema 'Credo' en is georganiseerd door een aantal leerlingen.

- *Onderwijs*

- Voor het mentoraat is een gesprekswaaier ontwikkeld. Deze waaier is bedoeld als hulpmiddel in het gesprek tussen de leerling en mentor. Hierin wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan vorming door het gesprek over de competenties 'maatschappelijke betrokkenheid' en 'persoonlijke verantwoordelijkheid'. Een werkgroep ontwikkelt een handvat om deze gesprekswaaier praktisch te kunnen toepassen. Vragen hierbij zijn: welke rol heeft de leerling zelf hierbij?; op welke wijze willen we als docenten de ontwikkeling van competenties kunnen volgen?; hoe voeren we een ontwikkelingsgericht gesprek over competenties? Het is te verwachten dat in het volgend cursusjaar voor docenten scholing nodig zal zijn om het gesprek met leerlingen goed te kunnen voeren.
- Begin kalenderjaar 2018 is er de competentiewaaier ontwikkeld voor het projectonderwijs in havo 1 -2. Deze waaier wordt als beginpunt voor een verdere uitrol ingezet bij de projecten in Havo 1 en 2.
- Aan het project 'Goeree Overflakkee, mijn eiland!' is een 'veldwerkactiviteit' toegevoegd. Leerlingen gaan op bezoek in het gemeentehuis en interviewen daar ambtenaren in diverse afdelingen.
- De werkgroep mentoraat heeft vanuit het team havo 1 en 2 een herziend mentoraatsdocument opgesteld. Daar waar er voorheen een was voor Havo 1 en een voor Havo 2 is het nu een integraal document. Dit om de doorgaan de lijn te waarborgen.

- De werkgroep mentoraat heeft voor de vijf fasen van het groepsproces tenminste vijf lessen per fase ontwikkeld. Binnen het team in er de afspraak dat de klassen door alle teamdocenten intensief worden begeleid op een positief groepsproces en dat de mentor het hele jaar door lessen geeft gericht op positieve groepsvorming.
 - Begin kalenderjaar 2018 is een competentiewaaijer voor het verrijkingsvak in havo3 ontwikkeld. Binnen verrijkingsvak in Havo 3 is het gesprek en de ontwikkeling van de competenties een onderdeel geworden van het programma.
 - Het verrijkingsvak heeft i.c.m. het Havo 4 project 2.0 een ontwikkeling doorgemaakt gelet op de methodiek van projectsturing door toepassing van Scrum methodiek. Verder is er een centraal startmoment in het ‘Diekhuus’ geweest waarbij in workshops basisvaardigheden werden uitgelegd. Dit werd naast de collega’s verzorgd door 3 oud-leerlingen die verder ook hebben meegewerkt tijdens de vervollessen.
 - Met ingang van het volgend cursusjaar 18/19 gaan leerlingen uit Havo 3 in periode 4 werken binnen de profielvakken, zoals ze die gaan kiezen voor havo 4. Het doel is om hierdoor de aansluiting tussen leerjaar 3 en 4 te verbeteren en om de motivatieproblematiek (voor de vakken die leerlingen toch laten vallen) tegen te gaan. Dit vervroegd profileren zal leiden tot een wijziging in de lessentabel in havo 3 (periode 4).
 - Het havo 4 project 2.0 heeft i.c.m. het verrijkingsvak van Havo 3 een ontwikkeling doorgemaakt gelet op de methodiek van projectsturing door toepassing van Scrum methodiek.
 - Met het havo 4 project 2.0 is geëxperimenteerd met de vrije setting wat betreft de opdrachten (alleen thema duurzaamheid) en de vorm van begeleiding (mentor i.p.v. vakdocent).
 - Tijdens dit project 2.0 is er gebruik gemaakt van veel expertise van buiten af.
 - Lectoraat Innovatie en onderwijs van HR
 - Project Silicon Venturing Rotterdam (i.c.m. Albert Schweitzer ziekenhuis)
 - Diverse bedrijven uit de directe omgeving (workshops, materiaal, kennis etc.)
 - Duurzaamheidscongres in de Staver
 - In dit jaar is er een implementatie van een nieuw project rondom de inhoud van CKV. Vaardigheden worden als een cyclus in de mentorlessen gegeven.
 - Vanaf het cursusjaar 2018-2019 heeft havo 3 twee verantwoordelijk teamleiders. In het communicatieplan is verwoord wat de taken van beide teamleiders zijn. Daarnaast hebben zij onderling de klassen verdeeld. Tot nu toe lopen de contacten goed en weten docenten waar zij terecht kunnen.
 - Niet echt behorend tot het havo-team, maar wel ontwikkeld door de vorige teamleider (hsg) en de leerlingenraad: de Wifi vrije zone.
- *Personeel*
- In het team havo 1- 2 is een cursus ‘Positieve groepsvorming’ gevolgd in aansluiting op een cursus die een aantal jaren geleden is gevolgd.
 - In het team havo 3, 4, 5 zijn er 2 studiedagen geweest, gericht op het nemen van meer verantwoordelijkheid door leerlingen. Een groep van 16 docenten uit havo/vwo heeft een cursus gevolgd gericht op feedback geven in projectonderwijs.

Vwo/Gymnasium

- *Identiteit*
 - Weerbaar in seksualiteit

In V1 en V2 is in maart de lessenserie rondom weerbaar in seksualiteit gegeven door de mentoren. Zij maakten hierbij van de lesmethode Be loved, die is geschreven vanuit een duidelijk Christelijke identiteit.

- V1 Module religie, filosofie en psychologie
Leerlingen kiezen per periode een module waar ze 10 weken lang mee aan de slag gaan. Binnen de modules religie, filosofie en psychologie komen de leerlingen regelmatig in aanraking met moreel geladen onderwerpen. De leerlingen worden uitgedaagd een mening te vormen, ze oefenen in het argumenten en debatteren.
- Adoptieactie klas 1, 2 en 3
Zowel in klas 1 als in klas 2 nemen de leerlingen deel aan de adoptieactie. Leerlingen halen in de periode voorafgaand aan de dag van de adoptieactie geld op voor de stichting Woord & Daad. Tijdens de adoptieactie schrijven onze leerlingen in verschillende talen brieven aan de verschillende adoptiekinderen van de school. Tevens vindt op de betreffende dag een sponsorloop plaats. Leerlingen uit V3 doen mee aan de walk 4 water. De leerlingen halen voorafgaand aan de dag waarop de Walk 4 water wordt georganiseerd geld op. Tijdens de dag van de Walk 4 water ervaren de leerlingen dat de aanwezigheid van schoon drinkwater voor veel mensen geen vanzelfsprekendheid is.
- Ontwikkeling Filosofie
Leerlingen uit V456 volgen het vak Wetenschapsoriëntatie (Filosofie en Onderzoek Doen) en ronden hiervoor een schoolexamen af.
- Filosofiedag juni 2018
In juni is er samen met andere christelijke scholen voor VO een dag geweest waarbij leerlingen hebben nagedacht over het thema 'Pascal en Descartes'. De betrokken leerlingen zaten in de bovenbouw van het vwo.
- Student Leadership Conference 2018
Vanuit vwo 5 heeft een aantal leerlingen deelgenomen aan deze conferentie in Hongarije. De internationale conferentie is bedoeld om christelijke jongeren elkaar te laten ontmoeten en om samen te spreken. Voor meer informatie: <https://acsieurope.org/cms/en-us/slc-report-2018>

- Onderwijs

- In de onderbouw van het vwo is door verschillende teamleden nagedacht over de afstroom van jongens. Dit heeft gerealiseerd in een plan van aanpak voor het schooljaar 18/19 (zie teamplan V123)
- De vwo onderbouwdocenten hebben het good practice boek ontvangen waarin voorbeelden zijn opgenomen van succesvolle werkvormen/projecten/opdrachten van V123 teamleden.
- Vernieuwd maatwerkprogramma

Het Xplore-programma functioneert naar tevredenheid. Een toenemend aantal leerlingen is actief in dit programma. De activiteiten worden samengebracht in het Plusdocument bij het diploma. Om leerlingen te laten reflecteren is er een competentielijst beschikbaar. Nieuwe ontwikkelingen in het Xplore-programma: leerlingen die een traject volgen aan de TU-Delft / leerlingen die een persoonlijk project uitvoeren.

- Coachend mentoraat/ontwikkelingsgericht coachen

Bij het coachend mentoraat heeft de leerling zelf meer verantwoordelijkheid. Het ontwikkelingsgericht coachen (zie onder Personeel) sluit hierbij aan.

Het is belangrijk dat leerlingen zelf een gespreksportfolio bijhouden. De aansturing vindt nu plaats via Qompas. De leerlingen maken vervolgens zelf het gespreksportfolio.

Bovengenoemde competentielijst kan hierbij eveneens worden gebruikt. Bij coachend mentoraat blijkt dat leerlingen niet altijd even sterk reflecteren op zichzelf. Dit blijft een lastig onderdeel, waardoor de invulling van het gespreksportfolio te wensen overlaat.

- *Leerlijn 'Onderzoek Doen'*
 - Na de ontwikkeling van de handleiding 'Onderzoek Doen' richt de aandacht zich nu op de verdere verbetering van de leerlijn, met name met betrekking tot de inbreng van de bètavakken en de doorontwikkeling van het Profielwerkstuk. Binnen het Profielwerkstuk worden steeds meer opdrachten met externe partijen uitgevoerd. In de bovenbouw van het vwo wordt de handleiding 'Onderzoek Doen' ingezet binnen de modules in Vwo 4 en 5 en binnen het Profielwerkstuk in vwo 6. Een aantal vakdocenten maakt gebruik van de handleiding en bijbehorende beoordelingsmodellen binnen hun eigen vak.
 - Voor het gymnasium is de samenwerking met het RGO in dit cursusjaar voortgezet. Een jaarlijks terugkerend knelpunt is het rooster voor de leerlingen. In de onder- en bovenbouw hebben de leerlingen te maken met dubbelliggende vakken. De communicatie met ouders hierover kan lastig verlopen. De samenwerking met het RGO bemoeilijkt het verbeteren van de roosters voor leerlingen.
- *Personeel*
 - In het vwo zijn verschillende ontwikkelingsgroepen actief. Deze docenten stimuleren het denken en handelen over thema's als 'Onderzoek doen', differentiëren en vorming. De opbrengsten van deze groepen komen aan de orde in de teams. Op de jaarlijkse studiemiddag Vwo is er aandacht voor thema's die raken aan de thematiek van de ontwikkelingsgroepen.
 - Een groep van circa 14 docenten uit Havo/Vwo-teams is gestart met ontwikkelingsgericht coachen. Het betreft een coachingsmethodiek van Rudy Vandamme waarbij het gesprek zich verdiept en de leerling binnen een groter geheel wordt gezien (<https://www.youtube.com/watch?v=WEAXYJplpfY>).

Onderwijs in KPI's

KPI 4 - Elke afdeling heeft een bovengemiddelde score voor het didactisch handelen van docenten

Deze KPI is gerelateerd aan Kwaliteitsaspect 7 van het Toezichtkader: het didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling. Het betreft de volgende indicatoren:

- De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw
- De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg
- De leerlingen zijn actief betrokken

Domein 'Didactisch handelen' binnen het tevredenheidsonderzoek leerlingen - algemeen
(afwijking van de landelijke benchmark op een 10-punts schaal)

Domein Didactisch handelen	2018	2017
CSG Prins Maurits	0,72	0,67
Vmbo	1,22	1,07
Mavo	0,95	0,84
Havo	0,78	0,83
Vwo	0,34	0,39

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - algemeen 2018 (49%), 2017 (45%).

Domein 'Didactisch handelen' binnen het tevredenheidsonderzoek ouders - algemeen
(afwijking van de landelijke benchmark op een 10-punts schaal)

Domein Didactisch handelen	2018	2017
CSG Prins Maurits	0,64	0,44
Vmbo	1,01	0,79
Mavo	0,99	0,38
Havo	0,73	0,78
Vwo	0,76	0,35

Bron: Tevredenheidsonderzoek ouders - algemeen 2018 (36%), 2017 (36%).

Conclusie en vervolgstappen

Alle afdelingen scoren bovengemiddeld. Het PrO heeft het PrOzo-onderzoek waarbij een andere vraagstelling wordt gehanteerd. De waardering voor het didactisch handelen in het PrO in 2018: 0,13 (leerlingenonderzoek)/0,0 (ouderonderzoek). Het didactisch handelen is een blijvend aandachtspunt binnen het IPB en binnen de teamontwikkeling.

KPI 5 - Elke afdeling heeft een programma voor maatwerk, dat door de deelnemende leerlingen wordt gewaardeerd met een 7 hoger.

Score maatwerk per afdeling (10-punts schaal)

	begeleiding			extra uitdaging		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
CSG PM	6,4	6,7	6,5	7,4	7,3	7,5
Mavo	6,6	6,3	7,2			
Havo	6,1	6,6	6,1	7,3	6,8	7,2
Vwo	6,9	6,7	6,5	7,5	7,4	7,7

Bron: Onderzoek maatwerk begeleiding 2016 (25%), 2017 (26%) en 2018 (27%); onderzoek maatwerk extra uitdaging 2016 (30%), 2017 (25%) en 2018 (27%).

Conclusie en vervolgstappen

In de bovenstaande tabel 'Score maatwerk per afdeling' zijn de resultaten voor het vmbo verwijderd in verband met een te geringe respons. Omdat in het vmbo en mavo nauwelijks ingeroosterd maatwerk wordt aangeboden gericht op verrijking (extra uitdaging) is dat in die afdelingen niet onderzocht.

De score voor maatwerk gericht op begeleiding blijft achter bij de score voor maatwerk gericht op extra uitdaging. Dit heeft voor een deel te maken met het gegeven dat leerlingen die extra begeleiding ontvangen dit als een verplichting zijn. De verbeterpunt in het maatwerk voor begeleiding zijn: het tijdstip van de dag waarop maatwerk wordt gegeven; keuzemogelijkheden voor maatwerk; de afstemming tussen de vraag van de leerling en het aanbod in het maatwerk. Dit laatste heeft ermee te maken dat maatwerk groepsgewijs wordt aangeboden en dat dit daardoor niet resulteert in volledige individuele begeleiding.

Van de leerlingen die maatwerk volgen gericht op extra uitdaging geeft ongeveer 71% aan dit daadwerkelijk een extra uitdaging te vinden. Het maatwerk gericht op extra uitdaging wordt in het algemeen positiever gewaardeerd dan maatwerk voor begeleiding. Dit heeft te maken met de eigen keuze en betrokkenheid van leerlingen.

KPI 6 - Elke afdeling heeft een bovengemiddelde score voor het didactisch handelen van docenten in relatie tot verschillen tussen leerlingen.

Deze KPI is gerelateerd aan Kwaliteitsaspect 8 van het Toezichtkader: De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen.

In het onderzoek van Kwaliteitscholen is het domein 'Didactisch handelen extra' het sterkst van toepassing op KPI 6.

Domein 'Didactisch handelen extra' binnen het tevredenheidsonderzoek leerlingen - algemeen

(afwijking ten opzichte van de landelijke benchmark op een 10-punts schaal)

	2018	2017
CSG Prins Maurits	0,58	0,58
Vmbo	1,16	0,95
Mavo	0,81	0,79
Havo	0,63	0,88
Vwo	0,34	0,32

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - algemeen 2018 (49%), 2017 (45%).

Zicht op ontwikkeling binnen het tevredenheidsonderzoek ouders - algemeen

(afwijking ten opzichte van de landelijke benchmark op een 10-punts schaal)

Ontwikkeling kind	2018	2017	2016	2014
CSG Prins Maurits	0,74	0,72	0,69	0,75
Vmbo	1,00	1,11	0,73	0,38
Mavo	0,98	0,85	0,86	0,87
Havo	0,69	0,78	0,62	0,90
Vwo	0,76	0,64	0,84	0,84

Bron: Tevredenheidsonderzoek ouders - algemeen 2018 (36%), 2017 (36%), 2016 (38%) en 2014 (43%).

Conclusie en vervolgstappen

Alle afdelingen scoren bovengemiddeld. In het PrOzo-onderzoek is de score: 0,11 (leerlingen)/-0,01 (ouders). Didactisch handelen en differentiatie is in alle teams in ontwikkeling.

KPI 7 - 50% van de leerlingen is tevreden over de LOB-begeleiding gedurende de schoolloopbaan.

Deze KPI is gerelateerd aan Kwaliteitsaspect 11 van het Toezichtkader: De school draagt bij aan een adequate overgang van leerlingen van aanleverende en naar vervolgscholen en vervult haar rol in de zorgketen. Deze KPI is in 2015 op 50% gesteld, omdat dit toen het landelijk gemiddelde van de tevredenheid op dit aspect was. Uit de voorlopige benchmarkgegevens blijkt dat dit landelijk nu 43% is.

Stelling: De begeleiding naar de vervolgopleiding is goed geregeld

	2018	2017	2016	2015
CSG Prins Maurits	59%	53%	59%	53%

Bron: Tevredenheidsonderzoek leerlingen - examenklas 2018 (57%), 2017 (47%), 2016 (32%), 2015 (39%).

Een andere bron is het tevredenheidsonderzoek ouders - examenklassen, waar de score op het domein Keuze vervolgopleiding een goede indicator is voor KPI 7.

Domein Keuze vervolgopleiding binnen het tevredenheidsonderzoek ouders - examenklassen

(afwijking van de landelijke benchmark op een 10-punts schaal)

	2018	2017	2016	2015	2014
CSG Prins Maurits	0,54	0,40	0,60	0,03	-0,10

Bron: Tevredenheidsonderzoek ouders - examenklas 2017 (28%), 2016 (47%), 2015 (29%), 2014 (55%).

Conclusie en vervolgstappen

De score op tevredenheid van leerlingen over de begeleiding naar de vervolgopleiding ligt boven de landelijke benchmark. De oudertevredenheid over de keuze van de vervolgopleiding is ruim boven het landelijk gemiddelde. In het PrOzo-onderzoek is de score: 0,07 (leerlingen)/-0,07 (ouders). De inzet van Qompas en de samenwerking tussen mentoren en decanen in het kader van LOB heeft de aandacht.

KPI 8 - Elke afdeling heeft volgens de opbrengstenkaart een percentielscore van 75% of hoger.

KPI 9 - Elke afdeling heeft een gemiddeld of hoger onderbouwrendement. Onderwijsresultatenmodel 2016: de score op de indicator 'onderwijspositie t.o.v. advies PO' is voor alle afdelingen minimaal -0,10.

Onderwijsresultaten

De berekening van de rendementen is door de inspectie gewijzigd. In eerdere maraps is hierover al een en andere gerapporteerd.

In de overzichten hieronder is te zien dat we een uitstekend rendement hebben in onderbouw en bovenbouw en ruim boven de gestelde norm scores.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Onderwijsresultaten 2018

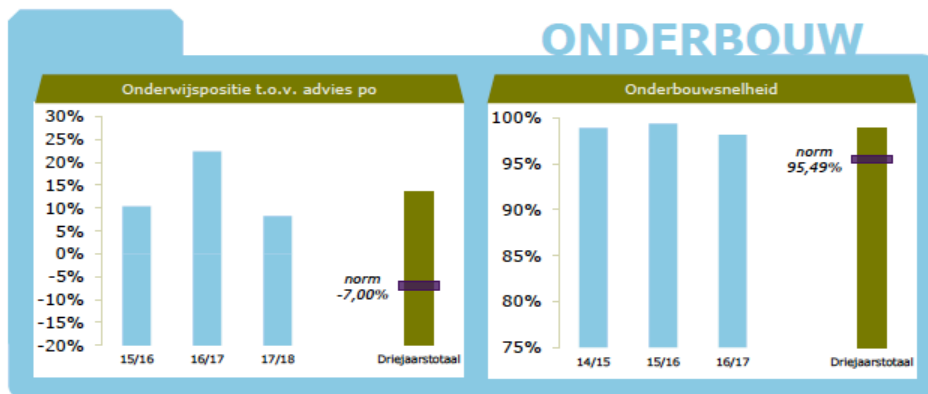
Chr.Sg. Prins Maurits

3241 XB Middelharnis

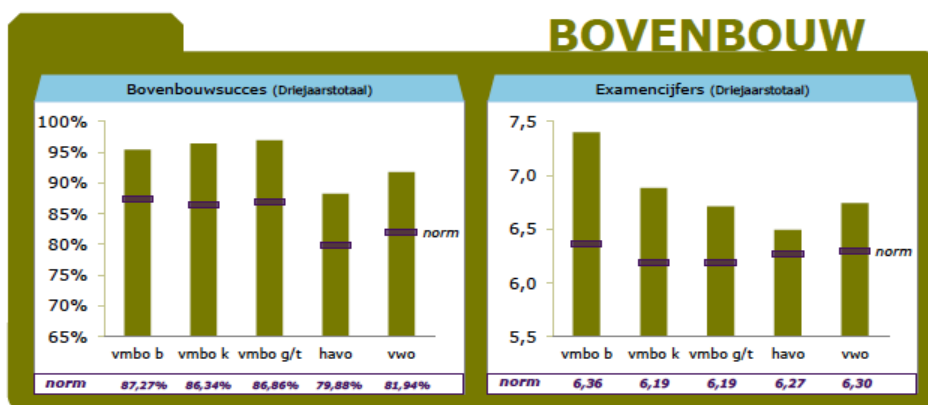
03RB-0

Ver. Stg./Inst.houd. Chr. Sch. Vgz. Onderwijs
Goeree-Overfl.

ONDERBOUW

BOVENBOUW

Berekend
oordeel

VMBO B
voldoende

VMBO K
voldoende

VMBO G/T
voldoende

HAVO
voldoende

VWO
voldoende

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Berekeningen 2018

Bevoegd gezag	Ver. Stg./Inst.houd. Chr. Sch. Vgz. Onderwijs Goeree-Overfl.	Bevoegd gezag nr.	42681
Naam school	Chr.Sg. Prins Maurits		
Adres	Koningin Julianaweg 57		
Plaats	3241 XB Middelharnis	BRIN-Vestnr.	03RB-0

Onderwijspositie t.o.v. advies po	
Vergelijkingsgroep	VMBO-breed/HAVO/VWO
2015-2016	10,34%
2016-2017	22,33%
2017-2018	8,20%
Gem 3 jaar	13,53%
Norm	-7,00%
Resultaat	boven de norm

Onderbouwsnelheid	
2014-2015	98,91%
2015-2016	99,36%
2016-2017	98,18%
Gem 3 jaar	98,82%
Norm (na correctie)	95,49%
Resultaat	boven de norm

Bovenbouwsucces	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	HAVO	VWO
2014-2015	93,33%	97,30%	95,98%	89,83%	94,29%
2015-2016	94,23%	97,83%	98,01%	87,76%	90,91%
2016-2017	100,00%	94,74%	96,74%	87,04%	90,50%
Gem 3 jaar	95,45%	96,43%	96,92%	88,25%	91,75%
Norm (na correctie)	87,27%	86,34%	86,86%	79,88%	81,94%
Resultaat	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm

Examencijfer	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	HAVO	VWO
2014-2015	7,42	6,84	6,69	6,45	6,64
2015-2016	7,29	7,04	6,74	6,47	6,81
2016-2017	7,47	6,80	6,69	6,56	6,76
Gem 3 jaar	7,40	6,88	6,71	6,49	6,74
Norm (na correctie)	6,36	6,19	6,19	6,27	6,30
Resultaat	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm

	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	HAVO	VWO
Berekend oordeel	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende

Verskil SE-CE	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	HAVO	VWO
2014-2015	-0,48	-0,04	0,04	0,10	0,14
2015-2016	-0,26	-0,14	0,06	-0,02	0,09
2016-2017	-0,46	-0,03	0,02	-0,06	0,05
Gem 3 jaar	-0,41	-0,06	0,04	0,00	0,09
Norm groot verschil	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Norm zeer groot verschil	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Resultaat	gering verschil	gering verschil	gering verschil	gering verschil	gering verschil

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Berekeningen 2018

Bevoegd gezag	Ver. Stg./Inst.houd. Chr. Sch. Vgz. Onderwijs Goeree-Overfl.	Bevoegd gezag nr.	42681
Naam school	Chr.Sg. Prins Maurits		
Adres	Koningin Julianaweg 57		
Plaats	3241 XB Middelharnis	BRIN-Vestnr.	03RB-0

Resultaten

vergelijkingsgroep voor indicator Onderwijspositie t.o.v. advies po	VMBO-breed/HAVO/VWO
---	---------------------

Onderwijspositie	boven de norm
Onderbouwsnelheid	boven de norm

	VMBO B	VMBO K	VMBO G/T	HAVO	VWO
Bovenbouwsucces	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm
Examencijfers	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm	boven de norm
Vershil SE-CE	gering verschil	gering verschil	gering verschil	gering verschil	gering verschil

oordeel over alle resultaten over drie jaar	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Slaagpercentages per schoolsoort meerjarig

	Slaagpercentage 2017-2018	Landelijk gemiddelde	Percentiel	Aantal deelnemers	Aantal deelnemers				
					13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
vmbo-b	 100,0%	97,9 %	100	22	100%	100%	100%	100%	100%
CSG Prins Maurits	03RB-000 100,0%	97,9 %	100	22	100%	100%	100%	100%	100%
vmbo-k	 98,2%	95,3 %	76	56	100%	100%	100%	98%	98%
CSG Prins Maurits	03RB-000 98,2%	95,3 %	64	56	100%	100%	100%	98%	98%
vmbo-(g)t	 98,8%	92,5 %	94	82	98%	96%	100%	99%	99%
CSG Prins Maurits	03RB-000 98,8%	92,5 %	86	82	98%	96%	100%	99%	99%
havo	 98,2%	87,8 %	99	112	91%	96%	90%	90%	98%
CSG Prins Maurits	03RB-000 98,2%	87,8 %	98	112	91%	96%	90%	90%	98%
vwo	 97,4%	91,6 %	95	38	100%	97%	97%	100%	97%
CSG Prins Maurits	03RB-000 97,4%	91,6 %	90	38	100%	97%	97%	100%	97%

Legenda percentielscore

- Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)
- Percentielscore tussen 25 en 75
- Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)
- Percentielscore (nog) niet bepaald

Gemiddelde CE per schoolsoort

	Centraal examen 2017-2018	Centraal examen 2017-2018					Centraal examen 2017-2018				
		Landelijk gemiddelde	Percentiel	Aantal deelnemers	Percentage voldoende	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	
vmbo-b	7,3	6,71	100	22	98 %	6,95	7,42	7,29	7,47	7,29	
CSG Prins Maurits 03RB-000	7,3	6,71	99	22	98 %	6,95	7,42	7,29	7,47	7,29	
vmbo-k	6,7	6,33	99	56	88 %	6,70	6,84	7,04	6,80	6,74	
CSG Prins Maurits 03RB-000	6,7	6,33	97	56	88 %	6,70	6,84	7,04	6,80	6,74	
vmbo-(g)t	6,5	6,34	74	82	83 %	6,63	6,69	6,74	6,69	6,45	
CSG Prins Maurits 03RB-000	6,5	6,34	73	82	83 %	6,63	6,69	6,74	6,69	6,45	
havo	6,7	6,35	100	112	90 %	6,45	6,45	6,47	6,56	6,75	
CSG Prins Maurits 03RB-000	6,7	6,35	99	112	90 %	6,45	6,45	6,47	6,56	6,75	
vwo	6,9	6,55	99	38	93 %	6,71	6,64	6,81	6,76	6,91	
CSG Prins Maurits 03RB-000	6,9	6,55	97	38	93 %	6,71	6,64	6,81	6,76	6,91	

Legenda percentielscore

- Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)
- Percentielscore tussen 25 en 75
- Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)
- Percentielscore (nog) niet bepaald

Vershil SE - CE per schoolsoort meerjarig

	Vershil SE-CE 2017-2018	Landelijk gemiddelde	Percentiel	Aantal deelnemers	Gemiddeld cijfer CE	Gemiddeld cijfer SE	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
vmbo-b	-0,24 	-0,3	39	22	7,3	7,1	-0,3	-0,5	-0,3	-0,5	-0,2
CSG Prins Maurits 03RB-000	-0,24 	-0,3	41	22	7,3	7,1	-0,3	-0,5	-0,3	-0,5	-0,2
vmbo-k	 0,14	0,1	45	56	6,7	7,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,1
CSG Prins Maurits 03RB-000	 0,14	0,1	42	56	6,7	7,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,1
vmbo-(g)t	 0,28	0,2	20	82	6,5	6,9	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3
CSG Prins Maurits 03RB-000	 0,28	0,2	32	82	6,5	6,9	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3
havo	-0,14 	0,0	87	112	6,7	6,7	0,1	0,1	0,0	-0,1	-0,1
CSG Prins Maurits 03RB-000	-0,14 	0,0	85	112	6,7	6,7	0,1	0,1	0,0	-0,1	-0,1
vwo	-0,13 	0,1	98	38	6,9	6,9	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,1
CSG Prins Maurits 03RB-000	-0,13 	0,1	96	38	6,9	6,9	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,1

Legenda verschil SE-CE

- **Gering verschil**
Het SE-cijfer is lager dan het CE-cijfer of het SE-cijfer is maximaal 0,5 hoger dan het CE-cijfer
- **Groot verschil**
Het SE-cijfer is meer dan 0,5 punt hoger dan het CE-cijfer, maar maximaal 1 punt hoger
- **Zeer groot verschil**
Het SE-cijfer meer dan 1 punt hoger dan het CE-cijfer

Examenresultaten

De examenresultaten zijn dit jaar opnieuw goed te noemen. Uit de percentielscores is af te lezen dat we opnieuw bij alle afdelingen bovengemiddeld scoren. Ook het gemiddelde CE cijfers en het verschil tussen SE en CE is zondermeer goed te noemen. In deze overzichten is geen uitsplitsing gemaakt naar de verschillende vakken. Die overzichten zijn er wel en worden door de directie gebruikt om het gesprek te voeren met de verschillende vakgroepen, maar zijn pas definitief in januari 2019. Het resultaat stemt tot tevredenheid. Er zijn uiteraard vakken waar we een verbetering nodig achten. In de jaarlijkse gesprekken met de secties staan de resultaten op de agenda en is er veel aandacht voor.

KPI 10 - Elke afdeling heeft in 2019 een digitaal portfolio voor de leerlingen.

Conclusie en vervolgstappen

Qompas (<http://www.qompas.nl>) is ontwikkeld voor LOB, maar biedt tevens veel mogelijkheden voor het mentoraat in het algemeen en voor begeleiding van projecten. Binnen Qompas kunnen diverse stappenplannen worden aangemaakt, waardoor leerlingen gestructureerd kunnen werken. Tevens is er in Qompas de optie van een portfolio als aanvulling op het Plusdocument.

Voor het praktijkonderwijs betekent dit dat op basis van het nieuwe leerlingvolgsysteem (Presentis), dat als landelijk instrument ontwikkeld is, alle leerlingresultaten zichtbaar gemaakt worden in een persoonlijk ontwikkelingsplan. Die resultaten betreffen: leervorderingen, behaalde certificaten in de BGO's, en de opbrengsten van stage en eigen plan.

Personeel

Algemeen

Elke medewerker is verantwoordelijk voor aantoonbaar onderhoud van vakmanschap wat bijdraagt aan professioneel gedrag.

Gerealiseerd in 2019

- Elke medewerker kan uitleggen wat hij doet en waarom en wat de verwachte effecten zullen zijn.
- Binnen de gesprekscyclus is er een persoonlijk professionaliseringsplan waarin deskundigheidsbevordering wordt verantwoord.
- Binnen de vaksecties zijn er didactische specialisten die uit onderzoek en ervaring weten wat werkt en deze kennis delen.
- Vaksecties en teams richten hun deskundigheidsbevordering vooral op doelgericht onderwijs.
- Er zijn informele leergemeenschappen binnen de school, gericht op het delen van kennis en ervaring met betrekking tot identiteit en onderwijs.

Personeelsbeleid

Het normjaartaakbeleid werkt in principe goed. Wel worden er een aantal kanttekeningen geplaatst t.a.v. periodisering en de gevolgen daarvan voor pieken. In goed overleg met de MR wordt er gezocht naar een oplossing hiervoor. Tegelijkertijd voeren we met de MR de discussie over de regelgeving rondom het persoonlijk budget. De oorspronkelijke interne afspraken hierover zijn af en toe strijdig met de geest van de wet. Niet “duurzame inzetbaarheid”, maar andere persoonlijke drijfveren dreigen leidend te worden. Aanvankelijk hoopten we dat de nieuwe cao een oplossing zou bieden, maar gezien de vertraging in de besluitvorming willen we vooruitlopend hierop consensus met de MR bereiken rondom een paar aanpassingen. De besprekingen hierover verlopen constructief.

Het professioneel statuut wordt een wettelijk voorgeschreven document. Het concept van de directie ligt momenteel voor bij de MR. In goed overleg hopen we hier spoedig overeenstemming over te bereiken.

Zeer onlangs zijn de verzuimcijfers opnieuw geëvalueerd met de arbo-dienst. De cijfers geven aanleiding voor grote tevredenheid. Fluctuaties in cijfers hebben vooral te maken met langdurig zieke collega's en daar valt moeilijk op te sturen. Daar waar nog kleine winst te boeken is wordt momenteel onderzocht en experimenteel uitgezet tijdens de verzuim-gesprekken die met iedere werknemer die zich meer dan 3x ziek meldt binnen 12 maanden wordt gevoerd.

Personeel in KPI's

KPI 11 - Het ziekteverzuimpercentage is structureel max. 2,7%; de meldingsfrequentie is structureel max. 1,0

Ziekteverzuim	2016	2017	2018
Verzuimpercentage	2,59%	3,34%	2,56%
Meldingsfrequentie	0,96	1,04	0,96
Gemiddelde verzuimduur (in dagen)	14,8	12,4	9,2

Conclusie

Het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie zijn in 2018 lager dan de doelstelling. We hopen dit niveau te kunnen vasthouden m.b.v. het ongewijzigd strakke ziekteverzuimbeleid.

KPI 12 - In 2017 heeft elke werknemer een persoonlijk professionaliseringsplan (cao 2014-2015).

In 2017 heeft elke werknemer een persoonlijk professionaliseringsplan. Binnen de IPB-cyclus (looptijd 2 jaar) vindt periodiek o.a. overleg plaats over de persoonlijke deskundigheidsbevordering. Die afspraken worden vastgelegd in het bestaande format. Er wordt in elk geval vastgelegd welke activiteiten ondernomen worden, hoe die activiteiten bijdragen aan de wensen van de werknemer en op welke wijze die passen bij de schoolontwikkeling en hoe hij of zij wordt gefaciliteerd. De bestaande dossiers zijn nog niet helemaal gedigitaliseerd. Intussen is een softwaretool aangeschaft, waarin de dossiers zullen worden opgenomen.

KPI 13 - De specialismen/specialisten in didactiek zijn benoemd in het vakwerkplan.

De vakgroepen wijzen uit hun midden didactische specialisten op deelgebieden aan. Die specialisten bekwamen zich verder en zorgen dat de kennis gedeeld wordt met de collega's uit de vakgroep. Dit specialisme moet leiden tot efficiency op nascholingsterrein, leren van en met elkaar, kennisverdieping gebaseerd op wetenschappelijk niveau.

KPI 14 - Van het nascholingsbudget wordt minimaal 60% besteed aan deskundigheidsbevordering gerelateerd aan doelgericht onderwijs.

Het (na)scholingsbudget wordt alleen ingezet voor doelgericht onderwijs en betreft scholingsverzoeken, die voornamelijk voortvloeien uit de IPB-cyclus. De scholingsactiviteiten moeten niet alleen nut opleveren voor betrokkene, maar juist ook voor de schoolorganisatie.

Leiderschap

Algemeen

Binnen een lerende gemeenschap realiseren we actieve participatie van leerlingen, ouders en medewerkers waarbij betrokkenheid en persoonlijke verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn.

Gerealiseerd in 2019

- De medewerkers hebben professionele ruimte omdat verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk bij de uitvoering liggen en verantwoordden zich.
- De schoolleiding is verantwoordelijk voor strategische en conceptuele beleidsontwikkelingen, die ruimte geven voor uitwerking binnen vaksecties en teams.
- De vaksecties en teams werken resultaatgericht op basis van een vakwerkplan c.q. teamplan, passend binnen de visie van de school.
- Binnen de vaksecties en teams neemt ieder verantwoordelijkheid voor het behalen van de doelen en resultaten.
- De vaksecties en teams dragen zorg voor hun eigen kwaliteitscyclus.
- De leerlingen leveren vanuit een betrokken en verantwoordelijke houding een bijdrage aan de samenleving.
- De ouders nemen vanuit hun rol deel aan het laten leren van hun kinderen.
- De ouders zetten hun expertise en ervaring in.

Leiderschap in KPI's

KPI 15 - De gemiddelde score op betrokkenheid, rolduidelijkheid, ontwikkelingsmogelijkheden en leiderschap is voor elk team een 7 of hoger.

Deze KPI heeft enige relatie met Kwaliteitsaspect 14 van het Toezichtkader: De schoolleiding zorgt dat leraren kunnen presteren en zich ontwikkelen conform de visie van de school. Maar, de KPI is toch vooral bedoeld om een indruk te geven van de ontwikkeling van leiderschap binnen de school. In het najaar van 2019 wordt het eerstvolgende medewerkertevredenheidsonderzoek afgenomen. De cyclus is vastgesteld op 3 jaar en het vorige onderzoek is van 2016.

KPI 16 - De vaksecties en teams formuleren jaarlijks een actieplan/teamplan waarin doelen, resultaten, organisatie, middelen en evaluatie worden verantwoord.

KPI 17 - In 2019 maken alle sectieleiders en teamleiders actief gebruik van de data uit het Magistermanagementplatform (MMP).

Deze KPI's houden verband met Kwaliteitsaspect 12 van het Toezichtkader: De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten.

Conclusie en vervolgstappen

Alle vaksecties en teams hebben een actieplan/teamplan volgens het format. Jaarlijks zijn er bijeenkomsten om dit te onderhouden en sectieleiders presenteren hun actieplan aan de directie. In het cursusjaar 15/16 is er door de sectieleiders gewerkt aan een meerjarenplan. In het cursusjaar 16/17 waren er besprekingen met alle individuele sectieleiders. Deze besprekingen richten zich vooral op leiderschap en kwaliteitszorg binnen de sectie. Vanaf 17/18 zijn de sectieleiders onder leiding van Driestar Educatief aan de slag binnen een Werkplaatstraject gericht op leiderschap binnen de sectie. Hierin is er ook aandacht voor de inrichting van de kwaliteitscyclus binnen de vaksectie.

Zelfstandig gebruik van MMP is op dit moment alleen mogelijk voor teamleiders en directie. In de praktijk blijkt dat MMP als instrument voor teamleiders en sectieleiders tamelijk ingewikkeld. Daarom is het eenvoudiger wanneer de juiste informatie hen direct wordt verstrekt. De afdelingsconrectoren hebben hierin een rol. Met ingang van 18/19 zijn er alleen licenties beschikbaar zijn voor de conrectoren.

KPI 18 - In alle afdelingen zijn de ouders bovengemiddeld betrokken bij de school.

Betrokkenheid binnen het tevredenheidsonderzoek ouders -algemeen (afwijking van de landelijke benchmark op een 10-punts schaal)

Betrokkenheid	2017	2016	2014	2012
CSG Prins Maurits	1,27	0,91	0,78	0,89

Bron: Tevredenheidsonderzoek ouders - algemeen 2016 (38%), 2014 (43%), 2012 (38%). Met ingang van 16/17 wordt hiervoor vanuit Kwaliteitscholen het domein 'Samenwerking' gebruikt. Voor 2018 is dit domein niet onderzocht.

Conclusie en vervolgstappen

Ouders zijn bovengemiddeld betrokken bij de school. Er is geen wijziging van het beleid. Een goede ontwikkeling is dat de oudergeleding van de MR de connectie zoekt met het ouderpanel door aanwezigheid op de avonden van het ouderpanel.

School en omgeving

Algemeen

Er is een intensievere relatie tussen de school en de omgeving: van binnen naar buiten, van buiten naar binnen.

Gerealiseerd in 2019

(Verticale samenwerking)

- CSG Prins Maurits participeert in duurzame vormen van samenwerking met het protestants-christelijk onderwijs in de omgeving.
- CSG Prins Maurits is een actieve partner in netwerken van het vervolgonderwijs mbo/hbo/wo.

(Horizontale samenwerking)

- CSG Prins Maurits participeert in een regionaal netwerk van bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheid.
- CSG Prins Maurits onderhoudt actief relaties met de kerken.
- CSG Prins Maurits werkt samen met de andere VO-scholen aan de instandhouding van een breed onderwijsaanbod op Goeree-Overflakkee.
- CSG Prins Maurits participeert in regionale en bovenregionale netwerken met betrekking tot identiteit, onderwijs, financiën en beheer.

Beleid school en omgeving

Plaatselijk/ regionaal

- In de afgelopen planperiode is er intensief overleg gevoerd met de gemeente over het huisvestingsvraagstuk + het reguliere overleg i.h.k.v. de Lokale Educatieve Agenda
- De ontwikkelingen m.b.t. de beroepscampus zijn een blijvend punt van overleg met de participanten (onderwijs, overheid, ondernemers). Onze deelname is intussen bestuurlijk bekrachtigd. De deelnemende partijen streven naar een toekomstbestendig vmbo/mbo-onderwijsaanbod op ons eiland, afgestemd op de vraag vanuit de regionale ondernemers.

Overleg met directie primair onderwijs

- Passend Onderwijs i.r.t. het realiseren van dekkend aanbod
- Overdracht PO/VO
- Ontwikkeling regionaal onderwijscentrum PC-onderwijs op Goeree-Overflakkee
- Afstemming over vakantie

Overleg met de directie voortgezet Onderwijs

- Toelating en plaatsing

- Passend Onderwijs+ bestuurlijke herinrichting
- Beroepscampus
- Toekomst regionaal vmbo-aanbod i.r.t. dreigend faillissement Edudelta
- Regionale vakantieregeling
- Gezamenlijke voorlichting aan ouders
- Rectorenoverleg LVGS
- Stichting Nederlands Instituut voor Kennisoverdracht

Gemeentelijk

- Stuurgroep Smart Water
- LEA
- Werkgroep krimp
- Transitieatlas VO

Landelijk

- Inspectie
- Landelijke pedagogische centra
- Besturenraad
- VO-raad
- INK
- DCO

Internationaal

- EP-Nuffic
- ELOS
- Buitenlandse scholen

School en omgeving in KPI's

KPI 19 - CSG Prins Maurits organiseert jaarlijks een ontmoetingsbijeenkomst met vertegenwoordigers van de kerken van Goeree-Overflakkee.

De bijeenkomst met vertegenwoordigers uit de achterban van kerken in september is niet doorgegaan. De spreker prof. dr. R. Kuyper was verhinderd. Er wordt een nieuwe datum gepland waarbij hij kan spreken over het thema: hoe kan de CSG Prins Maurits, in een situatie van vermindering van de instroom van nieuwe leerlingen, en die van een toenemende druk op het onderwijsaanbod op Goeree-Overflakkee in het algemeen, de aanbieder zijn van verantwoord protestants-christelijk onderwijs voor het eiland en de omgeving?

Sinds het contact wat twee jaar geleden is gelegd met de achterban, worden de kerken actief geïnformeerd m.b.t. de aandacht voor leerlingen en voorbede in de examenperiode en bij het einde van het cursusjaar.

Kwaliteit

Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid is vastgelegd in het jaarplan Kwaliteitszorg CSG Prins Maurits. In dit jaarplan zijn de volgende doelen geformuleerd:

- de teamplannen bevatten uitspraken over doelstellingen, resultaten (opbrengsten/onderwijsproces) en evaluatie, waarbij zichtbaar is dat er cyclisch gewerkt wordt aan verbeteringen;
- de vakwerkplannen bevatten in de actieplannen en meerjarenplannen uitspraken over doelstellingen, resultaten (opbrengsten/onderwijsproces) en evaluatie, waarbij zichtbaar is dat er cyclisch gewerkt wordt aan verbeteringen;
- verbetering van de procedure en kwaliteit van toetsing binnen de vakken (onderbouw);
- de individuele docenten formuleren binnen het IPB resultaten die herleidbaar zijn tot de doelen van het team en de vaksectie waartoe ze behoren;
- de directie stuurt aantoonbaar op de verbetering van de onderwijskwaliteit;
- de beschikbare kwaliteitsgegevens op leerlingniveau verbinden aan de aanpak voor de betreffende leerlingen.

Met betrekking tot doel 3: een nieuwe groep docenten volgt een training voor verbetering van de kwaliteit van toetsing (RTTI) en er wordt gewerkt aan een programma voor toetsing in de onderbouw. In het cursusjaar 18/19 wordt RTTI toegepast in klas 1 t/m 3. Concreet betekent dit dat docenten een aantal toetsen afnemen gebaseerd op de RTTI-taxonomie en dat RTTI een handvat is in de leerlingenbespreking. Docenten gaan in dit cursusjaar ook gebruik maken van OMZA, een manier van kijken naar het gedrag van leerlingen.

Met betrekking tot doel 4: in het IPB-gesprek is het van belang om doelen en resultaten nadrukkelijker te formuleren. In 16/17 is het gesprek gevoerd over herijking van het IPB. De uitkomst hiervan was om meer onderscheid te maken in de ruimte die docenten krijgen om ontwikkeldoelen te bepalen.

Docenten die hun basisbekwaamheid op orde hebben voeren een ander gesprek met hun teamleider dan de docenten die op dit punt nog ontwikkelstappen hebben te zetten.

Met betrekking tot doel 6: tijdens het Inspectiebezoek van juni 2016 is het gesprek gevoerd over de zgn. 'kleine kwaliteit'. Het gaat dan om de afstemming van het pedagogisch-didactisch handelen op het niveau en de ontwikkeling van de individuele leerling en de wijze waarop gegevens hierin een rol spelen. RTTI biedt hierbij een goed aanknopingspunt omdat hierbij individuele leerlinggegevens verbonden worden met de ontwikkeling van leerlingen. Maar je kunt hierbij ook denken aan het gebruik van Cito-gegevens en de DIA-toetsen.

De doelen 1, 2 en 5 zijn aan de orde gekomen onder KPI 16 en 17.

Met ingang van 1 augustus 2017 is het toezichtkader van de Inspectie veranderd. Hierover is in eerder stadium informatie verstrekt aan het Schoolbestuur. Meer informatie is te vinden op:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/vernieuwd-toezicht>

Klachten

In het afgelopen jaar zijn geen officiële klachten door ouders/verzorgers, leerlingen of personeel ingediend waar de interne klachtencommissie op moest acteren.

Wet- en regelgeving

Algemeen

Binnen het nieuwe strategische beleidsplan is de toekomstagenda tot 2019 geformuleerd. Bij de gemaakte keuzes is nauw aangesloten bij de landelijke ontwikkelingen zodat de school (op termijn) voldoet aan de gestelde wettelijke regelgeving.

In het laatst gehouden inspectiebezoek (mei en juni 2016) is vastgesteld dat de school voldoet aan alle wettelijke eisen en voorschriften. Op basis van die constatering krijgt de school voor de komende periode een basisarrangement. Normaal gesproken betekent dat wij pas over 4 jaar een nieuw inspectiebezoek ontvangen.

Regelmatig toetst de directie op basis van overheidspublicaties en planvorming of de school op koers ligt en de focus voldoende gericht is op te verwachten beleid, zodat er proactief op gereageerd kan worden. Wij stellen vast dat dat inderdaad het geval is. Actuele thema's voor de directie in de komende tijd zijn: internationalisering, leren in een realistische context het lerarenregister, het schoolleidersregister, de nieuwe CAO, de toekomstbestendigheid van het huidige stelsel, passend onderwijs, differentiatie en gepersonaliseerd onderwijs, doorontwikkeling onderwijs en ICT, doorstroom po/vo en de kansenongelijkheid in het onderwijs.

Externe beoordeling

Onderwijs

CSG Prins Maurits valt onder het basistoezicht. Het opbrengstenoordeel is voor alle afdelingen voldoende.

Financiën

De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven bij de jaarrekening over 2017. Naar verwachting zal dit ook zo zijn m.b.t. 2018. De in oktober uitgevoerde interimcontrole leverde geen grote aandachtspunten op.

6. Financiële informatie

Resultaat

Over 2018 is een resultaat behaald van € 115.000 positief (2017: € 232.000 positief).

Eigen vermogen

Per 31-12-2018 bedraagt het eigen vermogen € 3.708.000. Hiervan kan € 87.000 worden bestempeld als privaat. Op grond van een nieuw uitgevoerde risicoanalyse is bepaald hoeveel vermogen nodig is om de relevante risico's te kunnen opvangen. Volgens een simulatiemodel is het benodigde vermogen bij 95% zekerheid € 2.660.000. De verhouding tussen benodigd en aanwezig vermogen kan worden omschreven als ruim voldoende.

Met het vermogensoverschot van € 961.000 ($€ 3.708.000 - € 87.000 - € 2.660.000$) zal voorzichtig worden omgegaan.

Een andere benaderingswijze is de volgende. Het normvermogen (5% van de baten) is € 701.000. Het aandeel in de materiële vaste activa, dat niet meer te liquideren is (en dus in aanmerking zal komen voor financiering) wordt ingeschat op 1/3 deel, is € 662.000. De kortlopende schulden bedragen € 1.644.000. Deze drie bedragen bij elkaar opgeteld geeft € 3.007.000. Vergeleken met het eigen vermogen van € 3.708.000 bedraagt het vermogensoverschot € 701.000.

Als er aanleiding toe is, zal dit worden aangewend t.b.v. het primaire proces. Uitgangspunt voor de aanwending van het surplus aan eigen vermogen is de financiële continuïteit van de organisatie. Deze wordt bewaakt door het periodiek uitvoeren van een complete risicoanalyse en door het periodiek opstellen van meerjarenramingen (zowel balans als exploitatierekening). Verder zijn diverse interne en externe financiële kengetallen van belang bij overwegingen om het eigen vermogen in te zetten t.b.v. het primaire proces.

Onderstaande kengetallen zijn KPI's (kritische procesindicatoren), waarop tijdens de planning/controlcyclus wordt gestuurd:

KPI 16: De solvabiliteit ((eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen) is structureel min. 50% (OCW: min. 20%).

KPI 17: De liquiditeit (vlottende activa / vlottende schulden) is structureel min. 200% (OCW: 50% - 150%).

KPI 18: Het weerstandsvermogen (eigen vermogen / baten) is structureel min. 20% (OCW: 10% - 40%).

KPI 19: De bufferfunctie (afgeleid van de kapitalisatiefactor) is structureel min. 10% (OCW: max. 5%).

KPI 20: De rentabiliteit gewone bedrijfsuitoefening is structureel min. 0% (OCW: 0% - 5%).

Prestatiebox

Een deel van de Prestatiebox 2017 is doorgeschoven naar 2018 (€ 49.352). De reden is, dat deze middelen volgens een bestendige gedragslijn jaarlijks worden ingezet ter verhoging van de kwaliteit van de organisatie. M.n. als het gaat over het vergroten van de pedagogisch-didactische vaardigheden is een voortdurende verbetering noodzakelijk. Primair gaat het immers om de leerling. De toerekening in de materiële sfeer betreffen de afschrijvingskosten van het leerlingadministratiepakket Magister en

van de internetportal en de bijbehorende licentie- en ontwikkelkosten. Het jaarlijks doorschuiven van een deel van de Prestatiebox is m.i.v. 2016 volgens een bestedingsplan in drie jaar afgebouwd.

De bestedingen stonden en staan in het kader van het op een hoger niveau brengen van de kwaliteit van de organisatie.

Verloop Prestatiebox:

	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Ex vorig jaar	€ 138.122	€ 147.012	€ 97.363	€ 49.352
Ontvangen	€ 282.310	€ 317.824	€ 410.670	€ 445.598
Toerekening: personeel	-€ 197.310	-€ 290.000	-€ 380.243	€ -403.523
Toerekening: materieel	<u>-€ 76.110</u>	<u>-€ 77.473</u>	<u>-€ 78.438</u>	<u>€ -91.427</u>
Naar volgend jaar	€ 147.012	€ 97.363	€ 49.352	0

Treasurybeleid

In 2018 is gewerkt volgens de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

1. Richtlijnen inzake beleggingen:

Middelen die tijdelijk overtollig zijn kunnen in een belegging worden uitgezet.

De periode van het beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen.

De hoofdsom van de belegging wordt door de financiële onderneming te allen tijde gegarandeerd.

Er wordt niet belegd in achtergestelde spaarrekeningen, achtergestelde deposito's, aandelen, obligaties en derivaten.

Beleggingen moeten vooraf door het Schoolbestuur ter kennisname aan de Commissie van Toezicht worden gestuurd.

2. Richtlijnen inzake leningen:

De Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Christelijke Scholen voor Voortgezet Onderwijs op Goeree-Overflakkee geeft geen leningen uit aan derden, noch aan personeel, noch aan andere instellingen of organisaties, tenzij deze lening van toepassing is voor de uitvoering van de wettelijke taak van de vereniging en binnen het doel van de vereniging past.

Bij het aangaan van leningen gaat de vereniging geen extra risico's aan die het voortbestaan van de vereniging of het geven van onderwijs kunnen bedreigen.

De vereniging leent alleen bij financiële instellingen die voldoen aan de eisen zoals opgenomen in artikel 4 eerste lid van de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.

Leningen moeten vooraf door het Schoolbestuur ter kennisname aan de Commissie van Toezicht worden gestuurd.

In 2018 is geen sprake van nieuwe uitstaande c.q. aangetrokken leningen c.q. beleggingen.

Rechtmatigheid

De rechtmatigheid van de uitgaven wordt bewaakt. Alle uitgaven worden getoetst aan de

doelstellingen van de school en aan het vastgestelde inkoopbeleid. Voor uitgaven hoger dan de wettelijk vastgelegde aanbestedingsgrenzen wordt in samenwerking met andere scholen Europees dan wel nationaal aanbesteed. Verder worden voor de grotere uitgaven onder de aanbestedingsgrenzen minimaal drie offertes gevraagd.

Alle facturen worden geaccordeerd door de rector en de directeur bedrijfsvoering.

<i>Kengetallen</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>richtlijn OCW</u>
Solvabiliteit 1 (eigen vermogen/totaal vermogen)	0,55	0,54	min. 0,20
Solvabiliteit 2 ((EV + voorzieningen)/TV)	0,74	0,72	min. 0,30
Weerstandsvermogen (EV/totale baten)	0,27	0,26	0,10 - 0,40
Kapitalisatiefactor ((balanstotaal - gebouwen en terreinen)/totale baten)	0,48	0,47	0,35
Onderverdeling kapitalisatiefactor:			
- transactiefunctie (kortlopende schulden/totaal baten)	0,11	0,12	max. 0,12
- financieringsfunctie ((0,5* tot. AW mva)/tot. baten)	0,14	0,15	max. 0,18
- bufferfunctie (saldo) (afdekken onvoorziene risico's)	0,23	0,20	max. 0,05
Liquiditeit (vlottende activa/kortlopende schulden)	3,10	2,68	0,50 - 1,50
Rentabiliteit (resultaat/totaal baten)	0,8	1,68	0 - 5

Uit de kengetallen blijkt, dat de financiële positie van de school kan worden omschreven als gezond. Er is goed nagedacht over alle risico's, die de organisatie kunnen bedreigen. Verwacht wordt, dat aan alle verplichtingen op korte en lange termijn blijvend kan worden voldaan.

Continuïteitsparagraaf

De school wordt de komende jaren geconfronteerd met een dalend leerlingenaantal. Dit betekent, dat het budget onder druk komt te staan. Gestreefd wordt naar het tijdig in evenwicht brengen van de baten en de lasten. Hiertoe wordt een zorgvuldig personeelsbeleid gevoerd met aandacht voor een flexibele schil van voldoende grootte. In het recente verleden is aan een groep 60-plussers een ontslagregeling aangeboden met een aanvulling op de pensioenuitkering. Fiscaal is dit correct afgehandeld. Het doel hiervan was om tijdig een ruimere flexibele schil in het personeelsbestand te creëren. Ook in de toekomst kan dit instrument worden ingezet om de doelstelling van evenwicht tussen baten en lasten te behalen.

Het aantal leerlingen en het aantal fte's per personeelscategorie ontwikkelen zich naar verwachting als volgt (peildatum 1 oktober):

Jaar	Leerlingen	Fte directie	Fte leraren	Fte ondersteunend personeel
2018	1.497	3	100	32
2019	1.524	3	101	32
2020	1.512	3	101	32
2021	1.471	3	98	31
2022	1.457	3	97	31
2023	1.455	3	97	31
2024	1.430	3	96	30

In de prognose van het aantal leerlingen is rekening gehouden met prognoses vanuit de overheid, met historische deelnamepercentages m.b.t. de basisscholen in de regio, en met factoren m.b.t. instroom, uitstroom, opstroom, afstroom en doubleren. Bovenstaande aantallen geven een goed beeld van de verwachtingen.

Het financiële meerjarenperspectief is zichtbaar gemaakt in meerjarenramingen (exploitatierkening en balans). Zie hierna in het verslag.

Uit deze ramingen en uit relevante kengetallen blijkt, dat a.g.v. de ontwikkeling van het leerlingenaantal blijvend aandacht moet worden gegeven aan kostenbesparingen, zowel op personeel als op materieel gebied.

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem maakt onderdeel uit van de reguliere planning/controlcyclus. Dit betekent, dat het onderwerp risicobeheersing regelmatig in de vergaderingen van de schoolleiding aan de orde komt.

Voor het gestructureerd in kaart brengen van de risico's wordt gebruik gemaakt van een digitaal instrument van Naris (voorheen Nederlands Adviesbureau Risicomanagement). Dit instrument wordt zodanig ingericht, dat aan risico's een waarde in geld wordt toegekend. De verwachte gevolgen worden

benoemd en tevens wordt de kans op financiële en imagoschade ingeschat. Noodzakelijke beheersmaatregelen worden ook in deze tool ingevoerd.

Op basis van de totale invoer wordt een simulatie toegepast volgens een wetenschappelijke methode, waaruit een benodigd weerstandsvermogen volgt, dat wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Aan dit kengetal kan een waarde volgens een normtabel worden toegekend. Jaarlijks worden de risico's geactualiseerd. Dit betreft het verwijderen van niet meer bestaande risico's, het toevoegen van nieuwe risico's en het wijzigen van eerder gesignaleerde risico's.

Belangrijkste investeringen in 2019

In 2019 wordt opnieuw geïnvesteerd in duurzaamheid, vnl. in het aanbrengen van led-verlichting in een groot deel van de school. Verder is de school in afwachting van het toekennen van de mogelijkheid een Technasium te starten. Vooruitlopend op de toekenning is rekening gehouden met diverse aanpassingen (fysiek en onderwijskundig).

Beroepscampus

Sinds eind 2018 is de school betrokken bij de realisatie van een beroepscampus VMBO/MBO, in samenwerking met Gemeente Goeree-Overflakkee, RGO Middelharnis (openbare school voor VO), Lentiz Onderwijsgroep (VO/MBO) en Albeda College (MBO).

Ook de eilandelijke ondernemers worden meegenomen in het tot stand brengen van de campus i.v.m. de grote vraag naar praktisch goed opgeleide arbeidskrachten.

Als gevolg hiervan is sprake van een sterke verbinding tussen de drie O's (overheid, onderwijs en ondernemers), met als belangrijk resultaat een doorlopende leerlijn van VO naar MBO voor alle beroepsgerichte profielen en de uitstroom van gekwalificeerde arbeidskrachten richting eilandelijke banen.

De oplevering van campus Zuid wordt eind 2020 verwacht; campus Noord (waarin de PM deels zal worden gehuisvest) zal waarschijnlijk eind 2021 gerealiseerd zijn.

In 2021 is rekening gehouden met een investering in huisvesting en inventaris.

Verwachte ontwikkelingen m.b.t. onderzoek

Het verwerven van onderzoekvaardigheden krijgt een steeds grotere plaats in het curriculum. Het is belangrijk om deze vaardigheden in een vroeg stadium te ontwikkelen ter voorbereiding op deelname aan het hoger en wetenschappelijk onderwijs. Hieraan zal steeds meer aandacht worden besteed.

Verwachte ontwikkelingen m.b.t. internationalisering

Met diverse onderwijsinstellingen in verschillende landen wordt al jaren intensief contact onderhouden in de vorm van uitwisselingsprogramma's, deels gefinancierd met Europese subsidies. Het is van belang om leerlingen internationale ervaringen mee te geven, die bijdragen aan hun vorming en ontwikkeling i.v.m. een waardevolle bijdrage aan de maatschappij. Daarom wordt er voortdurend gezocht naar nieuwe contacten in het buitenland, mede in samenwerking met andere organisaties.

Beheersing van uitkeringen inzake ontslag

Met het toekennen van ontslaguitkeringen is terughoudend omgegaan. De komende jaren wordt geen beleid gevoerd, dat het toekennen van ontslagvergoedingen zal stimuleren.

**CSG PRINS MAURITS
MEERJARENRAMING 2019-2024**

SAMENVATTING: BATEN MIN LASTEN

	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Personeel	€ 141.240	€ 255.635	€ 319.794	€ 98.952	€ 59.472-	€ 141.430-
Materiële zaken	€ 54.757-	€ 539	€ 7.232	€ 27.860-	€ 28.207-	€ 19.706
Overige baten - Overige lasten	€ 25.459-	€ 32.759-	€ 24.878-	€ 19.679-	€ 18.500-	€ 18.500-
Rente	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
Totaal	€ 65.023	€ 227.415	€ 306.148	€ 55.412	€ 102.178-	€ 136.224-

begroting 2019 - 2024
€ 614.718
€ 83.347-
€ 139.775-
€ 24.000
€ 415.595

omschrijving	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Aantal leerlingen 1-10 (-1)	1.497	1.524	1.512	1.471	1.457	1.455

BATEN

Personeel

Lumpsum personeel	€ 10.138.848	€ 10.384.913	€ 10.281.572	€ 9.996.353	€ 9.898.961	€ 9.885.048	1
Prestatiebox personeel	€ 241.615	€ 249.580	€ 246.040	€ 233.945	€ 229.815	€ 229.225	2
Functiemix Randstad	€ 240.716	€ 245.057	€ 243.128	€ 236.535	€ 234.284	€ 233.962	3
Overige baten personeel	€ 240.957	€ 226.937	€ 225.520	€ 181.634	€ 181.095	€ 181.018	4

Totaal personeel	€ 10.862.135	€ 11.106.488	€ 10.996.260	€ 10.648.467	€ 10.544.155	€ 10.529.253
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Materiële zaken

Lumpsum materieel	€ 1.479.349	€ 1.521.091	€ 1.524.205	€ 1.497.703	€ 1.498.283	€ 1.511.189	5
Lesmateriaal	€ 473.561	€ 482.102	€ 478.306	€ 465.336	€ 460.907	€ 460.275	6
Prestatiebox materieel	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	7

omschrijving	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
--------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

LASTEN

Personeel

Personeelskosten Directie	€ 428.691	€ 432.137	€ 432.137	€ 431.223	€ 416.411	€ 416.411	14
Personeelskosten Leraren	€ 8.454.390	€ 8.547.143	€ 8.369.091	€ 8.248.770	€ 8.298.658	€ 8.347.229	14
Personeelskosten OOP	€ 1.527.815	€ 1.560.473	€ 1.563.027	€ 1.556.189	€ 1.574.091	€ 1.591.432	14
Opleiding en nascholing	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	15
Werkkostenregeling	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	16
Bedrijfsgezondheidszorg	€ 30.000	€ 30.300	€ 30.603	€ 30.909	€ 31.218	€ 31.530	17
Overige personele lasten	€ 80.000	€ 80.800	€ 81.608	€ 82.424	€ 83.248	€ 84.081	18

Totaal personeel	€ 10.720.896	€ 10.850.853	€ 10.676.466	€ 10.549.515	€ 10.603.626	€ 10.670.683
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Materiële lasten

Afschrijvingen

Afschrijvingskosten	€ 414.788	€ 399.919	€ 367.481	€ 338.426	€ 319.029	€ 288.090	19
Totaal afschrijvingslasten	€ 414.788	€ 399.919	€ 367.481	€ 338.426	€ 319.029	€ 288.090	

Huisvestingslasten

Onderhoud en exploitatie

Dotatie voorziening onderhoud	€ 203.115	€ 216.205	€ 253.105	€ 260.030	€ 262.016	€ 242.998	20
Totaal	€ 203.115	€ 216.205	€ 253.105	€ 260.030	€ 262.016	€ 242.998	

Schoonmaakkosten

Schoonmaakkosten	€ 130.000	€ 131.300	€ 132.613	€ 133.939	€ 135.279	€ 136.631	21
Totaal	€ 130.000	€ 131.300	€ 132.613	€ 133.939	€ 135.279	€ 136.631	

Belastingen en heffingen

Publiekrechtelijke heffingen	€ 12.000	€ 12.120	€ 12.241	€ 12.364	€ 12.487	€ 12.612	22
Afvalverwerking	€ 9.000	€ 9.090	€ 9.181	€ 9.273	€ 9.365	€ 9.459	22
Beveiliging	€ 25.000	€ 25.250	€ 25.503	€ 25.758	€ 26.015	€ 26.275	22
Totaal	€ 46.000	€ 46.460	€ 46.925	€ 47.394	€ 47.868	€ 48.346	

Energie

Energiekosten	€ 110.000	€ 111.100	€ 112.211	€ 113.333	€ 114.466	€ 115.611	23
Totaal	€ 110.000	€ 111.100	€ 112.211	€ 113.333	€ 114.466	€ 115.611	

Huren

Huur huisvesting	€ 175.000	€ 166.542	€ 143.707	€ 145.144	€ 146.596	€ 148.062	24
Totaal	€ 175.000	€ 166.542	€ 143.707	€ 145.144	€ 146.596	€ 148.062	

Totaal huisvestingslasten	€ 664.115	€ 671.607	€ 688.561	€ 699.840	€ 706.224	€ 691.648
----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Leermiddelen

Lesmethoden	€ 280.000	€ 282.800	€ 285.628	€ 288.484	€ 291.369	€ 294.283	25
Leermiddelen vakgroepen	€ 179.764	€ 172.638	€ 171.163	€ 174.878	€ 174.611	€ 174.611	26
ICT	€ 270.000	€ 272.700	€ 275.427	€ 278.181	€ 280.963	€ 283.773	27
Magister/DMS	€ 40.000	€ 40.400	€ 40.804	€ 41.212	€ 41.624	€ 42.040	28

Totaal materiële zaken	€ 2.152.910	€ 2.203.193	€ 2.202.511	€ 2.163.039	€ 2.159.191	€ 2.171.463
Overige baten						
Verhuur huisvesting	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000 8
Contributies	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500 9
Ouderbijdragen	€ 450.000	€ 458.116	€ 454.509	€ 442.184	€ 437.976	€ 437.375 10
Baten activiteiten overig	€ 60.000	€ 61.082	€ 60.601	€ 58.958	€ 58.397	€ 58.317 11
Reizen en excursies	€ 196.333	€ 189.264	€ 181.804	€ 176.874	€ 175.190	€ 174.950 12
Overige baten	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000 13
Totaal overige baten	€ 792.833	€ 794.962	€ 783.414	€ 764.516	€ 758.063	€ 757.141
TOTAAL BATEN	€ 13.807.878	€ 14.104.643	€ 13.982.185	€ 13.576.022	€ 13.461.409	€ 13.457.858
SALDO BATEN EN LASTEN	€ 61.023	€ 223.415	€ 302.148	€ 51.412	€ 106.178-	€ 140.224-
FINANCIËLE BATEN						
Rente bank	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000 44
SALDO NA FINANCIËLE BATEN	€ 65.023	€ 227.415	€ 306.148	€ 55.412	€ 102.178-	€ 136.224-

Kwaliteitszorg	€ 50.000	€ 50.500	€ 51.005	€ 51.515	€ 52.030	€ 52.551 29
Mediatheek	€ 5.000	€ 5.050	€ 5.101	€ 5.152	€ 5.203	€ 5.255 30
Kopiëren/prints	€ 52.000	€ 52.520	€ 53.045	€ 53.576	€ 54.111	€ 54.653 31
Totaal leermiddelen	€ 876.764	€ 876.608	€ 882.173	€ 892.998	€ 899.912	€ 907.165
Administratie- en beheerslasten						
Salarisadministratie	€ 39.000	€ 39.390	€ 39.784	€ 40.182	€ 40.584	€ 40.989 32
Accountant	€ 15.000	€ 15.150	€ 15.302	€ 15.455	€ 15.609	€ 15.765 33
Deskundigenadvies	€ 10.000	€ 10.100	€ 10.201	€ 10.303	€ 10.406	€ 10.510 34
Telefoon, fax en internet	€ 20.000	€ 20.200	€ 20.402	€ 20.606	€ 20.812	€ 21.020 35
Kantoorbenodigdheden	€ 20.000	€ 20.200	€ 20.402	€ 20.606	€ 20.812	€ 21.020 36
Vergaderkosten	€ 5.000	€ 5.050	€ 5.101	€ 5.152	€ 5.203	€ 5.255 37
Porti	€ 15.000	€ 15.150	€ 15.302	€ 15.455	€ 15.609	€ 15.765 37
Totaal administratie- en beheerslaste	€ 124.000	€ 125.240	€ 126.492	€ 127.757	€ 129.035	€ 130.325
Overige materiële lasten						
Public relations en marketing	€ 40.000	€ 40.400	€ 40.804	€ 41.212	€ 41.624	€ 42.040 38
Open dag	€ 20.000	€ 20.200	€ 20.402	€ 20.606	€ 20.812	€ 21.020 38
Kleine inventaris	€ 20.000	€ 20.200	€ 20.402	€ 20.606	€ 20.812	€ 21.020 39
Vakliteratuur	€ 5.000	€ 5.050	€ 5.101	€ 5.152	€ 5.203	€ 5.255 39
Contributies	€ 25.000	€ 25.250	€ 25.503	€ 25.758	€ 26.015	€ 26.275 39
Representatie	€ 3.000	€ 3.030	€ 3.060	€ 3.091	€ 3.122	€ 3.153 39
Verzekeringen	€ 10.000	€ 10.100	€ 10.201	€ 10.303	€ 10.406	€ 10.510 39
Testen en toetsen	€ 5.000	€ 5.050	€ 5.101	€ 5.152	€ 5.203	€ 5.255 39
Totaal overige materiële lasten	€ 128.000	€ 129.280	€ 130.573	€ 131.879	€ 133.197	€ 134.529
Totaal materiële lasten	€ 2.207.667	€ 2.202.654	€ 2.195.279	€ 2.190.899	€ 2.187.397	€ 2.151.758
Overige lasten						
Activiteiten ouderbijdragen	€ 489.625	€ 478.393	€ 460.887	€ 443.363	€ 437.976	€ 437.375 40
Activiteiten overig	€ 60.000	€ 61.082	€ 60.601	€ 58.958	€ 58.397	€ 58.317 41
Reizen en excursies	€ 178.667	€ 198.246	€ 196.804	€ 191.874	€ 190.190	€ 189.950 42
Overige lasten	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000 43
Totaal overige lasten	€ 818.292	€ 827.721	€ 808.292	€ 784.195	€ 776.563	€ 775.641
TOTAAL LASTEN	€ 13.746.855	€ 13.881.228	€ 13.680.037	€ 13.524.609	€ 13.567.587	€ 13.598.082

**CSG PRINS MAURITS
MEERJARENBALANS 2019-2024**

	31-12-19	31-12-20	31-12-21	31-12-22	31-12-23	31-12-24
ACTIVA						
Materiele vaste activa	€ 1.993.230	€ 1.798.021	€ 2.295.487	€ 2.087.115	€ 1.944.958	€ 1.833.740
Vorderingen	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000
Liquide middelen	€ 3.645.004	€ 4.037.628	€ 3.816.309	€ 4.070.094	€ 4.100.072	€ 4.065.066
	€ 6.738.234	€ 6.935.649	€ 7.211.796	€ 7.257.209	€ 7.145.031	€ 6.998.806
PASSIVA						
Eigen vermogen	€ 3.848.234	€ 4.075.649	€ 4.381.796	€ 4.437.209	€ 4.335.031	€ 4.198.806
Voorzieningen	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000
Langlopende schulden	€ 90.000	€ 60.000	€ 30.000	€ 20.000	€ 10.000	€ 0
Kortlopende schulden	€ 1.700.000	€ 1.700.000	€ 1.700.000	€ 1.700.000	€ 1.700.000	€ 1.700.000
	€ 6.738.234	€ 6.935.649	€ 7.211.796	€ 7.257.209	€ 7.145.031	€ 6.998.806
TOTAAL BATEN (excl. rente)	€ 13.807.878	€ 14.104.643	€ 13.982.185	€ 13.576.022	€ 13.461.409	€ 13.457.858
KENGETALLEN						
Kapitalisatiefactor ((bal.tot. - grond)/TB) (OCW: max. 35%)	48%	49%	51%	53%	53%	52%
Onderverdeling kapitalisatiefactor:						
- transactiefunctie (KS/TB) (OCW: max. 12%)	12%	12%	12%	13%	13%	13%
- financieringsfunctie (0,5*tot. AW MVA/TB) (OCW: max. 18%)	15%	16%	19%	20%	21%	15%
- bufferfunctie (saldo) (onvoorziene risico's) (OCW: max. 5%, KPI 19: min. 10%)	21%	21%	20%	21%	19%	24%
Weerstandsvermogen (EV/TB) (OCW: tussen 10% en 40%, KPI 18: min. 20%)	28%	29%	31%	33%	32%	31%
Solvabiliteit (EV/TV) (OCW: min. 20%, KPI 16: min. 50%)	57%	59%	61%	61%	61%	60%
Liquiditeit (VA/KS) (OCW: tussen 50% en 150%, KPI 17: min. 200%)	279%	302%	289%	304%	306%	304%
Rentabiliteit (resultaat/TB) (OCW: tussen 0% en 5%, KPI 20: min. 0%)	0,5%	1,6%	2,2%	0,4%	-0,8%	-1,0%

Toelichting

Materiële vaste activa: gerekend met investeringen en afschrijvingen volgens investeringsbegroting.

Vorderingen: constant verondersteld.

Liquide middelen: berekend o.b.v. balanstotaal.

Eigen vermogen: gerekend met exploitatieresultaten volgens meerjarenraming.

Voorzieningen: onderhoud volgens MOP 2017, jubilea constant verondersteld, WGA aflopend.

Langlopende schulden: aflopend.

Kortlopende schulden: constant verondersteld.

Totaal baten: conform meerjarenraming.

Afkortingen

TB = totaal baten

KS = kortlopende schulden

AW MVA = aanschafwaarde materiële vaste activa

EV = eigen vermogen

TV = totaal vermogen

VA = vlottende activa

MOP = meerjarenonderhoudsplan

WGA = (Wet) Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten

MEERJARENRAMING 2019-2024 CSG PRINS MAURITS

TOELICHTING

ALGEMEEN

Voor de periode 2019-2024 is het uitgangspunt, dat het huidige onderwijsaanbod voorlopig blijft gehandhaafd.

De jaarlijkse resultaten laten over de periode 2019-2022 een positief verloop zien. In 2023 en 2024 is sprake van een verwacht verlies. Cumulatief gezien over de jaren 2019 t/m 2024 is sprake van een saldo van € 416.000 positief. De positieve resultaten zullen worden toegevoegd aan het eigen vermogen om tegenvallers in de toekomst te kunnen opvangen. Gezien de toenemende mate van onzekerheid richting de toekomst laat de meerjarenraming een acceptabel beeld zien.

Het leerlingaantal daalt naar verwachting in 5 jaar van 1.524 (per 1-10-2019) naar 1.430 (per 1-10-2024). Dit zijn 94 leerlingen minder, omgerekend ongeveer 9 à 10 fte's.

De leerlingendaling kan financieel zoveel mogelijk worden opgevangen door vermindering van de flexibele schil in het personeelsbestand. Lukt dit niet, dan zijn aanvullende taakstellingen nodig om in de pas te blijven met de leerlingenontwikkeling.

In de investeringsbegroting is rekening gehouden met de ontwikkeling van een Technasium (2019) en met extra huisvesting (Beroepencampus, 2021).

In de cijfers is nog geen rekening gehouden met het nieuwe bekostigingssysteem, dat van toepassing is m.i.v. 1-1-2021. Het ministerie van OCW beraadt zich nog op aanvullende compensatie voor brede scholengemeenschappen in krimpgebieden. De PM behoort hier ook toe. De verwachte kosten bedragen op basis van de huidige regeling (incl. al bestaande overgangsregelingen):

2021: - € 54.000

2022: - € 132.000

2023: - € 210.000

2024: - € 288.000

2025: - € 378.000

2026: - € 390.000

Wanneer de definitieve compensatieregeling bekend is, worden de kortingen verwerkt in de meerjarenraming. De tekorten kunnen voorlopig worden opgevangen. Hiermee ontstaat 'regeltijd' om tijdig toe te kunnen werken naar oplossingen voor de latere tekorten.

Verder is ook nog geen rekening gehouden met een verwachte toename van het aantal leerlingen a.g.v. de realisatie van de beroepencampus. Omdat ook de PM alle profielen binnen het vmbo kan aanbieden is het aannemelijk, dat jaarlijks ongeveer 30 leerlingen meer zich zullen inschrijven op de PM. Dit heeft een positief effect op de te ontvangen bekostiging en hierdoor kan het financiële nadeel van het nieuwe bekostigingssysteem mogelijk deels worden gecompenseerd.

De leerlingenprognose van de PM wijkt (altijd) af van die van de gemeente. Momenteel wordt door een extern bureau nagegaan, welke prognose 'de beste' is. Dit is van belang, omdat de PM op grond van een

hoger leerlingenaantal mogelijk recht heeft op een extra vergoeding i.v.m. extra benodigde huisvesting. Dit kan de investeringslast in de beroepencampus mogelijk reduceren. Met deze eventuele bate is in de cijfers nog geen rekening gehouden.

EXPLOITATIEREKENING

Voor de materiële vergoedingen en de materiële kosten is een jaarlijkse prijsindex van 1% aangehouden.

Toelichting per item (zie meerjarenraming)

1. Lumpsum personeel: De bijdrage is bepaald o.b.v. het verwachte aantal leerlingen per jaar, gerelateerd aan bekostigingsbedragen. In de prognose van het aantal leerlingen is rekening gehouden met prognoses vanuit de overheid, met historische deelnamepercentages m.b.t. de basisscholen in de regio, en met factoren m.b.t. instroom, uitstroom, opstroom, afstroom en doubleren. In de gehanteerde bedragen zijn de posten verwerkt, zoals aangegeven door de VO-raad. Op de lumpsum personeel is de verwachte prijsindex toegepast, die ook in de personeelskosten is gehanteerd op basis van de cao-vo. Het uitgangspunt is, dat verhogingen van de personeelskosten volledig worden gecompenseerd door de overheid.
2. Prestatiebox personeel: Deze gelden zijn bedoeld voor allerlei ruim te interpreteren vernieuwingen. De vergoeding is niet geormerkt en fluctueert o.a. met het aantal leerlingen.
3. Functiemix Randstad: De bijdrage is bepaald o.b.v. het verwachte aantal leerlingen per jaar, gerelateerd aan bekostigingsbedragen.
4. Overige baten personeel: Dit betreft zwangerschaps- en bevallingsuitkeringen van UWV, lerarenbeurzen toegekend door OCW, een subsidie Voortijdig Schoolverlaten toegekend door OCW, een subsidie toegekend door Universiteit Utrecht en een vergoeding van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs i.v.m. de bekostiging van de trajectgroep.
5. Lumpsum materieel: De bijdrage is bepaald o.b.v. het verwachte aantal leerlingen per jaar, gerelateerd aan bekostigingsbedragen.
6. Lesmateriaal: De bijdrage is bepaald o.b.v. het verwachte aantal leerlingen per jaar, gerelateerd aan het bekostigingsbedrag. Vanaf 2019 geldt € 316,34 per leerling per jaar.
7. Prestatiebox materieel: Deze gelden kunnen ruim worden geïnterpreteerd en zijn bedoeld voor allerlei vernieuwingen. De vergoeding is niet geormerkt en fluctueert o.a. met het aantal leerlingen.
8. Verhuur huisvesting: Betreft verhuur van vnl. de aula conform het vastgestelde verhuurbeleid.
9. Contributies: Betreft de contributies van de leden van de vereniging.
10. Ouderbijdragen: Betreft de algemene leerlingbijdragen en de opbrengsten van het collectieve busabonnement. Deze post fluctueert met het leerlingenaantal.
11. Baten activiteiten overig: Dit gaat om verkoopopbrengsten van de kantine, ontvangen bijdragen m.b.t. kinderafstand en andere goede doelen. Het totaal aantal leerlingen is van invloed op deze post.
12. Reizen en excursies: Betreft alle excursies, ook de meerdaagse buitenlandse reizen. De baten hangen af van het aantal leerlingen.
13. Overige baten: Dit betreft de jaarlijkse vergoeding door de gemeente m.b.t. het huren van LO-ruimte in De Staver en overige kleinere baten.
14. Personeelskosten: Deze zijn bepaald door rekening te houden met de volgende zaken:

- huidige personeelsbestand/benoemingsomvang;
- uit dienst treden i.v.m. het bereiken van de AOW-leeftijd;
- vervanging van uit dienst tredende personeelsleden, indien noodzakelijk;
- opslag werkgeverslasten, incl. basisbudget;
- reiskosten;
- ziektevervangings;
- betaling van niet opgenomen verlof.

Detacheringen naar het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs zijn niet in de meerjarenraming opgenomen. Deze worden geboekt in de rekening-courantverhouding.

Van belang is, dat de personeelskosten gerelateerd zijn aan de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Om evenwicht hiertussen aan te brengen, is in de personeelskosten rekening gehouden met extra besparingen bovenop het natuurlijk verloop. Op de personeelskosten is een prijsindex toegepast ter grootte van de verwachte ophoging van de lumpsum personeel. Het uitgangspunt is, dat verhogingen van de personeelskosten volledig worden gecompenseerd door de overheid.

15. Opleiding en nascholing: Betreft individuele, team- en vakgroepscholingen.
16. Werkkostenregeling: Onder deze regeling vallen: verklaring omtrent gedrag, kerstpakketten, personeelsuitjes, lunches personeel, vakbondscontributie, fietsregeling, cadeaubonnen, vergoeding 2^e correctie eindexamens en (deels) dienstreizen. Het doel is maximaal gebruik te maken van fiscale vrijstellingen t.b.v. het personeel.
17. Bedrijfsgezondheidszorg: Dit gaat om de kosten van de arbodienst.
18. Overige personele lasten: Betreft koffie etc. voor het personeel, inhuur van derden, premie verzekering eigenrisicodragers WGA en onvoorzien.
19. Afschrijvingskosten: Het gaat om de afschrijvingskosten van investeringen t/m 2018, opgenomen in de financiële administratie, en om de afschrijvingskosten van investeringen m.i.v. 2019 conform de investeringsbegroting 2019-2024. Om de afschrijvingslasten te beperken is besloten om vanaf 2020 voorzichtig te investeren. Uitzondering hierop is de investering in aanvullende huisvesting in de beroepencampus (2021).
20. Dotatie voorziening onderhoud: De jaarlijkse dotaties zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MOP), dat tweejaarlijks wordt geijkt. In de meerjarenraming is uitgegaan van de meest recente MOP (geldig t/m 2019). Het onderhoud wordt conform planning, getoetst aan de realiteit, uitgevoerd.
21. Schoonmaakkosten: Betreft de kosten van het schoonhouden van het gebouw, incl. de sanitaire behoeftes. Verder houdt eigen personeel het administratiegedeelte van het gebouw schoon. De bijbehorende schoonmaakmiddelen vallen ook onder deze post. Ook de kosten van ongediertebestrijding door derden zijn hierin opgenomen.
22. Publiekrechtelijke heffingen, Afvalverwerking, Beveiliging: Geen bijzonderheden.
23. Energiekosten: D.m.v. een Europese aanbesteding is een aantrekkelijk contract (via Verus) van toepassing. Dit contract betreft de levering van gas en elektriciteit gedurende de periode 2015-2020. De voorbereidingen voor een nieuw contract zijn intussen opgestart.
24. Huur huisvesting: Betreft het huren van ruimte bij De Staver, Albeda College (SjeM) en Edudelta College. Gebruik van Webego is i.o.m. de gemeente gratis. Door de verwachte realisatie van de beroepencampus zal de huur van Albeda en Edudelta m.i.v. 1-8-2020 vervallen. Mogelijk wordt dit 1-8-2021.

25. Lesmethoden: Dit betreft het boekenfonds. De PM ontvangt hiervoor een bijdrage van de overheid. Voor de leerlingen is het lesmateriaal gratis.
26. Leermiddelen vakgroepen: Bepaald o.b.v. vierjaarlijkse ramingen (2019-2022) van de vakgroepen. De budgetten zijn taakstellend. Er is geen prijsindex toegepast.
27. ICT: Deze post betreft alle algemene ICT-kosten excl. de afschrijvingskosten van investeringen. Het budget is de komende jaren een stuk hoger vastgesteld dan in de vorige ramingen.
28. Magister/DMS: Betreft hosting en doorontwikkeling.
29. Kwaliteitszorg: Gaat om diverse soorten projectonderwijs (bijv. Versterkt Talenonderwijs).
30. Mediatheek: Geen bijzonderheden.
31. Kopiëren/printen: Betreft een contract met Canon (m.i.v. 2017) via Europese aanbesteding samen met Zeeuwse onderwijsinstellingen.
32. Salarisadministratie: Is het contract met Groenendijk Administratie.
33. Accountant: Betreft controle van de jaarrekening en eventuele advieskosten.
34. Deskundigenadvies: Eventuele inzet van externe deskundigen, bijv. op juridisch terrein.
35. Telefoon, fax en internet: Geen bijzonderheden.
36. Kantoorbenodigdheden: Betreft algemeen gebruik.
37. Vergaderkosten, Porti: Geen bijzonderheden.
38. Public relations en marketing, Open dag: Hieraan wordt veel aandacht besteed. Van belang is de school goed te profileren. Betreft advertenties, folders, promotiefilm etc.
39. Kleine inventaris, Vakliteratuur, Contributies, Representatie, Verzekeringen, Testen en toetsen: Geen bijzonderheden.
40. Activiteiten ouderbijdragen: Betreft, naast diverse kleinere posten, voornamelijk de kosten van het collectieve busabonnement, incl. 20% korting op de OV-tarieven voor de leerlingen, die per 1-8-2015 en 1-8-2016 zijn ingestroomd, waarbij geldt, dat de korting voor hen geldt gedurende hun gehele schoolperiode.
41. Activiteiten overig: Betreft kosten van de kantine, kinderadoptie en goede doelen.
42. Reizen en excursies: Omvat alle excursies van de leerlingen. De kosten zijn hoger dan de bijbehorende bijdragen. De school draagt nl. bij aan de examenuitjes en aan internationalisering.
43. Overige lasten: Is een verzameling van kleinere en bijzondere posten, ingeschat op basis van vorige jaren.
44. Rente bank: De tegoeden worden gelijkelijk verdeeld over de Rabobank en ABN AMRO. Het rentetarief zal niet hoger zijn dan 0,1%.

BALANS

De resultaten van de meerjarenbegroting exploitatie zijn verwerkt in de meerjarenbalans. De balansposten zijn richting de toekomst zo goed mogelijk ingeschat.

Vervolgens zijn de waarden voor de relevante kengetallen berekend. Deze geven alle een positief beeld te zien met uitzondering van de rentabiliteit over 2023 (-0,8%) en 2024 (-1,0%).

Risicoanalyse / weerstandsparagraaf CSG Prins Maurits 31-12-2018

1. Aanleiding en achtergrond

De CSG Prins Maurits acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Om inzicht in de risico's te kunnen verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

2. Risicoprofiel

Uit de inventarisatie zijn in totaal 42 risico's in beeld gebracht. Zie onderstaand overzicht.

Nr	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R45	Samenwerking in beroepscampus komt niet of niet goed tot stand.	Financieel - Verwachte instroom van 30 leerlingen per jaar extra mbt klas 3 en 4 blijft uit. Dit scheelt 3 fte's budget per jaar, totaal € 240.000. Er zijn dan geen extra kosten ter grootte van 1,5 fte (20 leerlingen per docent), is € 120.000. Negatief saldo is dan € 120.000. Risico op verlies van investeringswaarde: € 620.000 gebouw en € 80.000 inventaris: stel 50% = € 350.000., Imago - Negatieve uitstraling op de omgeving. Er zijn nl. verwachtingen gewekt.	Actief - Processen met deelnemende partijen goed volgen wat betreft besluitvorming. Financieel investeringsplafond (€ 700.000 totaal max., betreft gebouw en inventaris) bewaken. Eenduidige communicatie, intern en naar derden.	70%	max.€ 820.000	18.51%
R11	Verlies van christelijke identiteit	Financieel - Verlies van leerlingen; Aantasting onderlinge samenhang binnen de school (tussen personeelsleden) / 'wij-gevoel' neemt af,	Actief - Identiteit duidelijk profileren (ook naar niet-christelijken). Zorgvuldig benoemen in sollicitatiegesprekken en in IPB-cyclus. Thematiek agenderen. Samenwerking zoeken met gelijkgezinden. Drempel opwerpen tegen instroom van zich niet-	20%	max.€ 1.260.000	10.45%

		Imago - Imagoschade	christelijk noemende leerlingen.Opmerking: Financieel gevolg ingeschat op basis van een leerlingenterugloop van 25% van het huidige aantal. Terugloop van 380 leerlingen. Minder budget: $380 * € 8.500 = € 3.230.000$. Minder kosten: $380 \text{ lln} / 20 \text{ lln p/fte} = 19 \text{ fte} * € 80.000 = € 1.520.000$. Netto financieel gevolg is € 1.710.000. Bij R3 is reeds rekening gehouden met een stuk leerlingendaling (€ 450.000). Hier is sprake van een surplus-risico, dus $€ 1.710.000 \text{ min } € 450.000 = € 1.260.000$.			
R3	Niet halen kritische massa leerlingenaantallen (1450-1500 leerlingen)	Financieel - Ontslag personeel; Sluiten afdeling; Minder bekostiging, Imago - Versmalling aanbod; Concessies aan kwaliteit van de dienstverlening	Actief - Actief en professioneel PR-/marketingbeleid.Monitoren demografische ontwikkelingen.Regelmatig leerlingenprognoses opstellen.Contact houden met de gemeente over demografische ontwikkelingen.Samenwerking zoeken. De mogelijkheid om een conceptuele aanpassing te doen.Financieel gevolg is € 450.000. Is gebaseerd op leerlingendaling van 100 leerlingen. Minder kosten: 1 personeelslid op 20 lln, dus 5 fte overtollig personeel (€ 400.000). Daarnaast minder bekostiging: $100 \text{ lln} * € 8.500 = € 850.000$.	50%	max.€ 450.000	9.22%
R42	Hacken van informatiesystemen. Lekken van vitale data. Ongemerkt wijzigen van resultaten.	Financieel - Verstoring van essentiële processen., Imago - Interne organisatie niet op orde.	Actief - Backup-procedures met geborgde opslagfaciliteiten (extern en intern).Tijdig installeren van beveiligingsupdates.Vanaf mei 2018 geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Om de verplichtingen op grond hiervan correct uit te voeren is een FG (functionaris gegevensbescherming) benoemd (samen met andere scholen), is een interne werkgroep ingesteld en wordt een stappenplan gevolgd (opgesteld door Wille Donker Advocaten).	50%	max.€ 300.000	9.19%
R38	Nieuw bekostigingsmodel VO.	Financieel - Minder budget agv nieuwe berekeningswijze (-3,2%)., Imago - Huidige onderwijsaanbod kan mogelijk niet meer in totaal worden aangeboden.	Actief - Rekening houden met een mogelijke terugval van ongeveer 3% in het budget vanaf 2021.Goed volgen van wet- en regelgeving en contacten met andere scholen/organisaties onderhouden.Er komt een overgangsregeling.	50%	max.€ 390.000	7.98%
R7	Overheid knijpt in de bekostiging.	Financieel - Financiële gevolgen; Personele consequenties, Imago - Conceptuele consequenties. Dit kan het einde betekenen van Leerwerktrajecten, enz.. Instandhouden van	Actief - Intern bezuinigen.Creëren van flexibele schil in het personeelsbestand.Payrolling.Hanteren strakke begroting en meerjarenraming.Aanpassen groeps grootte.Verschralen van het onderwijsaanbod.	70%	max.€ 150.000	4.31%

		onderwijsconcepten kan onder druk komen te staan.				
R32	(Roep om) afschaffing van art. 23 Grondwet (vrijheid van onderwijs).	Financieel - Geen inkomsten meer vanuit de overheid; Aanpassing toelatingsbeleid personeel en leerlingen; School krijgt karakter van een staatsschool., Imago - Lagere onderwijskwaliteit (onderzoek wijst uit, dat christelijke scholen relatief gezien een hogere onderwijskwaliteit realiseren).	Actief - De roep om afschaffing van artikel 23 van de Grondwet is ook een uitdaging aan christelijke onderwijsinstellingen om te laten zien, dat goed onderwijs vanuit een specifieke identiteit echt verschil maakt. M.a.w., de school moet op haar identiteit passen, herkenbaar blijven. Overwegen om christelijke school te blijven en zelf voor inkomsten te zorgen (particuliere voortzetting). Creëren van een derde geldstroom.	30%	max.€ 300.000	3.68%
R35	Toenemende concurrentie vanuit de regio.	Financieel - Minder instroom van leerlingen., Imago - Andere scholen adverteren met 'specialties'.	Actief - Actief en professioneel PR-/marketingbeleid.Onderscheidend vermogen vergroten.	50%	max.€ 150.000	3.07%
R30	Veranderingen in rechtspositie personeel.	Financieel - Vaak financieel en organisatorisch., Imago - Imagoschade.	Actief - CAO en ontwikkelingen volgen. Reserves op peil houden.	50%	max.€ 150.000	3.06%
R41	Toename kosten openbaar vervoer.	Financieel - Afname leerlingenaantal door te hoge vervoerskosten., Imago - N.v.t.. Prijsvorming vindt plaats in proces provincie/OV-bedrijf.	Actief - Onderhouden van contacten met politiek en OV-bedrijf.	70%	max.€ 75.000	2.16%
R1	Niet in staat om gekwalificeerd personeel aan te trekken.	Financieel - Lesuitval; Kostenstijging werving en selectie; Eventueel inhuur bij derden., Imago - Versmalling aanbod; Lesuitval; Kwaliteit onderwijs neemt af.	Actief - Meer lange termijn-denken (vooruit kijken) zodat eerder inzichtelijk is wanneer personeel moet worden geworven.Profileren op imago.Aanbieden studiefaciliteiten.Leeftijdsbewust benoemen.Via IPB-traject personeel 'dwingen' om te scholen.Samenwerking met gelijkgezinde scholen.Onderhouden van functiemix (promotiemogelijkheden voor LB- en LC-leraren).Streven naar meerdere bevoegdheden per leraar.	70%	max.€ 75.000	2.15%
R21	Geweldsincident op school	Financieel - Procedures worden strakker. Welbevinden personeel neemt af, Imago - Imago school verslechtert. Toename angstgevoel.	Actief - Geen bijzondere maatregelen, 'dit overkomt je'.	70%	max.€ 100.000	2.14%
R17	Personele conflicten	Financieel - Personeelsverloop, ziekteverzuimtoename, stagnatie onderwijsontwikkeling, Imago - Onrust	Actief - Zorgvuldig voeren van IPB-gesprekken. Kwaliteitszorg en tevredenheid personeel maken tot onderdeel van beleid.	50%	max.€ 100.000	2.05%
R34	Christelijke identiteit van PO verschuift negatief door	Financieel - Minder leerlingen, dus minder budget., Imago - Gevolg:	Actief - Voorwaarden voor samenwerking goed vastleggen in samenwerkingsovereenkomsten.Identiteit bewaken.	30%	max.€ 150.000	1.87%

	samenwerkingscholen in PO.	christelijke identiteit van de school verwatert.				
R2	Kwaliteit teamleiders is onvoldoende.	Financieel - Stilstand in ontwikkeling; Gebrek aan leiderschap (verschillen in leiderschapsstijlen); Slecht functioneren team; Kloof tussen directie en teamleiders; Kloof tussen teamleiders en docenten, Imago - Imagoschade	Actief - Er zijn competentieprofielen opgesteld (wordt op gestuurd).Gesprekkencyclus (IPB).Specifieke toerusting door externe partijen.	50%	max.€ 75.000	1.53%
R31	Procedures naar aanleiding van klachten.	Financieel - Verscherpt toezicht, juridische procedures, financiële offers., Imago - Imagoschade.	Actief - Lid zijn van landelijke klachtencommissie. Juridische ondersteuning via Verus. Klachten serieus nemen. Communicatie goed houden.	70%	max.€ 50.000	1.44%
R20	Toename (complexiteit en kwantiteit) zorgleerlingen	Financieel - Financiële druk, toename scholing, onderwijsprestaties nemen af., Imago - Impact op medeleerlingen, toename werkdruk.	Actief - Actuele zorgstructuur met inschakeling van deskundige derden.Vroegtijdig signaleren van zorgbehoeften.	70%	max.€ 50.000	1.43%
R22	Teruglopen commitment van personeel aan identiteit van de school	Financieel - Veranderen van identiteit van de school, Imago - Afname betrokkenheid op grondslag	Actief - Identiteit is onderwerp in de gesprekscyclus. Identiteit is onderdeel in het toetsingskader en in de kwaliteitszorg.	30%	max.€ 150.000	1.38%
R39	Mislukken van samenwerking met christelijk PO	Financieel - Afstroom van christelijke PO-leerlingen naar openbaar onderwijs., Imago - Verwatering van identiteit kan leiden tot uitstroom van huidige christelijke leerlingen.	Actief - Goede relaties onderhouden met PO. Streven naar optimale samenwerking.	30%	max.€ 100.000	1.37%
R36	Kwaliteitsniveau PO is niet in orde.	Financieel - Grote afstroom van leerlingen met als gevolg een lager budget., Imago - Slechter presterende school.	Actief - Goede contacten met PO.Bevordering van hoger niveau van toekomstige brugklasleerlingen door aanbieden van projecten (masterclass, Anglia).	60%	max.€ 50.000	1.23%
R26	Toename (gepercipieerde) werkdruk.	Financieel - Personeelsverloop. Ziekte. Arbeidsconflicten. Nascholing., Imago - Imagoschade.	Actief - Zorgvuldig taakbeleid.IPB-gesprekscyclus.	50%	max.€ 50.000	1.03%
R24	Stijging aantal tussenuren voor leerlingen (lesroosterproblematiek)	Financieel - Opvangproblemen, beperking onderwijsaanbod, daling aantal leerlingen, huisvesting., Imago - Onvrede onder leerlingen. Motivatie.	Actief - Analyse problematiek. Oplossingen zijn niet altijd voorhanden.	50%	max.€ 50.000	1.03%
R37	Nieuwe financiering PrO en LWOO a.g.v. Wet Passend	Financieel - Minder budget naar school via Samenwerkingsverband Passend	Actief - Goede contacten onderhouden met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs.Deze geldstroom	50%	max.€ 50.000	1.02%

	Onderwijs.	Onderwijs., Imago - Minder mogelijkheden om PrO- en LWOO-leerlingen de zorg te bieden, die ze nodig hebben.	voor de langere termijn inzichtelijk maken.			
R33	Einde aan aanbieden gymnasium a.g.v. einde aan samenwerking met RGO.	Financieel - Gevolgen voor personeel., Imago - Minder gevarieerd aanbod. Minder aantrekkelijk als school.	Actief - Samenwerkingsovereenkomst getekend door onze school en RGO.	50%	max.€ 50.000	1.02%
R23	Niet optimaal functioneren ICT	Financieel - Vervelende organisatorische problemen., Imago - Imagoschade.	Actief - Ontwerp van functioneel en technisch ontwerp voorafgaand aan offertetraject.	50%	max.€ 50.000	1.02%
R16	Wegvallen sleutelfiguren in relatie tot kwaliteit van de dienstverlening	Financieel - Geen voortgang in belangrijke diensten, fricties in organisatie, Imago - Onvrede	Actief - Procesbeschrijvingen.Werkzaamheden delen.	50%	max.€ 50.000	1.02%
R28	Te weinig schaalgrootte	Financieel - Beperken onderwijsaanbod, leerlingdaling, financieel grotere risico's, minder efficiënt werken, Imago - Tunnelvisie	Actief - Zoeken naar samenwerking waar dat kan. Goede PR. Goede kwaliteit leveren.	20%	max.€ 100.000	0.82%
R12	Sanering op zorggeld	Financieel - Zwakke instroom vanuit PO. Financieel tekort., Imago - Deskundigheid personeel stagneert, geen ontwikkeling.	Actief - Nauwe samenwerking in de regio.Invoeren van passend onderwijs op regionaal niveau.Zorgprofiel per school formuleren. Regionaal in samenwerking met PO en VO de witte vlekken invullen.	40%	max.€ 50.000	0.81%
R43	Groot ongeval tijdens reizen van en naar school of tijdens excursies (NL + buitenland). Verwijtbaar gedrag school.	Financieel - Aansprakelijkstelling door ouders en derden., Imago - Mogelijke verwijtbaarheid richting school.	Actief - Periodiek updaten van verzekeringen.	50%	max.€ 50.000	0.77%
R19	Onjuiste vaststelling en werking interne normering	Financieel - Leerlingdaling, claim ouders, Imago - Verkeerde leerlingen gaan over, forse afstroom van leerlingen die diploma niet halen, uitval in MBO en HBO.	Actief - Jaarlijkse evaluatie normeringsgegevens. Methode-onafhankelijke toetsen. Volgen van schoolverlaters.	10%	max.€ 150.000	0.61%
R14	Vergrijzing personeelsbestand	Financieel - Hogere salariskosten, vervangingskosten, afstroom ervaren mensen, mogelijk meer ziekteverzuim, Imago - Meer lesuitval, school minder aantrekkelijk voor collega's en leerlingen	Actief - Verjongen personeelsbestand. Inzichtelijk maken bevoegdheden, leeftijden. Tijdig inspelen op benoemingen.	30%	max.€ 50.000	0.61%
R18	Medewerkers ontplooiën voor eigen financieel gewin	Financieel - Personele consequenties, voortgang organisatie komt in gevaar,	Actief - Functiescheiding. Procedures zo maken dat meerdere mensen gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Voorbeelden zijn: op	10%	max.€ 150.000	0.46%

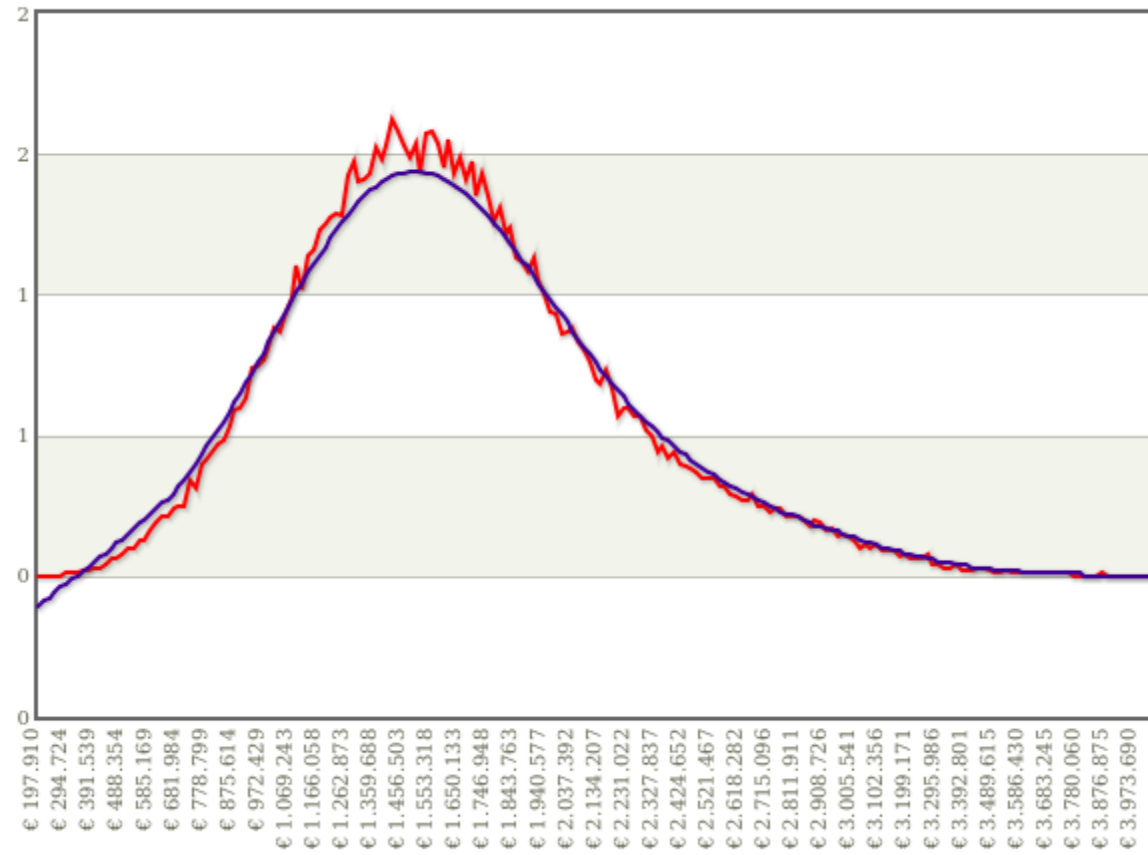
	activiteiten die in strijd zijn met wet- en regelgeving	Imago - Imagoschade	onrechtmatige wijze middelen aan de organisatie onttrekken, onrechtmatig declareren van subsidies of onrechtmatige betalingen.			
R8	Ongewenst gedrag tussen personeel en leerlingen	Financieel - Arbeidsconflict (en mogelijk ontslag betrokken collega); Onrust onder personeel; Gevolgen voor leerlingeninstroom ('onveilige school'), Imago - Negatieve publiciteit	Actief - Er is een gedragsprotocol.Heldere procedures (geen doofpotbeleid).Zonodig aangifte doen.Overal in het gebouw is er voldoende zicht (transparant gebouw).Cameratoezicht.	20%	max.€ 50.000	0.41%
R6	20% van de leerlingen slaagt niet voor het centraal eindexamen (5-10% extra t.o.v. huidige aantal)	Financieel - Dalende instroom (komende 4 jaar); Negatieve tendens onder personeel waardoor verloop mogelijk toeneemt, Imago - Negatieve publiciteit	Actief - Samenstelling instroom kritisch beoordelen.Borgen kwaliteit schoolexamens (gebruik maken van formats).Bevoegd personeelContinue analyse van de onderwijsresultaten (leerlingen en personeel) en daarop bijsturen.Verantwoording vragen aan sectieleiders en docenten en verbeteracties afspreken (IPB-cyclus)Dalende instroom van (stel) 20 leerlingen per jaar. Minder budget: 20 * € 8.500 = € 17.000.	30%	max.€ 17.000	0.21%
R25	Kwaliteit en intensiteit van de verantwoordingsinformatie voldoet niet aan de maatschappelijke verwachtingen.	Financieel - Geen accountantsverklaring. Korting op bekostiging., Imago - Slechte PR. Afname betrokkenheid. Verscherpt toezicht door inspectie.	Actief - Gebruik maken van actuele verantwoordingformats.Overleg met alle stakeholders.Tijdige financiële kwartaalrapportages met jaarprognose.	20%	max.€ 25.000	0.20%
R13	Afschaffen diverse ESF-subsidies.	Financieel - Overtollig personeel., Imago - Mogelijk einde PL-projecten.	Actief - Efficiencyslag.	20%	max.€ 25.000	0.20%
R27	Relatie met de MR is niet goed	Financieel - Stagnatie beleidsontwikkeling, Imago - Spanningen onder het personeel	Actief - Regelmatig overleg met MR. MR serieus nemen. Directie is regelmatig bij vergaderingen MR aanwezig. Overleg MR met bestuur (jaarlijks).	20%	max.€ 25.000	0.20%
R29	Zeggenschap over het gebouw. Ontstaan van gedwongen medegebruik gebouw.	Financieel - Beperking vrijheid activiteiten., Imago - PR. Verkeerde uitstraling.	Actief - Relatie met gemeente goed houden.	50%	max.€ 5.000	0.10%
R15	Falende cyclus om kwaliteit van onderwijs in beeld te brengen	Financieel - Verkeerde beslissingen., Imago - Verkeerde beslissingen.	Actief - Planning/controlcyclus.	10%	max.€ 25.000	0.10%
R4	Niet in staat om leerlingen te huisvesten binnen de bestaande huisvesting.	Financieel - Vergroten klassen; Roosterproblematiek; Motivatie personeel daalt; Huren van huisvesting	Actief - Extra lokaties bijhuren.Roostermaatregelen.	10%	max.€ 15.000	0.06%

		in de omgeving, Imago - Slechter gefaciliteerde ruimten elders; Langere reistijden leerlingen/personeel ivm switchen tussen lokaties				
R5	Niet realiseren (wettelijke) onderwijstijd	Financieel - Boetes; Verscherpt toezicht vanuit de inspectie, Imago - Klachten ouders; Kwaliteitsvermindering	Actief - Lessen waarnemen in geval van ziekte.Ziekteverzuimbeleid.Extra activiteiten inplannen om zodoende alsnog de onderwijstijd te realiseren.	20%	max.€ 5.000	0.04%
R9	Niet functioneren bestuur (professionaliteit bestuur)	Financieel - Onduidelijke rolverdeling tussen bestuur, toezicht en directie.Belemmering van (onderwijskundige) ontwikkelingen., Imago - Deskundigheid blijft achter bij praktijk.	Actief - Formuleren (competentie)profielen bestuur.Toolkit bestuur en intern toezicht benutten.Vergroten van bereidheid bestuurders/toezichthouders om zich te verdiepen in voorkomende materie dmv creëren van betrokkenheid.	10%	max.€ 5.000	0.02%

Totaalbelang alle risico's: € 5.992.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 5.992.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Zie hieronder voor de resultaten van de risicosimulatie.

Kansverdeling

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 834.691
10%	€ 978.782
15%	€ 1.081.351
20%	€ 1.165.774
25%	€ 1.239.818
30%	€ 1.308.254
35%	€ 1.375.607
40%	€ 1.440.241
45%	€ 1.503.233
50%	€ 1.567.189
55%	€ 1.633.955
60%	€ 1.702.503
65%	€ 1.775.805
70%	€ 1.856.937
75%	€ 1.945.757
80%	€ 2.052.720
85%	€ 2.190.937
90%	€ 2.377.074
95%	€ 2.659.787

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 95% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.659.787 (benodigde weerstandscapaciteit).

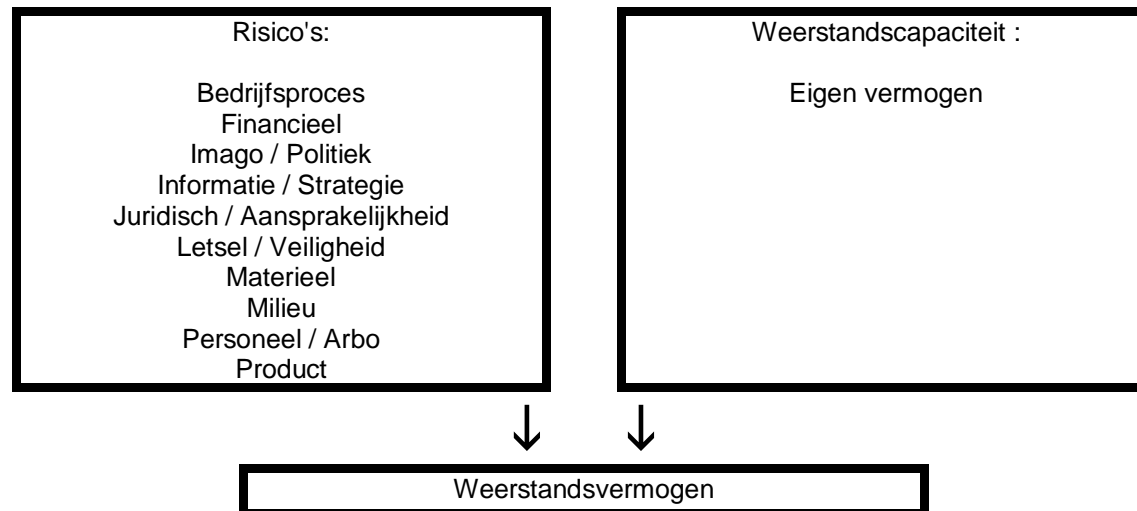
3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de CSG Prins Maurits bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Eigen vermogen	€ 3.708.296
Totale weerstandscapaciteit	€ 3.708.296

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 3.708.296}}{\text{€ 2.659.787}} = \mathbf{1.4}$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio van uw organisatie valt in klasse B. Dit duidt op een ruim voldoende weerstandsvermogen.

Grondslagen

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Als ondergrens voor de te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar wordt € 2.500 aangehouden. In afwijking hiervan wordt een bij elkaar behorend aantal posten met een lagere individuele aanschafwaarde als totaalinvestering beschouwd, waardoor activering mogelijk is.

De activagroepen met afschrijvingstermijnen zijn als volgt bepaald:

ICT	3 tot 4 jaar
Inventaris en apparatuur	5 tot 10 jaar
Meubilair	15 jaar
Terreinen	geen afschrijving
Verbouwingen (entree)	30 jaar

Vorderingen

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde

kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen en overlopende activa. De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa. De liquide middelen worden belegd in overeenstemming met het vastgestelde treasury statuut. Hierin is de Regeling Beleggen, Lenen en Derivaten OCW 2016 verwerkt.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve die voortkomt uit de door (semi-) overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten en bestemmingsreserves. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de instelling. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht. De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde, met uitzondering van de voorziening jubilea. Deze wordt opgenomen voor de contante waarde.

Voorziening jubilea

Op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen gevormd. Voor de berekening is uitgegaan van de datum van indiensttreding van de medewerker in het onderwijs. Vanaf deze datum bouwt de medewerker aanspraken op voor een te ontvangen jubileum-gratificatie bij 25-jarig en 40-jarig dienstverband. Er is rekening gehouden met een variabele blijfkans en een rekenrente van 2,5%.

Voorziening WGA

De voorziening heeft betrekking op WGA-uitkeringen van ex-medewerkers van de instelling. De voorziening is opgenomen tegen het deel van de uitkeringen die ten laste van de instelling worden gebracht voor de komende jaren.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid (Persoonlijk budget)

De voorziening heeft betrekking op het basisbudget.

Het basisbudget is voor personeelsleden, die maximaal 50 klokuren verlof (per fte) hebben gespaard en dit in de toekomst willen gaan opnemen. Deze uren zijn gewaardeerd tegen de loonkosten per uur. Dit is verhoogd met de werkgeverslasten.

Voorziening onderhoud

De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten voor cyclisch onderhoud over een reeks van jaren op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van de voorziening gebracht.

Langlopende en kortlopende schulden en overige verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten draagt het kasstroomoverzicht bij aan het inzicht in de financiering en liquiditeit.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

RESULTAATBEPALING

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden. Het bestuur heeft in haar statuten geen bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van de winst. Er is dus geen statutaire regeling winstbestemming.

(Rijks)bijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie, verstrekt door het Ministerie van OCW, opgenomen. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van rijksbijdragen. Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als terug te betalen subsidie zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, gemeenten of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de cao uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door het bevoegd gezag.

Pensioenen

De instelling heeft een toegezegd pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte en contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa

indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Eventueel nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van het ABP ultimo 2018 is 97,0%.

Per ultimo 2017 was deze 104,4%.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en renterisico.

Marktrisico

De instelling is werkzaam in Nederland. Het valutarisico is daarmee nihil. De instelling loopt geen prijsrisico's. De instelling loopt renterisico over eventuele rentedragende vorderingen en rentedragende schulden.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. De instelling maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

**BALANS (na verwerking
resultaatbestemming)**

	31-12-2018	31-12- 2017
	EUR	EUR
ACTIVA		
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	1.986.216	1.995.785
Totaal vaste activa	1.986.216	1.995.785
Vlottende activa		
Vorderingen	784.121	1.037.287
Liquide middelen	3.978.473	3.566.028
Totaal vlottende activa	4.762.595	4.603.315
Totaal activa	6.748.811	6.599.100
PASSIVA		
Eigen vermogen	3.708.296	3.592.980
Voorzieningen	1.295.185	1.143.905
Langlopende schulden	207.202	146.125
Kortlopende schulden	1.538.128	1.716.090
Totaal passiva	6.748.811	6.599.100

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018 EUR	Begroot 2018 EUR	2017 EUR
BATEN			
Rijksbijdragen	12.974.859	12.505.244	12.718.621
Overige overheidsbijdragen	52.521	45.000	223.361
Overige baten	928.147	921.019	916.403
Totaal Baten	13.955.527	13.471.263	13.858.385
LASTEN			
Personeelslasten	10.643.044	10.250.760	10.521.174
Afschrijvingen	380.004	376.695	283.122
Huisvestingslasten	664.385	654.839	643.579
Overige lasten	2.168.071	1.936.740	2.196.739
Totaal Lasten	13.855.504	13.219.034	13.644.614
Saldo Baten en Lasten	100.023	252.229	213.771
Financiële baten en lasten	15.293	20.000	18.382
Resultaat	115.316	272.229	232.153

VERKLARING RELEVANTE VERSCHILLEN BEGROTING EN WERKELIJKHEID 2018

Rijksbijdragen: Begroot € 12.505.000, werkelijk € 12.975.000, verschil € 470.000 positief.

Verklaring:

1. Aanpassing lumpsum personeel i.v.m. compensatie van de per 1 januari 2018 gestegen loonkosten: € 326.000.
2. Aanpassing lumpsum materieel i.v.m. compensatie van kostenstijgingen: € 23.000.
3. Diversen, waaronder lerarenbeurzen en prestatiebox: € 121.000.

Personeelslasten: Begroot € 10.251.000, werkelijk € 10.643.000, verschil € 392.000 negatief.

Verklaring:

1. Hogere lasten a.g.v. aanpassing lumpsum: € 268.000.
2. Niet collectief aangeboden vertrekregeling personeelsleden: € 137.000
3. Diversen: -€ 13.000.

Overige lasten: Begroot € 1.937.000, werkelijk € 2.168.000, verschil € 231.000 negatief.

Verklaring:

1. Hogere kosten i.v.m. aanschaf nieuwe lesmethoden: € 65.000.
2. Hogere ICT-lasten: € 12.000.
3. Hogere advieskosten: € 14.000.
4. Hogere kosten i.v.m. aanschaf inventaris: € 14.000.
5. Hogere contributies: € 13.000.
6. Diversen: € 113.000.

VERKLARING RELEVANTE VERSCHILLEN WERKELIJKHEID 2017 en 2018

Voor een toelichting op de materiële vaste activa: zie specificatie. De investeringen waren in 2018 minder omvangrijk dan in 2017. In het verslagjaar zijn nieuwe laptops voor docenten en onderwijsondersteuners aangeschaft, totaal € 120.000. Verder zijn iPads aangeschaft voor € 37.000 i.v.m. het geven van onderwijs in zgn. iPad-klassen. Op het dak is een valbeveiliging aangebracht, waarvan de kosten € 27.000 bedroegen. Verder heeft een aantal vakgroepen laptops aangeschaft, totaal € 61.000. Uitgangspunt voor investeringen is, dat deze ten goede moeten komen aan de kwaliteit van het onderwijs.

Voor een toelichting op de mutatie van de liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht. De inkomende kasstromen zijn in het verslagjaar voldoende gebleken om de uitgaande kasstromen te compenseren. Externe financiering is niet nodig gebleken. Voor de toekomst worden geen liquiditeitsproblemen verwacht. De inkomende en uitgaande kasstromen zullen op jaarbasis op elkaar worden afgestemd. Hiertoe noodzakelijke maatregelen worden tijdig genomen. De verwachting bestaat, dat externe financiering niet nodig zal zijn.

Voor een toelichting op het eigen vermogen en de voorzieningen: zie verloopoverzichten. Het eigen vermogen is van voldoende omvang. Noodzakelijke voorzieningen zijn gevormd.

Rijksbijdragen: 2018 € 12.975.000, 2017 € 12.719.000, verschil € 256.000 positief.
Verklaring: Betreft prijstechnische aanpassingen van de onderliggende parameters.

Overige overheidsbijdragen: 2018 € 53.000, 2017 € 223.000, verschil € 170.000.
Verklaring:

1. Geen bijdragen van Europees Sociaal Fonds: € 172.000.
2. Diversen: -€ 2.000.

Personeelslasten: 2018 € 10.643.000, 2017 € 10.521.000, verschil € 122.000.
Verklaring: per saldo hogere loonkosten.

Afschrijvingen: 2018 € 380.000, 2017 € 283.000, verschil € 97.000.
Verklaring: volledige jaarlast van investeringen 2017, zoals: ICT-infrastructuur hardware, verbouwing entree. Verder: deel van jaarlast van investeringen 2018.

KASSTROOMOVERZICHT

	2018	2017
	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	115.316	213.771
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	380.004	283.122
Mutaties voorzieningen	151.280	125.830
Verandering in:		
Vorderingen	253.166	23.643
Schulden	116.885	40.586
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	767.588	686.952
Ontvangen interest	15.293	18.382
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	782.881	705.334
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-370.436	-1.345.075
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-370.436	-1.345.075
Mutatie liquide middelen	412.445	-639.742

MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Aanschafprijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investering	Afschrijving	Aanschafprijs verwijderde oude activa	Afschrijving verwijderde oude activa	Aanschafprijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
	1-1-2018	1-1-2018	1-1-2018	2018	2018	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2018
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Grond	57.176	0	57.176	0	0	0	0	57.176	0	57.176
Aanpassing gebouw	708.427	7.740	700.687	0	23.614	0	0	708.427	31.354	677.073
Inventaris	3.393.182	2.155.261	1.237.921	370.436	356.390	738.465	738.465	3.025.153	1.773.186	1.251.967
	4.158.785	2.163.001	1.995.785	370.436	380.004	738.465	738.465	3.790.756	1.804.540	1.986.216

Gebouwen

De vereniging is juridisch eigenaar van het schoolgebouw aan de Koningin Julianaweg 57 te Middelharnis. De Gemeente Middelharnis is economisch eigenaar.

Terreinen

De vereniging is economisch en juridisch eigenaar van 840 m2 grondoppervlak. Het afschrijvingspercentage is 0.

De overige grond, waarop het schoolgebouw staat, behoort economisch gezien tot de Gemeente Middelharnis; de vereniging is hiervan juridisch eigenaar.

Inventaris en apparatuur

In het verslagjaar waren de grootste investeringen: nieuwe laptops voor docenten en onderwijsondersteuners aangeschaft, totaal € 120.000. Verder zijn iPads aangeschaft voor € 37.000 i.v.m. het geven van onderwijs in zgn. iPad-klassen. Op het dak is een valbeveiliging aangebracht, waarvan de kosten € 27.000 bedroegen. Verder heeft een aantal vakgroepen laptops aangeschaft, totaal € 61.000.

Oude activa

In 2018 is de activa-administratie opgeschoond en zijn de oude activa verwijderd. Hieruit zijn geen opbrengsten voortgekomen.

VORDERINGEN

	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
Ouders	19.834	30.290
Overige overheden	133.239	117.475
Overlopende activa	631.048	889.522
Vorderingen	784.121	1.037.287
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	475.988	507.810
Rente spaarrekeningen	23.370	23.654
Wereldwinkel	16.943	19.490
Samenwerkingsverband VO	71.317	301.936
Diversen	43.430	36.632
Overlopende activa	631.048	889.522

De van ouders te ontvangen bedragen betreffen de vrijwillige algemene ouderbijdragen en bijdragen i.v.m. diverse excursies.

De vooruitbetaalde kosten hebben voornamelijk betrekking op busabonnementen 2018 van leerlingen.

De vordering op het Samenwerkingsverband VO betreft vnl. salariskosten van personeel, dat is gedetacheerd bij het Samenwerkingsverband. In 2018 heeft het SWV achterstallige zaken afgelost.

LIQUIDE MIDDELEN	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
Kasmiddelen	2.171	3.437
Tegoeden op bankrekeningen	3.976.302	3.562.591
Liquide middelen	3.978.473	3.566.028

Er is geen sprake van niet vrij-opneembare bedragen.

EIGEN VERMOGEN

	Stand 1-1-2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2018
	EUR	EUR	EUR	EUR
Algemene reserve	1.519.659	182.484		1.702.143
Bestemmingsreserve (publiek)	1.700.012			1.700.012
Bestemmingsreserve (privaat)	153.759	-67.168		86.591
Statutaire reserves (publiek)	219.550			219.550
Eigen vermogen	3.592.980	115.316		3.708.296
Uitsplitsing:				
Reserve personeel	1.700.012			1.700.012
Bestemmingsreserve (publiek)	1.700.012			1.700.012
Uitsplitsing:				
Algemeen besteedbare reserve	153.759	-67.168		86.591
Bestemmingsreserve (privaat)	153.759	-67.168		86.591

De mutatie van de bestemmingsreserve (privaat) betreft vnl. de verwerking van de korting op het collectieve busabonnement.

VOORZIENINGEN

	Stand per 1-1-2018	Dotatie/ vrijval	Onttrekkingen	Stand per 31-12-2018
	EUR	EUR	EUR	EUR
Jubilea	143.236	44.042	35.863	151.415
WGA-uitkering	72.634		12.559	60.075
Persoonlijk budget	80.360	108.443	65.765	123.038
Onderhoud	847.675	196.839	83.857	960.657
Voorzieningen	1.143.905	349.324	198.044	1.295.185

De voorziening jubilea betreft toekomstige jubilea (25 en 40 jaar overheidsdienst). De verwachte verplichting korter dan 1 jaar bedraagt € 11.600. Langer dan 5 jaar betreft € 92.113.

De voorziening WGA-uitkering betreft twee ex-werknemers. De verwachte verplichting korter dan 1 jaar bedraagt € 10.354, langer dan 5 jaar € 8.308.

De voorziening persoonlijk budget betreft het basisbudget van 50 uren (bij een fulltime-betrekking), dat gespaard mag worden. Per personeelslid is het urensaldo gewaardeerd tegen het juiste uurloon. Het kortlopende deel bedraagt € 12.671, het langlopende deel € 110.367.

De voorziening onderhoud is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplanning. De onttrekking in 2018 aan deze voorziening betreft voornamelijk onderhoud aan de technische installaties. M.b.t. 2019 bedraagt de geplande dotatie € 203.115 en omvat de verwachte onttrekking € 110.889. Voor de periode langer dan 5 jaar bedraagt het totaal van de geplande dotaties € 3.877.574 en omvat het totaal van de verwachte onttrekkingen € 4.228.602.

LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 1-1-2018 EUR	Mutatie 2018 EUR	Stand per 31-12-2018 EUR
Ontslaguitkeringen	146.125	61.077	207.202

Ontslaguitkeringen: In 2014 was een aantal personen met een vaste benoeming collectief bereid op vrijwillige basis gebruik te maken van keuzepensioen. Deze beslissing hielp om de flexibele schil van het personeelsbestand te vergroten, omdat de vacatures veelal vervuld konden worden door personen met een tijdelijke benoeming. Het bestuur heeft een gedeelte van het verschil tussen netto salaris en netto pensioen gecompenseerd tot aan het bereiken van de AOW-leeftijd. In 2018 is met twee personeelsleden op individuele basis een vertrekregeling afgesproken. Het betreft verplichtingen met een looptijd tot eind 2023.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
Vooruitontvangen subsidies OCW	109.874	195.453
Te betalen subs. zijinstroom OCW	0	12.998
Crediteuren	98.489	131.751
Loonheffing	499.936	517.322
Schulden terzake van pensioenen	118.110	131.705
Overlopende passiva	711.719	726.860
Kortlopende schulden	1.538.128	1.716.090
Overlopende passiva		
Vakantiegeld en vakantiedagen	370.304	409.914
Overige overlopende passiva	305.792	316.946
Overlopende passiva	676.096	726.860

De vooruitontvangen subsidies OCW betreffen een deel van de Prestatiebox, een bijdrage i.v.m. het in kaart brengen van de regionale leerlingendaling, en bijdragen t.b.v. scholing.

De overige overlopende passiva betreffen vnl. de kosten van nog te betalen vergoedingen, nog te betalen bindingstoelage (cf. cao) en garantiegeld lesboeken.

MODEL G: VERANTWOORDING SUBSIDIES**G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule (EUR)**

Omschrijving	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond
Studieverlof (786739, 20-09-17)	42.946	42.946	Ja
Zij-instroom (886071, 20-02-18)	20.000	20.000	Nee
Gratis lesmateriaal (919356, 20-11-18)	477.990	477.990	Ja
Technisch vmbo (923510, 19-12-18)	4.167	4.167	Ja
Studieverlof (929831, 20-09-18)	51.175	51.175	Nee
Studieverlof (933844, 20-11-18)	-10.286	-10.286	Ja
Nieuwkomers (937134, 20-11-18)	2.791	2.791	Ja

G2 Subsidies met verrekeningsclausule (EUR)**G2A Aflopend per ultimo verslagjaar**

Omschrijving	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te ver- rekenen
VSV vast (711441, 20-10-15)	19.951	19.951	19.951	0
VSV var. (783484, 22-11-16)	8.000	8.000	8.000	0

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te be- steden
VSV vast (860145, 21-11-17)	15.915	15.915	15.915	0
VSV var. (937407, 20-11-18)	14.250	14.250	14.250	0

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN RECHTEN

M.b.t. twee werknemers bestaat een WGA-verplichting. Voor de periode van de loonaanvullingsuitkering bestaat een risico tot vergoeding van € 45.000.

In 2009 is de latente vordering op OCW n.a.v. de overgang lumpsum afgeboekt; bedrag: € 658.000.

De volgende meerjarige verplichtingen zijn aangegaan:

- Verus (gas (Eneco) en elektriciteit (DVEP), looptijd 01-01-2015 t/m 31-12-2020, geschatte kosten per jaar € 100.000).
- BIS (onderhoud presentatieschermen etc., looptijd 18-01-2016 t/m 17-01-2021, kosten per jaar € 1.000)
- CSU (schoonhouden gebouw, looptijd 01-09-2016 t/m 01-09-2019, vervolgens één jaar verlenging, geschatte kosten per jaar € 100.000).
- Canon (multifunctionals, looptijd 01-12-2016 t/m 30-11-2021, geschatte kosten per jaar € 30.000).
- Van Dijk Educatie (leermiddelen, looptijd 01-01-2017 t/m 31-07-2020, geschatte kosten per jaar € 260.000).
- Loyalis (WGA-verzekering, looptijd 01-01-2017 t/m 31-12-2019, kosten per jaar € 50.000).
- Otis (liftonderhoud, looptijd 15-03-2017 t/m 14-03-2022, kosten per jaar € 2.500).
- abcfinance/Sonesto (lockers leerlingen, looptijd 01-08-2017 t/m 31-07-2027, kosten per jaar € 30.000).
- Groenendijk Administratie (salarisadministratie, looptijd 01-01-2018 t/m 31-12-2022, geschatte kosten per jaar € 39.000).
- Estate Invest (huur pand Wereldwinkel, looptijd 10-05-2018 t/m 09-04-2020, kosten per jaar € 38.000).

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, die van invloed zijn op de financiële gegevens m.b.t. 2018.

VERBONDEN PARTIJEN

In 2018 waren er geen verbonden partijen. Wel neemt de school deel aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs op Goeree-Overflakkee met als doel het aanbieden van passend onderwijs aan leerlingen. Verder wordt de samenwerking met de Wereldwinkel voortgezet. Leerlingen doen hierdoor ervaring in de verkooppraktijk op.

Model E: Verbonden partijen

Naam: Samenwerkingsverband Passend Onderwijs
Juridische vorm: coöperatie
Statutaire zetel: Middelharnis
Code activiteiten: 4
Eigen vermogen per 31-12-2018: nog niet bekend
Resultaat 2018: nog niet bekend
Consolidatie: nee

Verantwoordingsmodel WNT 2018

De WNT is van toepassing op de CSG Prins Maurits. Het toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 146.000 (Onderwijs, klasse D, 10 complexiteitspunten).

De klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	2
Gewogen aantal onderwijssoorten	4
Totaal	10

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Functiegegevens	A.J. van Heest rector	J. Hoff conrector	A. van Heinsberg conrector
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,1408	1,1408	1,1408
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 122.576	€ 103.348	€ 99.969
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.109	€ 16.421	€ 15.716
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 140.685</i>	<i>€ 119.769</i>	<i>€ 115.685</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 146.000	€ 146.000	€ 146.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 140.685	€ 119.769	€ 115.685
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,1408	1,1408	1,1408
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 119.240	€ 100.787	€ 96.748
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.085	€ 15.921	€ 15.826
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 136.325</i>	<i>€ 116.708</i>	<i>€ 112.574</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000
Totale bezoldiging	€ 136.325	€ 116.708	€ 112.574
Functiegegevens			
	A. Knulst conrector	J.C. Wielhouwer voorzitter	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,1655	0,08	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 98.330	€ 5.000	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.392	N.v.t.	
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 113.722</i>	<i>€ 5.000</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 146.000	€ 11.680	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	€ 113.722	€ 5.000	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	

Gegevens 2017

Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,1408	0,08

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 98.389	€ 5.000
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.588	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 113.977</i>	<i>€ 5.000</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 141.000	€ 11.280
Totale bezoldiging	€ 113.977	€ 5.000

De bezoldigingsbedragen over 2017 wijken af van de betreffende bedragen in de jaarrekening 2017, doordat in het huidige jaarverslag alle brutocomponenten van de bezoldiging zijn opgenomen in de berekening.

In 2018 is de bezoldiging toegenomen t.o.v. 2017 i.v.m. het toepassen van een salarisverhoging conform de cao-vo.

A. Knulst heeft t/m 31 juli 2018 de functie van conrector (= topfunctionaris) vervuld. M.i.v. 1 augustus 2018 vervult hij op eigen verzoek de functie van teamleider (= geen topfunctionaris).

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Schoolbestuur

A.C. Biemond-Grootenboer, secretaris
A.J. Lugtenburg, penningmeester
K. Padmos, lid
E.I. Troost, lid

Commissie van Toezicht

M. Dogterom-van den Boogert, toezichthouder
M. Driesse, toezichthouder
J.IJ. Duim, toezichthouder
A.S. Flikweert, toezichthouder
P. Kieviet, toezichthouder
P.G. Struik, toezichthouder
J.A. van de Velde, toezichthouder

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

RIJKSBIJDAGEN

	2018	2017
	EUR	EUR
Rijksbijdragen OCW	12.406.162	12.146.948
Overige subsidies OCW	477.990	473.624
Bijdrage SWV	90.707	98.049
Rijksbijdragen	12.974.859	12.718.621

Overige subsidies OCW

Niet-geormerkte subsidies	477.990	473.624
Overige subsidies OCW	477.990	473.624

Niet-geormerkte subsidies

Gratis lesmateriaal	477.990	473.624
Niet-geormerkte subsidies	477.990	473.624

OVERIGE OVERHEIDSBIJDRAGEN EN -SUBSIDIES

	2018	2017
	EUR	EUR
Gemeente	52.521	45.000
Europees Sociaal Fonds	0	178.361
Overige overheidsbijdragen	52.521	223.361

OVERIGE BATEN	2018	2017
	EUR	EUR
Overige	928.147	916.403
Overige baten	928.147	916.403
Overige		
Leerlingbijdragen	515.342	502.926
Bijdragen excursies	221.963	187.680
Inkomsten verkoop aula	40.480	44.116
Bijdragen goede doelen	21.332	18.942
Diversen	<u>129.030</u>	<u>162.739</u>
Overige	928.147	916.403

LASTEN	2018	2017
	EUR	EUR
PERSONEELSLASTEN		
Lonen en salarissen	10.163.179	10.247.337
Overige personele lasten	540.600	332.086
Af: Uitkeringen	-60.735	-58.249
Personeelslasten	10.643.044	10.521.174
Lonen en salarissen		
Brutolonen en salarissen	7.972.593	8.115.995
Sociale lasten	985.179	956.853
Pensioenpremies	1.205.407	1.174.489
Lonen en salarissen	10.163.179	10.247.337
Overige personele lasten		
Dotaties personele voorzieningen	152.485	96.962
Extern personeel	36.885	19.910
Overig	351.230	215.214
Overige personele lasten	540.600	332.086
Aantal fte's:		
- Directie	3	4
- Onderwijzend personeel	100	100
- Ondersteunend personeel	<u>32</u>	<u>30</u>
	135	134
AFSCHRIJVINGEN		
Materiële vaste activa	380.004	283.122
Afschrijvingen	380.004	283.122
HUISVESTINGSLASTEN		
Huur	179.280	153.270
Onderhoud	601	23.071
Energie en water	103.922	115.824
Schoonmaakkosten	129.816	134.750
Heffingen	9.528	12.650
Dotatie voorziening onderhoud	196.839	158.516
Overige	44.399	45.498
Huisvestingslasten	664.385	643.579

	2018	2017
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
OVERIGE LASTEN		
Administratie- en beheerlasten	131.734	119.353
Verzekeringen	9.182	9.933
Accountantskosten	16.367	16.305
Inventaris en leermiddelen	814.408	733.764
Public relations	43.606	97.714
Leerlingactiviteiten	641.032	665.761
Kosten excursies	230.215	208.006
Overige lasten	281.527	345.903
Overige lasten	<u>2.168.071</u>	<u>2.196.739</u>
Honorarium accountant		
Onderzoek jaarrekening	15.459	13.958
Andere controleopdrachten	0	0
Fiscale adviezen	0	1.288
Niet-controledienst	908	1.059
	<u>16.367</u>	<u>16.305</u>

	2018	2017
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
FINANCIËLE BATEN		
Rentebaten	<u>15.293</u>	<u>18.382</u>
Financiële baten	15.293	18.382

Verdeling resultaat

Het resultaat over 2018 is als volgt verwerkt in het eigen vermogen per 31-12-2018:

Ten gunste van de Algemene Reserve	€ 182.484
Ten laste van de Bestemmingsreserve privaat	<u>€ -67.168</u>
Resultaat 2018	€ 115.316